

Bilagor till Sveriges framtida befolkning 2024–2070

Bilagor till Sveriges framtida befolkning 2024– 2070

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för social statistik och
analys
171 54 Solna
+46 10-479 50 00

Förfrågningar Lena Lundkvist
+46 10-479 46 78
lena.lundkvist@scb.se eller
demografi@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Bilagor till Sveriges framtida befolkning 2024–2070
Demografiska rapporter 2024:2

Appendix, The future population of Sweden 2024–2070

Producer Statistics Sweden, Department of
Social Statistics and Analysis
SE-171 54 Solna, Sweden
+46 10-479 50 00

Enquiries Lena Lundkvist
+46 10-479 46 78
lena.lundkvist@scb.se or
demografi@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Appendix, The future population of Sweden
2024–2070 Demographic reports 2024:2.

ISSN: 1654-1510 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2024-BE51BR2402_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Denna demografiska rapport, *Bilagor till Sveriges framtida befolkning 2024–2070*, innehåller bakgrundsanalyser om fruktsamhet, dödlighet, invandring och utvandring. Bilagorna har tagits fram som underlag till de antaganden som görs om den framtida utvecklingen av de olika komponenterna i befolkningsframskrivningen.

Resultatet av befolkningsframskrivningen och de antaganden som har gjorts redovisas i huvudrapporten *Sveriges framtida befolkning 2024–2070*.

Bilagan om parbildning och barnafödande har tagits fram av Lena Lundkvist. Li Ma och Filip Dabergott har skrivit de två bilagorna om dödlighet och livslängd. Dalia Hamdan har gjort studien om arbetskraftsinvandring relaterad till inkomstnivå och Karin Lundström har skrivit de andra två bilagorna om invandring samt bilagan om utvandring av personer födda i Sverige.

Utöver ovan nämnda personer har Guadalupe Andersson, Margareta Carlsson, Ann-Marie Persson och Lovisa Sköld bidragit med värdefulla synpunkter.

SCB i april 2024

Marie Lideus
Enhetschef

Helena Sjödin
Sektionschef

Innehåll

Förord	3
Bilaga 1: Parbildning och barnafödande	5
Bilaga 2: Utvecklingen av dödlighet	17
Bilaga 3: Utvecklingen av livslängd	40
Bilaga 4: Arbetskraftsinvandring relaterad till inkomstnivå.....	50
Bilaga 5: Invandring av övriga anhöriga med flera, födda utanför Norden och EU	66
Bilaga 6: Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU, födda utanför Norden och EU	76
Bilaga 7: Utvandring av födda i Sverige	93

Bilaga 1: Parbildning och barnafödande

Sedan 2010 har barnafödandet minskat. De vanligt förekommande förklaringarna till att barnafödandet minskar, förändringar i föräldraförsäkringen eller konjunktur, kan inte förklara denna nedgång. I denna bilaga studeras om parbildningen minskat i olika grupper och om barnafödandet för de som bor med en partner förändrats. Analysen fokuserar på kvinnor och män i 30-års ålder, en ålder då många bor tillsammans med en partner och är i de mest barnafödande åldrarna. Den period som undersöks är 2011–2022.

2011 infördes lägenhetsregistret och därmed finns det uppgifter om hushåll som gör det möjligt att undersöka barnafödandet i olika hushållstyper. Det är det den här bilagan fokuserar på. Först studeras hur stor andel som bor med en partner och därefter studeras barnafödandet för dem som bor med en partner.

Parbildning

Sedan 2011 är befolkningen folkbokförd på lägenhet. Det innebär att man kan bilda hushåll med de som bor i samma lägenhet. Det finns tre olika hushållstyper:

- Ensamstående – en vuxen i hushållet
- Sammanboende - två vuxna i hushållet som är ett par
- Övriga hushåll - alla andra hushåll

Dessa delas dessutom in i om det finns barn eller inte i hushållet.

Varje individ har i sin tur en hushållsställning. Den kan vara:

- Person i ett par (gift, i registrerat partnerskap eller sambo)
- Ensamstående förälder
- Barn
- Ensamboende
- Övrig person

Vid 30 års ålder bodde år 2022 hälften av männen och nästan två tredjedelar av kvinnorna med en partner. I de här åldrarna finns det fler män än kvinnor, vilket är en förklaring till att det är en större andel ensamboende män än kvinnor. Det vanligaste är att partnern är lika gammal, 15 procent av de 30-åriga kvinnorna och nästan 19 procent av de 30-åriga männen har en jämnårig partner. 26 procent av kvinnorna har en partner som är ett eller två år äldre och 29 procent av männen har en

Personer som bor i samma lägenhet räknas som ett par om:

- De är gifta eller registrerade partners
- De har gemensamma barn.
- De saknar gemensamma barn, är minst 18 år, inte är släkt, har olika kön och åldersskillnaden är mindre än 15 år.

partner som är ett eller två år yngre. 15 procent av kvinnorna har en yngre partner och 26 procent av männen en äldre partner.

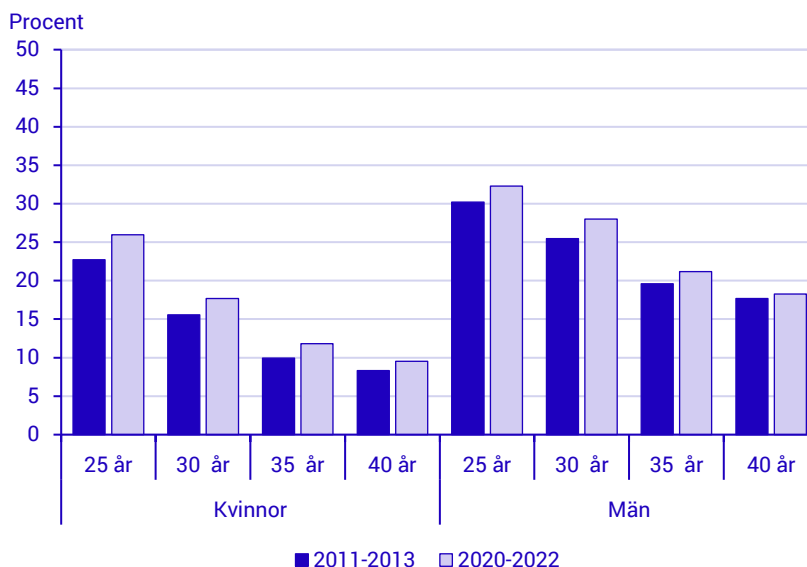
En övrig person är till exempel de som bor med en kompis, de som är inneboende eller har en inneboende. Det är en brokig grupp som kan vara par som inte identifieras som par i registren eller vara personer utan partner. Fortsättningsvis fokuseras här på två tydliga och stora grupper, de som är ensamboende och de som bor med en partner. År 2022 är det omkring 80 procent av befolkningen i 30 års ålder.

Tabell 1.1
Antal och procentuell fördelning av 30-åringar år 2022 i olika hushållsställningar.

Hushållsställning	Antal		Fördelning, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Person i ett par	48 700	39 300	64,7	49,4
Ensamboende	14 000	23 100	18,6	29,0
Övrig person	4 600	8 600	6,1	10,8
Barn	3 700	7 600	4,9	9,5
Ensamstående förälder	4 200	600	5,6	0,8
Uppgift saknas	200	300	0,3	0,4
Summa	75 300	79 600	100,0	100,0

I diagram 1.1 jämförs andelen som bor ensamma vid olika åldrar under två perioder, 2011–2013 och 2020–2022. Det är en högre andel som bor ensamma perioden 2020–2022 än perioden 2011–2013 i alla de åldrar vi tittar på. Ökningen är störst i 25-års ålder och minst i 40 års ålder.

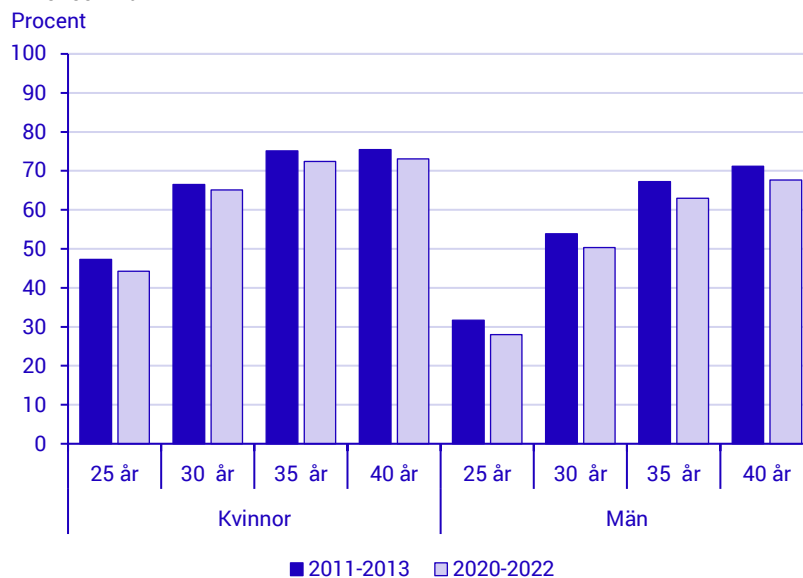
Diagram 1.1
Andel som bor ensamma, genomsnitt år 2011–2013 och 2020–2022. Olika åldrar, kvinnor och män.

Samtidigt som andelen som bor ensamma ökar så minskar andelen som bor med en partner. Här är det en nästan lika stor skillnad i alla åldersgrupper, dock något mindre för 30-åriga kvinnor.

Diagram 1.2

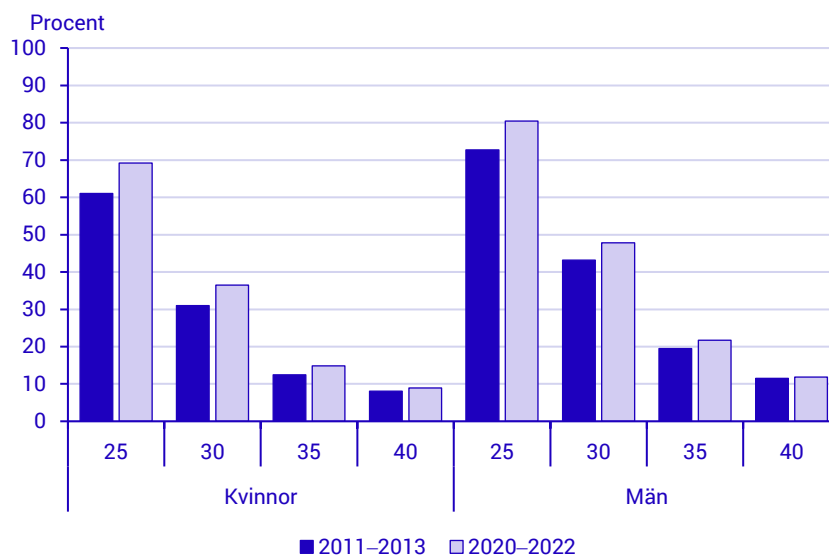
Andel som bor med en partner, genomsnitt år 2011–2013 och 2020–2022. Olika åldrar, kvinnor och män.

Förutom att andelen som bor med en partner minskar så ökar andelen barnlösa av de som bor med en partner. Det gäller särskilt i de yngre åldrarna. Samtidigt har åldern när man får sitt första barn ökat. År 2011 var kvinnor i genomsnitt 29,0 år och männen 31,4 år när de fick sitt första barn. År 2022 är kvinnor i snitt 30,3 år och männen 32,3 år vid första barnets födelse.

Diagram 1.3.

Andel av de som bor med en partner som är barnlösa, genomsnitt år 2011–2013 och 2020–2022. Olika åldrar, kvinnor och män.

Allt färre 30-åringar bor med en partner

När man jämför andelen som bor med en partner vid 30 års ålder efter födelseland och föräldrarnas födelseland så har andelen som bor med en partner minskat i alla grupper, utom kvinnor födda i Afrika och Asien. I dessa två grupper har andelen som bor med en partner ökat med omkring 3 procentenheter. Motsvarande ökning syns inte bland männen. Det kan bero på den invandring som varit till Sverige under perioden. En förklaring kan vara att kvinnor i större utsträckning än män är anhöriginvandrare.

Tabell 1.2

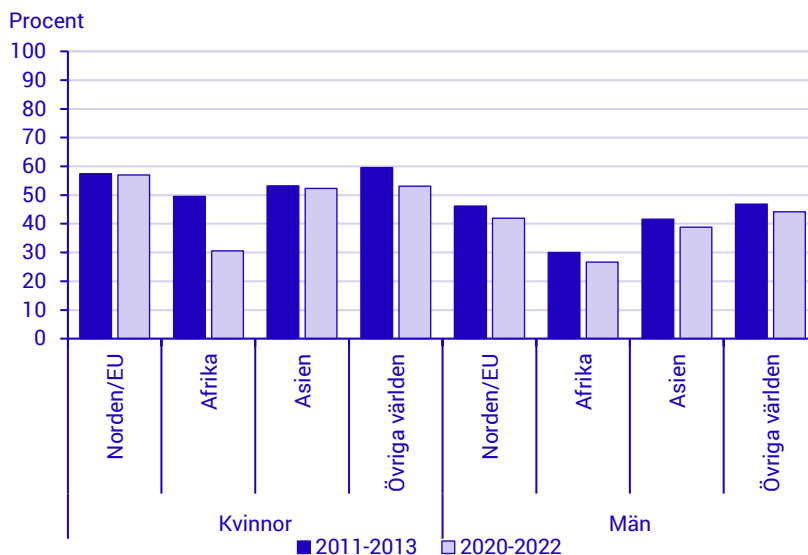
Andel som bor med en partner vid 30 års ålder efter födelse-land/bakgrund, genomsnitt år 2011–2013 och 2020–2022, kvinnor och män. Procent och procentenheter

	Kvinnor			Män		
	2011–2013	2020–2022	Diff- erens	2011–2013	2020–2022	Diff- erens
Född i Sverige	66,6	64,4	-2,2	55,4	52,0	-3,3
Två föräldrar födda i Sverige	67,9	66,3	-1,6	56,7	53,8	-2,9
En utrikes född och en inrikes född förälder	61,1	59,0	-2,1	49,8	47,1	-2,7
Två föräldrar födda utomlands	57,3	51,6	-5,7	45,2	40,1	-5,2
Född utomlands	66,5	65,1	-1,4	53,9	50,3	-3,6
Norden/EU	65,4	62,6	-2,8	49,8	44,8	-4,9
Afrika	53,7	56,4	2,7	41,2	36,4	-4,8
Asien	68,7	71,8	3,0	47,3	43,5	-3,7
Övriga världen	68,6	68,4	-0,2	57,5	53,6	-3,9

Den grupp där andelen som bor med en partner har minskat mest är de som är födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands. Det är en relativt liten grupp, men den blir allt större. Antalet 30-åringar i gruppen har ökat från 4 900 år 2011 till 9 600 år 2022. De allra flesta, nästan 90 procent, har föräldrar från samma födelse-region. Diagrammet nedan visar därför resultat efter mammans födelse-landsgupp. Andelen som bor med en partner har minskat både för kvinnor och män i alla födelse-regioner, men för kvinnor födda i Norden/EU är skillnaden mycket liten. Det är framför allt i den minsta gruppen, de med en mamma född i Afrika som andelen som bor med en partner har minskat, särskilt bland kvinnorna.

Diagram 1.4

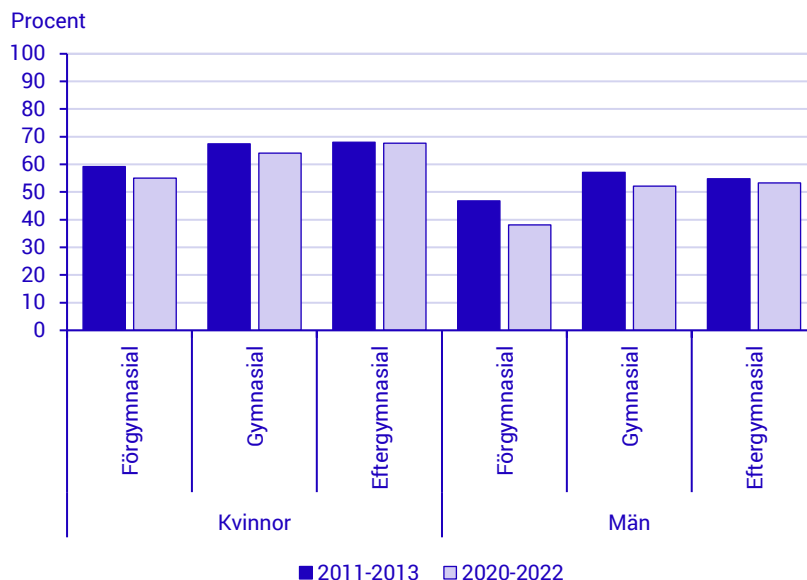
Andel som bor med en partner vid 30 års ålder efter mammans födelseregion, genomsnitt år 2011–2013 och 2020–2022, kvinnor och män födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands.

Andelen som bor med en partner har också minskat oavsett personens utbildningsnivå. Störst är minskningen för de med förgymnasial utbildningsnivå, särskilt bland män. Minst är minskningen för personer med eftergymnasial utbildning, för kvinnorna är det nästan ingen minskning. Under den här perioden har det skett relativt små förändringar i andelen med olika utbildningsnivå. För kvinnorna har andelen med förgymnasial utbildning och gymnasial utbildning minskat med någon procentenhet och andelen med eftergymnasial utbildning ökat. För männen har andelen med förgymnasial utbildning minskat medan andelen med gymnasial och eftergymnasial utbildning ökat med någon procentenhet.

Diagram 1.5

Andel som bor med en partner vid 30 års ålder efter utbildningsnivå, genomsnitt år 2011–2013 och 2020–2022, kvinnor och män.

Sveriges Regioner och Kommuner (SKR) delar in kommunerna efter befolkningsstorlek, geografisk täthet och närhet till större städer.

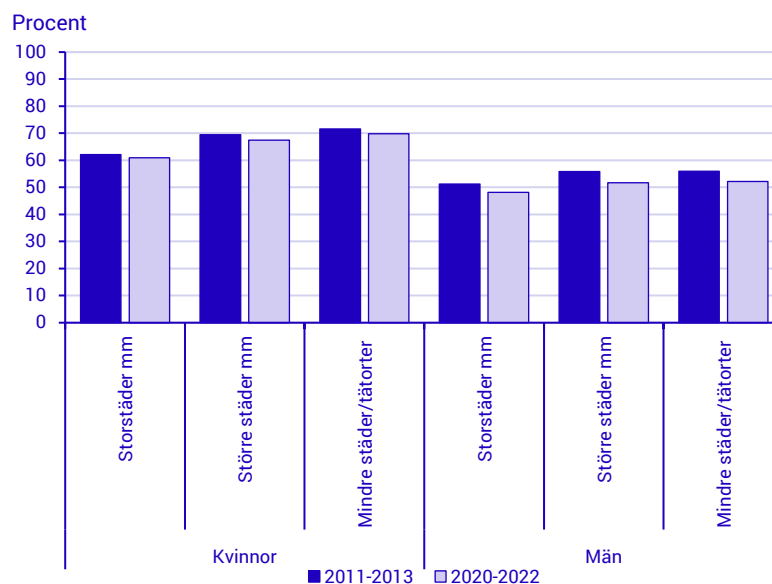
De tre huvudgrupperna är: Storstäder och storstadsnära kommuner (A), större städer och kommuner nära större stad (B) samt mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (C). Till dessa tre huvudgrupper hör nio undergrupper:

- A1. Storstäder
- A2. Pendlingskommun nära storstad
- B3. Större stad
- B4. Pendlingskommun nära större stad
- B5. Lågpendlingskommun nära större stad
- C6. Mindre stad/tätort
- C7. Pendlingskommun nära mindre tätort
- C8. Landsbygdskommun
- C9. Landsbygdskommun med besöksnäring

Andelen som bor med en partner har minskat i alla kommuntyper. När man tittar på den finare indelningen i kommuner så är det i storstäder, som har den lägsta andelen kvinnor som bor med en partner, som skillnaden mellan perioderna är minst.

Diagram 1.6.

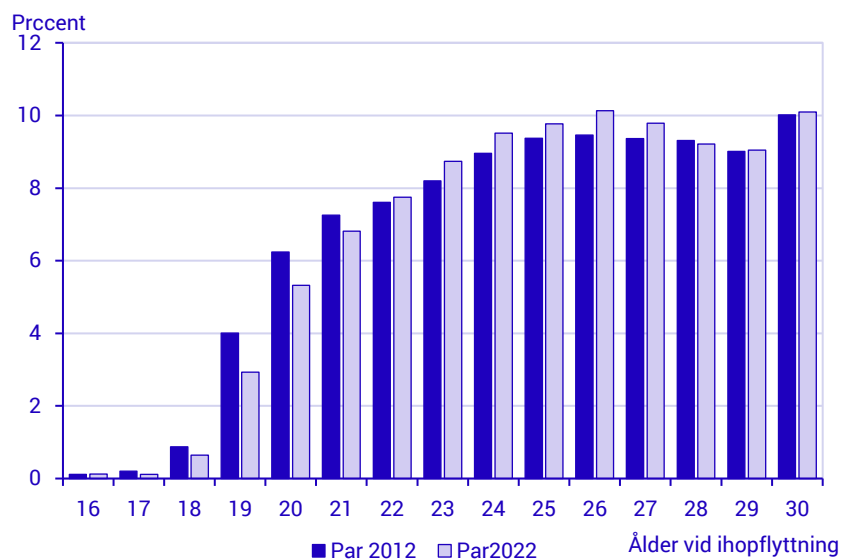
Andel som bor med en partner vid 30 års ålder i olika kommungrupper, genomsnitt år 2011–2013 och 2020–2022, kvinnor och män.

Kvinnor som bor med en partner 2022 har i genomsnitt bott med sin partner en kortare tid än de som bor med en partner 2012. Det är vanligare att de som bor med en partner 2012 flyttade ihop i åldrarna runt

20 år än det är för de som bor med en partner 2022. För dessa är det i stället vanligare att ha flyttat ihop i 23–27 års ålder. För både de som bor med en partner 2012 och de som bor med en partner 2022 är det vanligt att ha flyttat ihop under det senaste året.

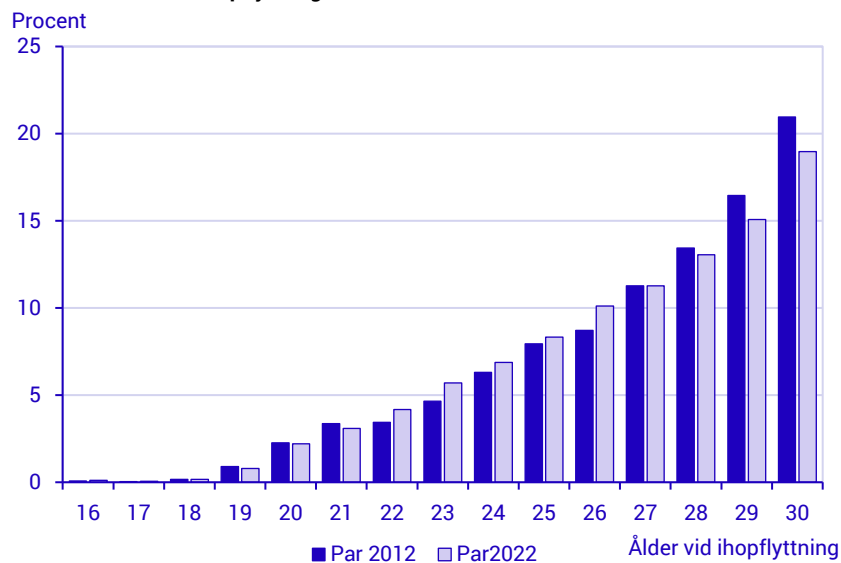
Diagram 1.7
Kvinnor som bor med en partner vid 30 års ålder 2012 respektive 2022 fördelade efter ålder vid ihopflyttning

Anm: Ålder är ålder vid första årsskifte de bor tillsammans

För barnlösa kvinnor som bor med en partner är utvecklingen annorlunda än för alla som bor med en partner. Barnlösa kvinnor 2022 har bott med sin partner längre än barnlösa kvinnor 2012. Men för båda åren är det vanligast att ha bott kort tid tillsammans.

Diagram 1.8
Barnlösa kvinnor som bor med en partner vid 30 års ålder 2012 respektive 2022 fördelade efter ålder vid ihopflyttning

Anm: Ålder är ålder vid första årsskifte de bor tillsammans

Det summerade fruktsamhetstalet ställer antalet födda barn i relation till antalet kvinnor i barnafödande åldrar. Måttet avser benägenheten att föda barn ett visst år eller en viss period. Vanligtvis tolkas måttet som det antal barn kvinnor skulle få i genomsnitt under hela sitt liv om fruktsamheten förblev densamma som under det år beräkningen görs.

Barnafödande

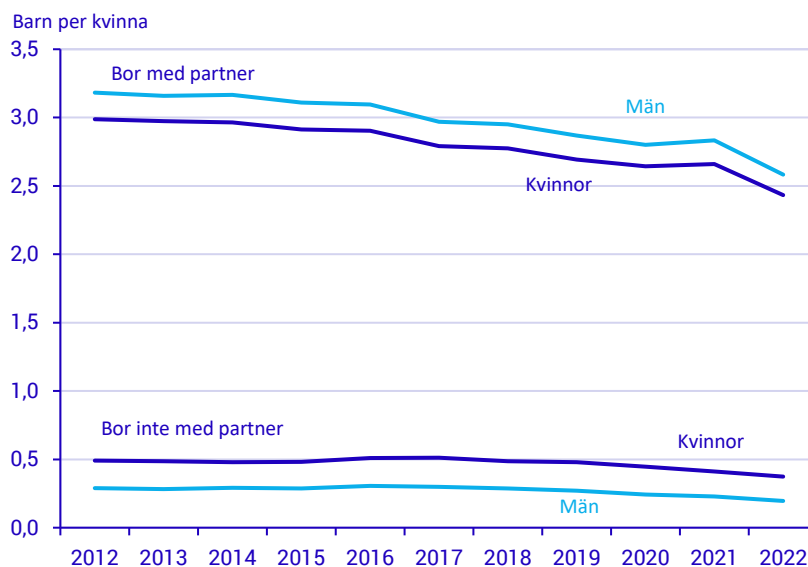
I beräkningarna i denna bilaga beräknas det summerade fruktsamhetstalet, TFR, från olika åldrar, ibland 20 års ålder och ibland 25 års ålder och inte för alla åldrar som är brukligt. Det beror på att det är få som är sammanboende i yngre åldrar och i beräkningarna med paritet är det få som har flera barn i yngre åldrar. Det leder till att det summerade fruktsamhetstalet varierar år från år beroende på om ett enstaka ungt par har fått barn eller inte. Barnafödandet mäts med det summerade fruktsamhetstalet, TFR. Det kan inte tolkas som vanligt, eftersom det här är räknat på de som bor med en partner och kvinnor bor normalt inte med en partner under hela sin fruktsamma period. Talet ska snarare ses som ett index och kan användas för att jämföra olika perioder. Det gäller också beräkningarna efter paritet. I många av diagrammen redovisas endast resultat för kvinnorna, men mönstret för män är snarlikt.

Barnafödandet är betydligt högre för de som bor med en partner än för de som inte bor med en partner. Att det är högre för sammanboende män än för sammanboende kvinnor beror på att det är olika åldersstruktur på männen och kvinnorna. Att det är tvärtom för de som inte bor med en partner förklaras av att det finns fler män än kvinnor som inte bor med en partner i barnafödande åldrar.

Nedgången i barnafödande för de som bor med en partner är tydlig under hela perioden, även om det var en viss uppgång år 2021, under coronapandemin.

Diagram 1.9

TFR för de som bor, respektive inte bor med en partner 2012–2022

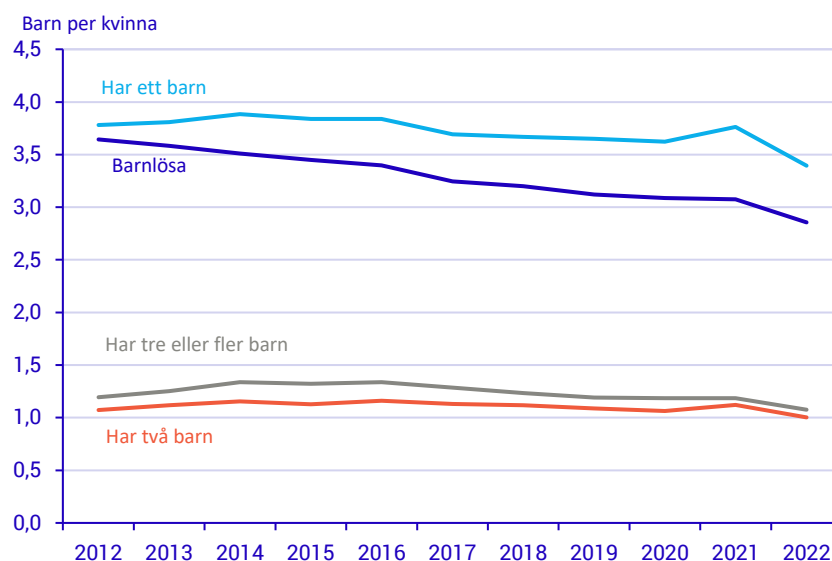
Anm: TFR är endast beräknad för åldrarna 20 år och äldre

Här är syftet att studera barnafödandet i olika grupper. Det är till exempel antalet sammanboende kvinnor, eller antalet kvinnor i en viss paritet i nämnaren, och inte alla kvinnor som i kapitlet om barnafödande i huvudrapporten

Första barnet har minskat mest

När man delar upp barnafödandet för de som bor med en partner efter hur många barn de har, paritet, så är det tydligt att nedgången har varit störst för de som är barnlösa. Tvåbarnsnormen har varit och är fortfarande stark i Sverige men man kan se en viss nedgång i barnafödande för de kvinnor som har ett barn. Dock inte lika stor som för de som är barnlösa som alltså inte föder ett första barn. För tredje och fjärde barnet syns inte någon nedgång under perioden.

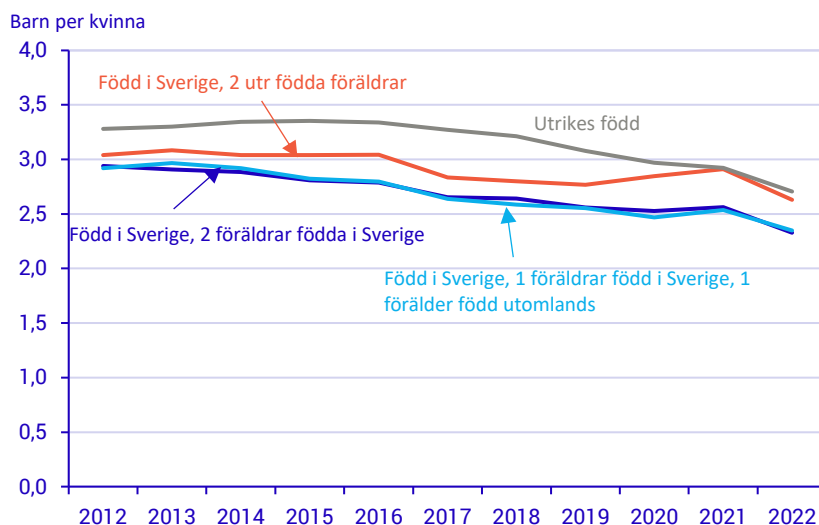
Diagram 1.10
TFR efter paritet för de som bor med en partner 2012–2022. Kvinnor

Anm: TFR är endast beräknad för åldrarna 25 år och äldre

Nedgången syns också oavsett kvinnans bakgrund. Nedgången är lite större för kvinnor med en eller två föräldrar födda i Sverige. För utrikes födda är det en svag ökning i barnafödandet de första åren och sedan en nedgång. Under denna period har det varit en hög invandring till Sverige och barnafödandet är ofta högt de första åren i Sverige. Sedan 2018 är det också en nedgång för de utrikes födda. För sammanboende kvinnor med två utrikes födda föräldrar är barnafödandet högre och det har inte minskat i samma takt som för andra sammanboende kvinnor födda i Sverige. Men kvinnor med två utrikes födda föräldrar är också de som i lägsta utsträckning bor med en partner vid 30 års ålder och där andelen som bor med en partner har minskat mest. För kvinnor med föräldrar födda i Asien eller övriga världen har barnafödandet inte minskat lika mycket som för kvinnor med föräldrar från andra länder.

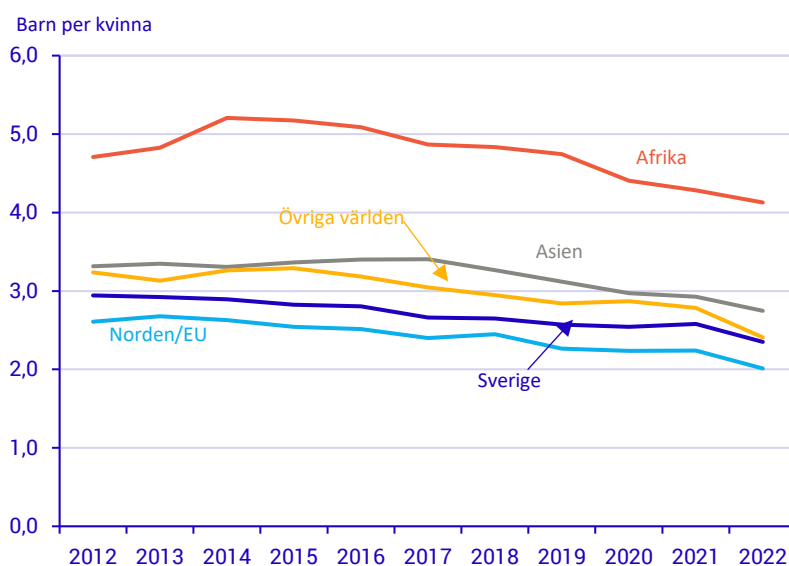
Diagram 1.11
TFR för de som bor med en partner, efter bakgrund 2012–2022. Kvinnor

Anm: TFR är endast beräknad för åldrarna 20 år och äldre

För de sammanboende utrikes födda kvinnorna har barnafödandet minskat i alla födelseregioner. För kvinnor födda i Norden/EU och kvinnor födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien har barnafödandet minskat i samma takt som för kvinnor födda i Sverige, dock från något olika nivåer. Kvinnor födda i Afrika och Asien bor i större utsträckning med en partner i slutet av perioden än i början, vilket visats tidigare. Men barnafödandet för de som bor med en partner har minskat.

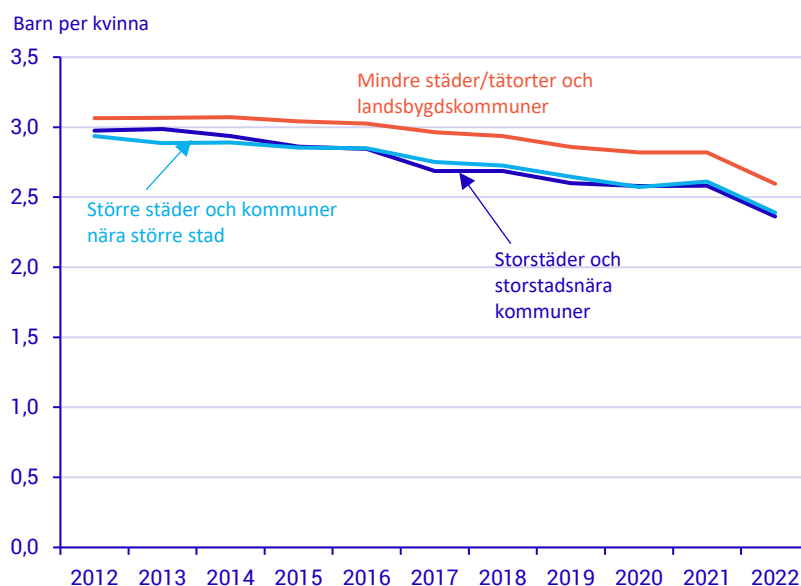
Diagram 1.12
TFR för de som bor med en partner, efter födelseland 2012–2022. Kvinnor

Anm: TFR är endast beräknad för åldrarna 20 år och äldre

För sammanboende kvinnor har barnafödandet minskat minst för de som bor i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Det är också i dessa kommuner som flest av 30-åringarna bor med en partner, även om andelen sammanboende har minskat under perioden. Mest har barnafödandet minskat för kvinnor som bor med en partner i storstäder och storstadsnära kommuner.

Diagram 1.13
TFR för de som bor med en partner, efter kommungrupp 2012–2022. Kvinnor

Anm: TFR är endast beräknad för åldrarna 20 år och äldre

Om statistiken

Uppgifterna om paritet kommer från Flergenerationsregistret och uppgifterna om hushåll och alla demografiska variabler kommer från hushållsregistret respektive år. Uppgifter om utbildningsnivå har hämtats från STATIV.

Bilaga 2:

Utvecklingen av dödlighet

I denna bilaga beskrivs dödlighetens utveckling sedan 1920-talet med fokus på de senaste 20 åren. För den senaste 20-årsperioden analyseras utvecklingen av dödstalen efter kön och ålder, förändringen av åldersfördelningen för avlidna innan, under och efter covid-19-pandemin samt årliga förändringar av dödstalen i äldre åldrar. Det sista avsnittet fokuserar främst på dödstalen efter ålder, dödsorsak och kön under den senaste tjugoårsperioden.

Bilagan är en av de två bakgrundstudierna som tagits fram som underlag för dödlighetsantagandena i Sveriges framtida befolkning 2024–2070. Den är också en uppdatering av dödlighetens utveckling som beskrivs i Bilagor till Sveriges framtida befolkning 2021–2070 (Demografiska rapporter 2021:2).

Utvecklingen av dödlighet sedan 1920-talet

Utvecklingen av medellivslängden bestäms av hur dödstalen utvecklas i olika åldrar. I diagram 2.1 redovisas utvecklingen av dödstal, antal döda per 1 000 (femåriga glidande medelvärden på logskalan) efter ålder för kvinnor respektive män sedan 1920-talet. En linjär nedgång av dödstal i olika åldrar på logskalan betyder att dödstalen minskat relativt jämnt över tid.

Generellt finns en långsiktig trend mot allt lägre dödstal i alla åldrar, men det är tydligt att dödstalen inte har minskat i en jämn takt, och minskat olika snabbt i olika åldrar. Dödligheten har minskat först i yngre åldrar och senare i äldre åldrar.

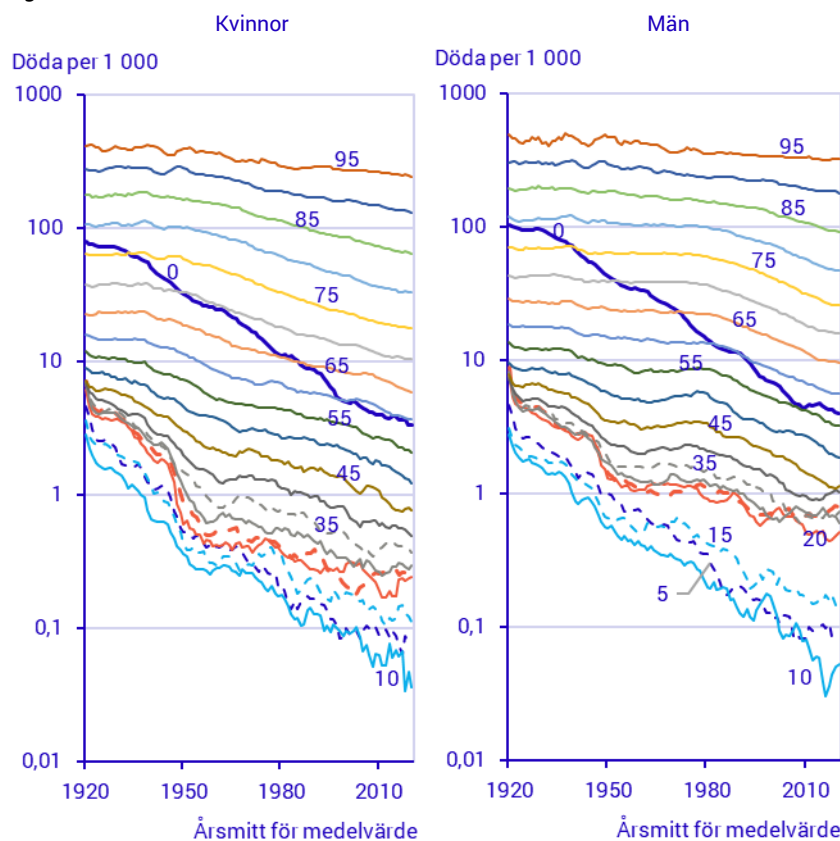
Spädbarnsdödligheten har minskat snabbt fram till och med början av 2000-talet. Därefter har nedgångstakten minskat något. I slutet av perioden, under 2000-talet, är spädbarnsdödligheten på ungefär samma nivå som dödligheten för 60-åriga kvinnor och 55-åriga män.

I flera av de äldre åldrarna har det funnits längre perioder med små förändringar av dödstalen, bland annat mellan 1920 och 1940 för kvinnor och ända fram till 1980 för män. Det finns perioder av ökade dödstal i vissa åldrar, bland annat för män 40 till 55 år under 1960- och 1970-talen.

På senare år har nedgången av dödstalen avstannat något för kvinnor vid 20, 25 och 30 års ålder och män vid 25, 30 och 35 års ålder. En tidigare studie redovisar liknande resultat för kvinnor och män i dessa åldrar. I dessa åldrar är det främst dödsfall i skador och förgiftningar,

inklusive självmord, som påverkar dödligheten totalt¹. Försämrad psykisk hälsa som ångslan, oro, eller ångest, som är vanligast i åldersgruppen 20–29 år och dessutom har ökat i denna åldersgrupp kan också ligga bakom denna utveckling².

Diagram 2.1
Dödstal per 1 000 efter kön och ålder, femåriga glidande medelvärden 1920–2022, logaritmisk skala

Logaritmisk skala. Värdet som visas för ett givet år är ett femårigt glidande medelvärde. Värdet för år 1980 är till exempel medelvärdet för åren 1978–1982.

Utveckling av dödligheten under 2000-talet

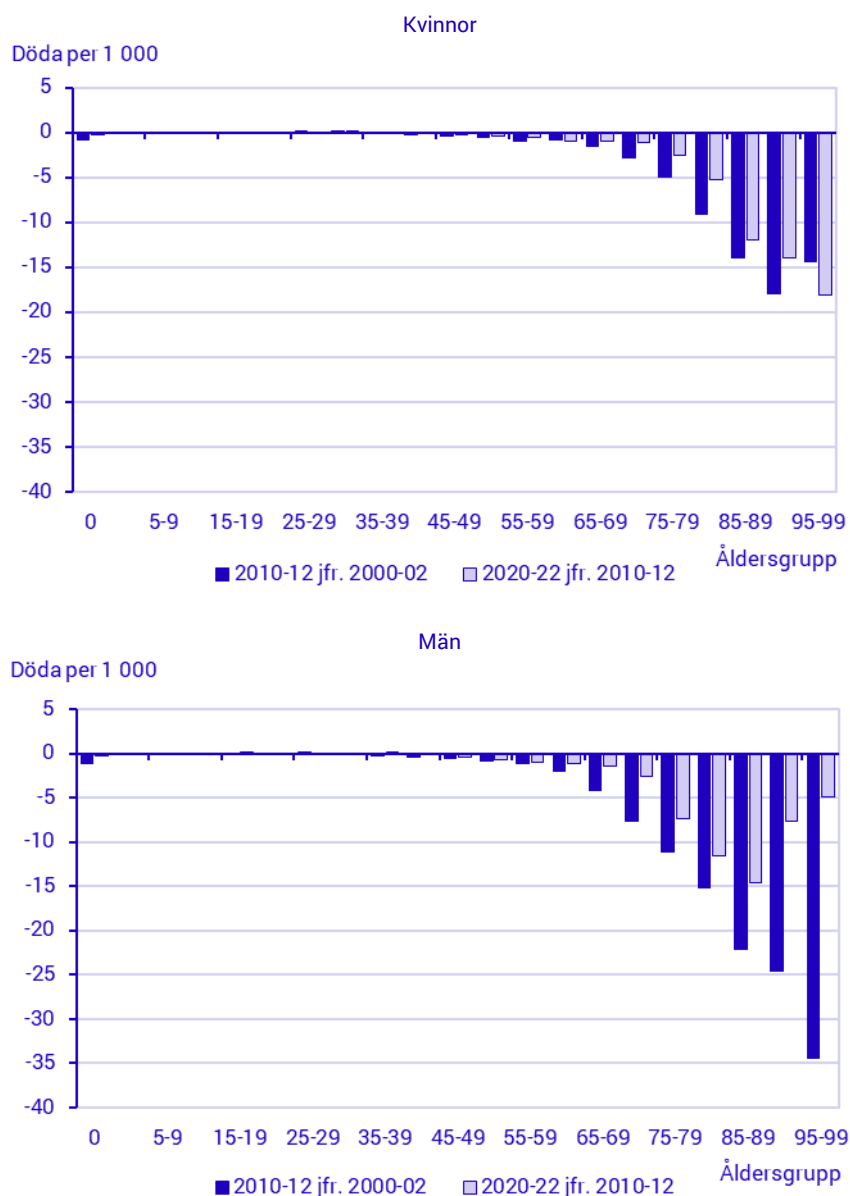
Sedan början av 2000-talet har dödstalen för både kvinnor och män i yngre åldrar knappt förändrats alls, med undantag för slumpmässiga förändringar bland barn, se diagram 2.2. För kvinnor och män i åldern 60–64 år och äldre finns det en tydlig minskning av dödstal. Minskningen är över lag större mellan 2000–2002 och 2010–2012 än mellan 2010–2012 och 2020–2022. Minskningstakten tycks alltså har avtagit över tid. Mellan 2000–2002 och 2010–2012 minskar mäns dödstal mer

¹ Se Bilaga 7: Dödlighetens utveckling i *Bilagor till Sveriges framtida befolkning 2021–2070*. Demografiska rapporter 2021:2.

² *Livslängden i Sverige 2011–2020*. Demografiska rapporter 2021:4

än kvinnors i åldrarna 60–99 år. Mellan 2010–2012 och 2020–2022 är dödstalens minskning fortfarande större för män än för kvinnor i de flesta äldre grupper utom grupperna 90–94 år och 95–99 år.

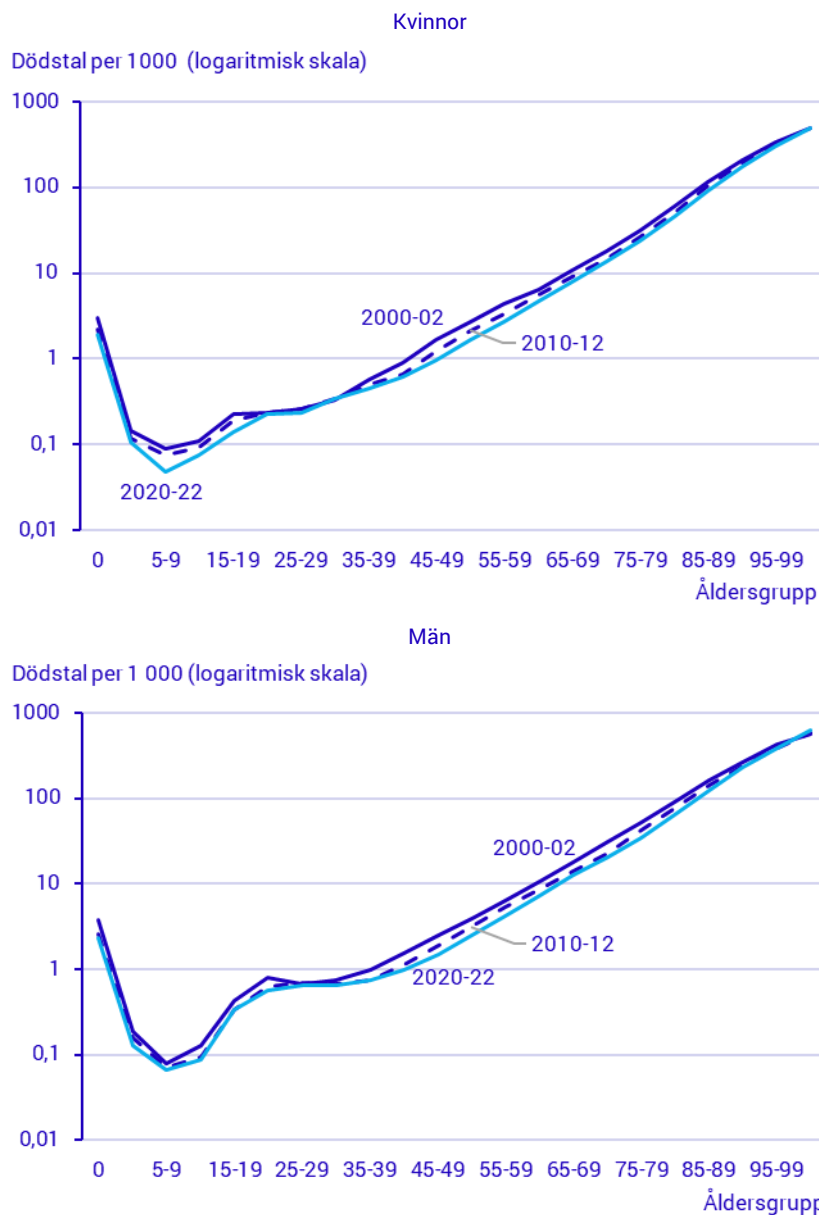
Diagram 2.2
Dödstals förändring efter kön och åldersgrupp mellan perioderna 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

Dödstalen i logaritmisk skala för kvinnor respektive män efter åldersgrupp under perioderna 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022 redovisas i diagram 2.3. Jämfört med perioden 2000–2002 är dödstalen för kvinnor generellt lägre under perioden 2010–2012 och dödstalen för perioden 2020–2022 är i sin tur ännu lägre. Men för kvinnor 20–34 år finns det inga tydliga förändringar under dessa tre perioder.

Diagram 2.3

Dödstal efter kön och åldersgrupp för perioderna 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

Logaritmisk skala.

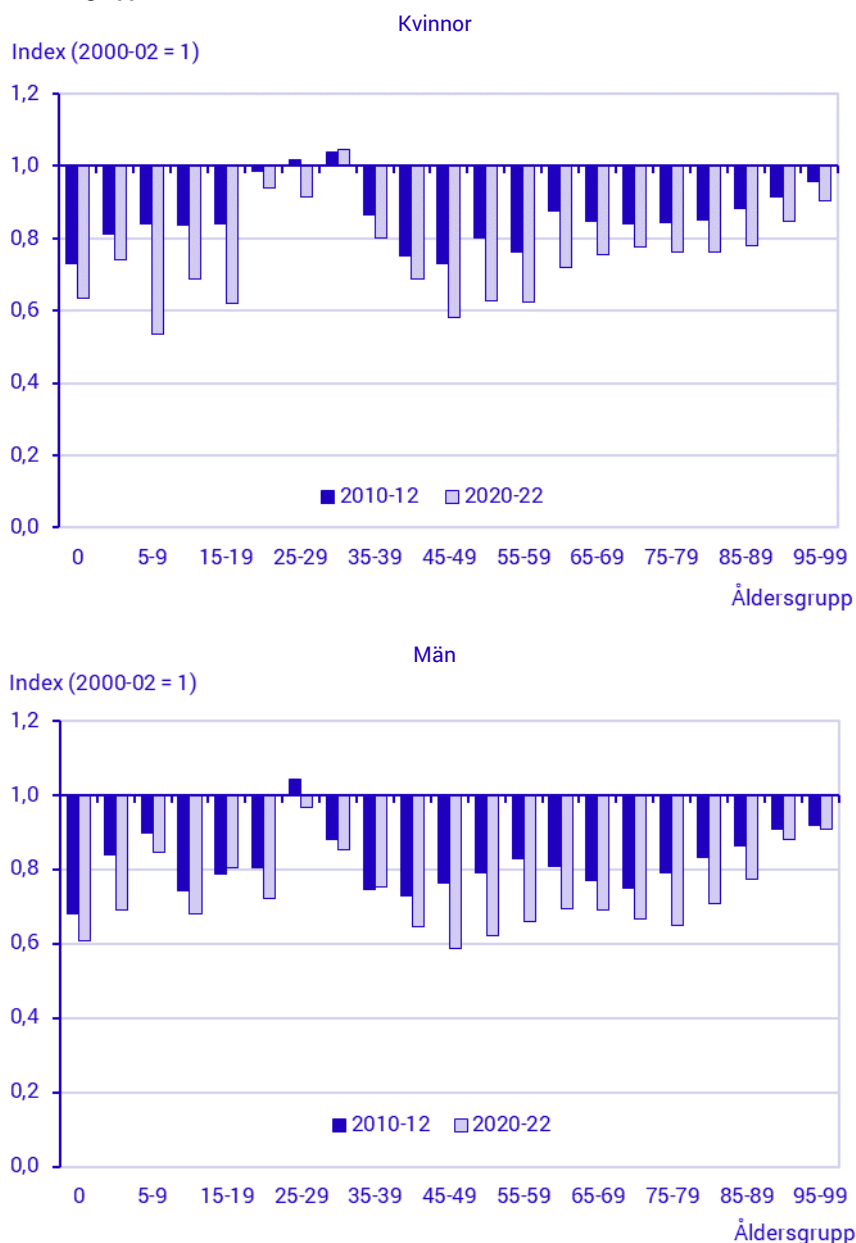
För män är dödstalen lägre i alla åldersgrupper under perioderna 2010–2012 och 2020–2022 jämfört med perioden 2000–2002. Förändringen av dödstalen mellan de senaste två perioderna är mindre än förändringen mellan de första två perioderna. Trenderna för 2010–2012 och 2020–2022 överlappar varandra för åldersgrupperna 5–44 år.

Diagram 2.4 redovisar index av dödstalen för perioden 2010–2012 och 2020–2022 med dödstalen för perioden 2000–2002 som referensgrupp. Här kan minskningstakten över tid analyseras mer detaljerat. För kvinnor är den största minskningen från 2000–2002 till 2020–2022 i

åldersgrupperna 5–9 år och 45–49 år. Dödstalen har minskat med 46 procent för 5–9-åringar och 42 procent för kvinnor 45–49 år. Jämfört med minskningstakten mellan de första två perioderna har den mellan de senare två perioderna avtagit för vissa åldersgrupper, till exempel barn i åldern 0–4 år samt kvinnor 35–44 år och 70–74 år.

Diagram 2.4

Index av dödstal efter kön och åldersgrupp för perioderna 2010–2012 och 2020–2022, referensgrupp 2000–2002 = 1

Som visas i diagram 2.2 och 2.3 finns det ingen tydlig förändring över tid för kvinnor i åldrarna 20–34 år. För kvinnor 30–34 år har dödstalet till och med ökat något, se diagram 2.4. Jämfört med perioden 2000–2002 har dödstalet för denna åldersgrupp ökat med 4–5 procent under de senare perioderna.

För män finns en stegvis nedgång av dödstalen i de flesta åldersgrupper. Jämfört med minskningen mellan de första två perioderna är minskningen mellan de senare två perioderna mindre i vissa åldersgrupper, till exempel 0-åringar, barn 5–14 år, unga vuxna 20–24 år, 30–34-åringar, 40–44-åringar samt några äldre åldersgrupper till exempel 65–69 år, 70–74 år och de äldsta åldrarna 90 år eller äldre. För 15–19-åringar och 35–39-åringar finns det inga betydliga förändringar mellan de senaste två perioderna.

Den oförändrade dödstalen eller den avtagande minskningstakten i dödstalen bland yngre åldersgrupper mellan de senare två perioderna kan delvis kopplas till ökningen av dödlighet i yttre skador i dessa åldersgrupper (se avsnitt *Utvecklingen av dödlighet efter dödsorsak*). Den avtagande minskningstakten av dödstalen bland äldre kan till stor del förklaras av covid-19-pandemin år 2020 som särskilt drabbade äldre.

Utvecklingen av dödlighet de senaste åren

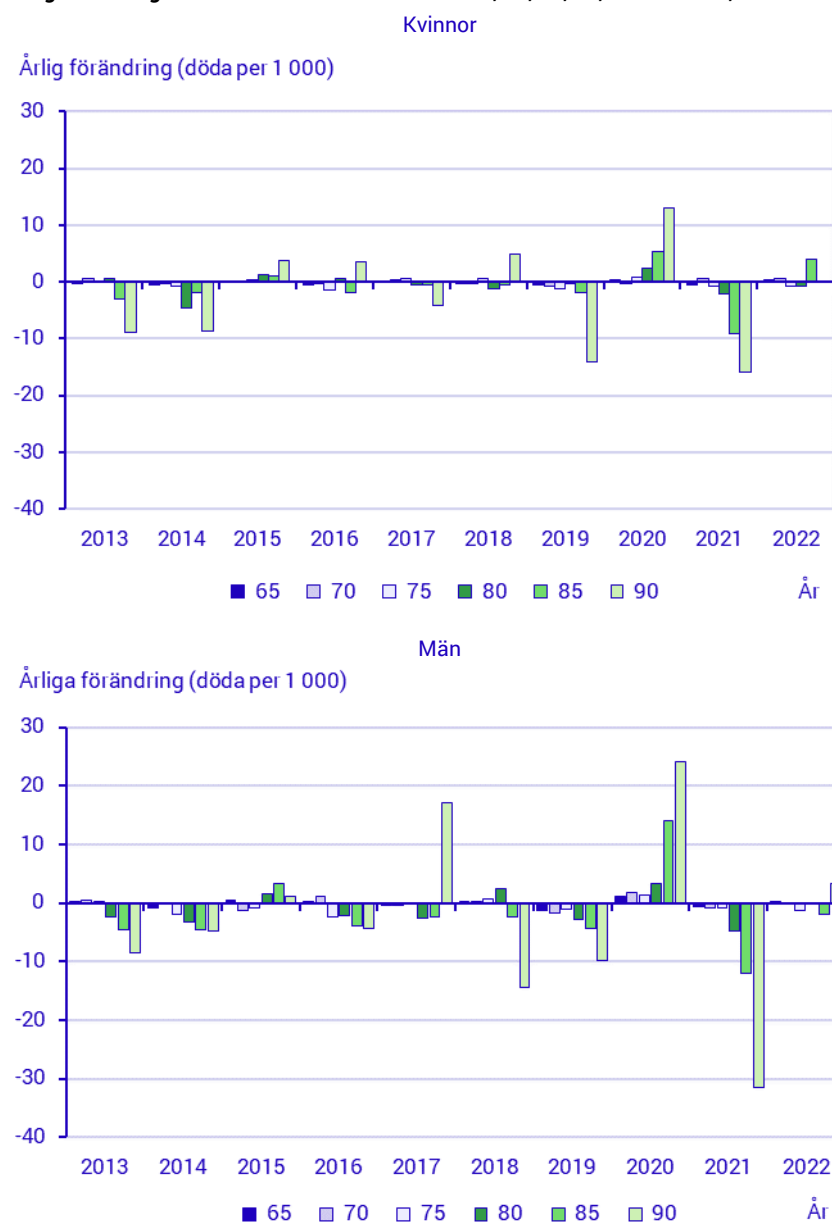
I detta avsnitt analyseras dödlighetens utveckling de senaste 10 åren, med fokus på dödligheten av de äldre runt pandemiåren. I diagram 2.5 redovisas årliga förändringar av dödstalen för äldre kvinnor och män år 2013 till 2022 jämfört med året innan. Förändringar av dödstalen för personer yngre än 65 år är mindre och visas därför inte i diagrammet. Det är tydligt att årliga förändringar ofta är olika stora för olika åldersgrupper. Generellt sett är förändringen större för gruppen *äldre-äldre* (personer 80 år eller äldre) än för gruppen *yngre-äldre* (personer över 65 år och yngre än 80 år). Det gäller de samtliga studerade åren för både kvinnor och män.

Utvecklingen av dödstalen runt två tidpunkter är värt att notera. Jämfört med året innan ökar dödstalen år 2015 för kvinnor i alla sex åldersgrupper. Under samma år märks en svag ökning även för män, särskilt i gruppen *äldre-äldre*.

Utvecklingen runt pandemiåret 2020 bör också uppmärksammas. Jämfört med 2018 minskar dödstalen år 2019 i alla åldersgrupper för både kvinnor och män, särskilt 90-åringar. Jämfört med 2019 ökar dödstalen 2020 betydligt för samtliga åldersgrupper av män och nästan alla åldersgrupper av kvinnor, i synnerhet i de äldsta åldrarna 80 år och äldre. Året efter har dödstalen minskat i nästan alla åldersgrupper, särskilt de äldsta åldrarna. Den senaste utvecklingen under 2021 och 2022 visar inga entydiga förändringar.

Diagram 2.5

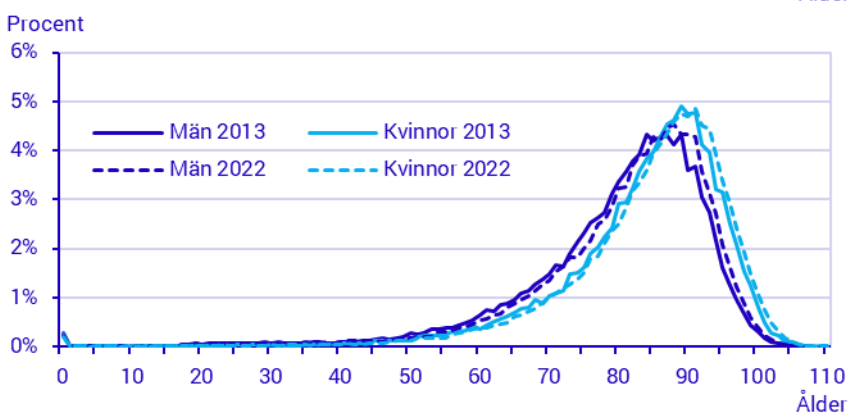
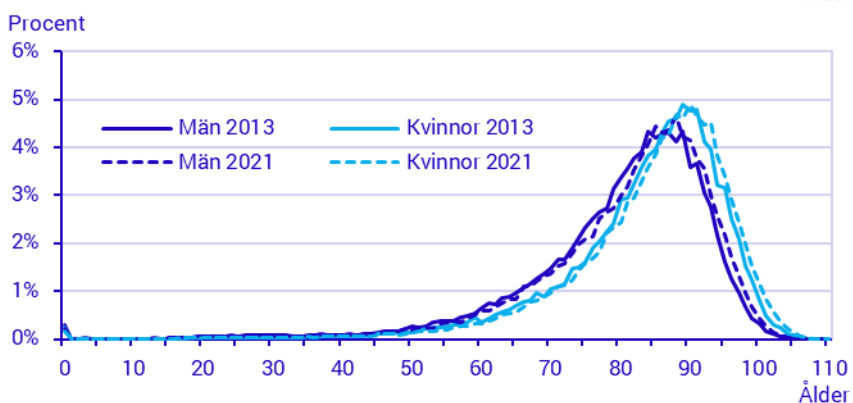
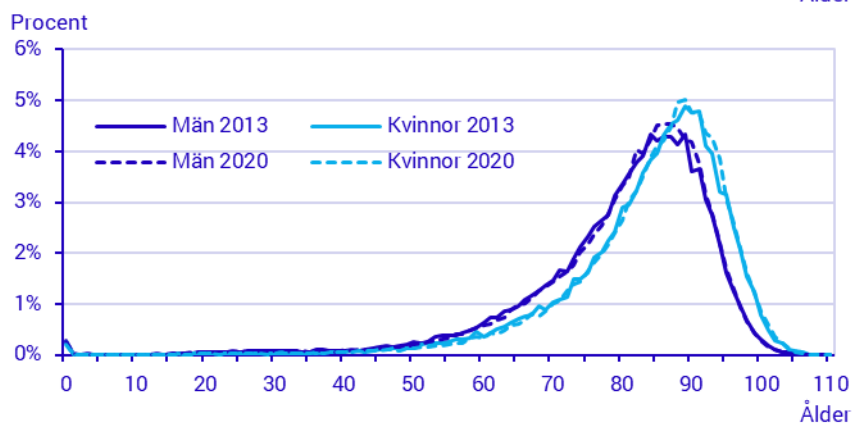
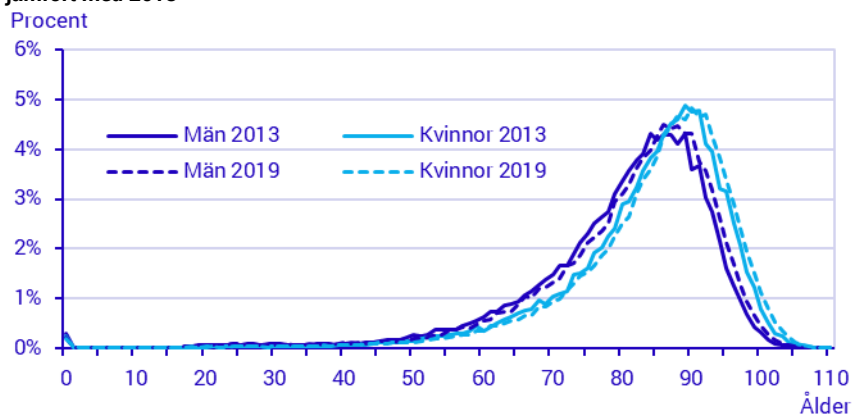
Årlig förändring av dödstal för kvinnor och män 65, 70, 75, 80, 85 och 90 år, 2013–2022

Tidigare studier har visat hur åldersfördelningen för avlidna förskjuts till högre åldrar⁵. Under pandemiåret avstannar dock den utvecklingen tillfälligt. I diagram 2.6 redovisas åldersfördelningen för avlidna kvinnor respektive män i livslängdstabeller från 2019 till 2022. Åldersfördelningen för avlidna år 2013 visas som referens i diagrammen.

⁵ se *Bilagor till Sveriges framtida befolkning 2021–2070*, Demografiska rapporter 2021:2 och *Livslängden i Sverige 2011–2020*, Demografiska rapporter 2021:4

Diagram 2.6
Åldersfördelning för avlidna kvinnor och män i livslängdstabeller, år 2019 till 2022 jämfört med 2013

Förändringen av åldersfördelningen för avlidna under åren 2019 till 2022 följer ett tydligt mönster. År 2019 framgår en förskjutning av åldersfördelningen till senare ålder för både kvinnor och män jämfört med år 2013. För år 2020 visas inte längre sådan förskjutning. I stället överlappar kurvorna för 2020 och 2013. År 2020 återgick alltså åldersfördelningen av avlidna till mönstret för år 2013. År 2021 och 2022 återhämtar förskjutningen av åldersfördelningen för avlidna för både kvinnor och män. Åldersfördelningen av avlidna år 2021 och 2022 liknar den för år 2019.

Utvecklingen av dödlighet efter dödsorsak

Trender över tid av dödligheten efter olika dödsorsaker är viktiga indikatorer för utvecklingen av medellivslängden i framtiden. I detta avsnitt redovisas utvecklingen av dödlighet i de sju vanligaste dödsorsakerna för både kvinnor och män under de senaste åren. Det gäller a) *cirkulationsorganens sjukdomar*, b) *tumörer*, c) *psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar*, d) *sjukdomar i nervsystemet*, e) *andningsorganens sjukdomar*, f) *yttre orsaker* och g) *covid-19*. Alla andra dödsorsaker grupperas som övriga sjukdomar. Av dessa dödsorsaker är *cirkulationsorganens sjukdomar* och *tumörer* de vanligaste dödsorsakerna. Utöver dessa dödsorsaker redovisas också hur stor andel av dödsfallen som varit alkoholrelaterade. Statistiken har hämtats från Socialstyrelsen statistikdatabas för dödsorsaker⁴.

Döda efter dödsorsak

Hittills under 2000-talet har i genomsnitt 90 000 personer per år avlidit. Men det finns variationer mellan åren. Antalet döda per år under perioden 2000–2002 är i genomsnitt 94 000 personer. För perioden 2010–2012 är antalet döda i snitt 90 800 per år. För den senaste perioden 2020–2022 är genomsnittet ungefär 95 000. Det högre antalet för den senaste treårsperioden förklaras till stor del av pandemin. Antalet döda ökade från 88 700 till 98 000 mellan år 2019 och år 2020, det är en ökning med 11 procent. Antalet dödsfallen för år 2021 och 2022 är 92 000 respektive 95 000.

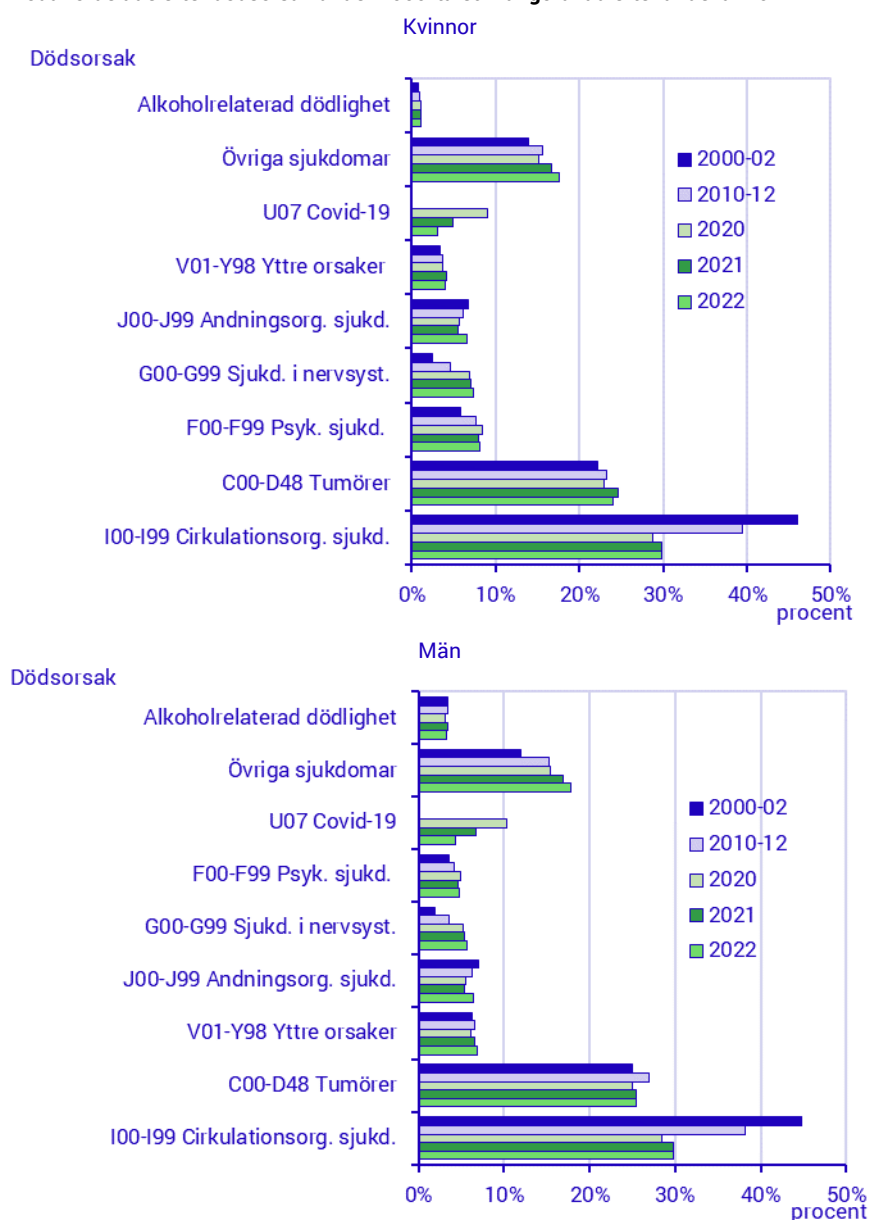
I diagram 2.7 redovisas dödsfall fördelade efter dödsorsak under perioderna 2000–2002, 2010–2012 samt 2020–2022. De tre senaste åren redovisas enskilda år med syftet att tydligt analysera hur andelen avlidna efter dödsorsak varierar under pandemiåren.

För både kvinnor och män är *cirkulationsorganens sjukdomar* den vanligaste dödsorsaken under samtliga studerade perioder. I denna dödsorsaksgrupp ingår bland annat *hjärtsjukdomar* som *hjärtinfarkt* samt

⁴ [Statistikdatabaser - Dödsorsaksstatistik - Val \(socialstyrelsen.se\)](#)

sjukdomar i hjärnans kärl som stroke. Samtidigt syns en tydlig minskning i andelen dödsfall från *cirkulationsorganens sjukdomar* för både kvinnor och män, från 45–46 procent av alla dödsfall under perioden 2000–2002 till 30 procent de senaste åren.

Diagram 2.7
Döda fördelade efter dödsorsak under 2000-talet. Rangordnad efter andel år 2022.

Rangordnad efter andelen år 2022.

Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

I dödsorsaksgruppen *tumörer* ingår bland annat *lungcancer* och *bröstcancer*. *Tumörer* är den näst vanligaste dödsorsaken under alla de studerade perioderna för både kvinnor och män. För kvinnor har andelen dödsfall på grund av *tumörer* ökat något, från 22 procent av alla dödsfall under 2000–2002 till 24 procent år 2022. För män är andelen relativt stabil.

Den tredje vanligaste dödsorsaken år 2022 är olika för kvinnor och män. För kvinnor är *psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar* den tredje vanligaste orsaken. Värt att notera är att andelen dödsfall med orsaken psykiska sjukdomar har ökat något för kvinnor, från 6 procent av alla dödsfall under 2000–2002 till 8 procent år 2022. Ökningen kan vara en naturlig konsekvens av att andelen avlidna av *cirkulationsorganens sjukdomar* minskat. Andelen för män har varit stabil. För män är psykiska sjukdomar den sjätte vanligaste dödsorsaken år 2022.

Den tredje vanligaste dödsorsaken för män år 2022 är i stället *yttre orsaker*. I denna dödsorsaksgrupp ingår bland annat olika typer av *skador, olyckor, förgiftningar och avsiktligt självdestruktiv handling eller självmord*. Andelen döda på grund av dessa orsaker är stabil för män under hela den studerade perioden, 6–7 procent. Andelen döda för kvinnor på grund av samma orsak under samma period är lägre, 3–4 procent. Det innebär att andelen dödsfall till följd av *yttre orsaker* för män är ungefär dubbel så hög som för kvinnor.

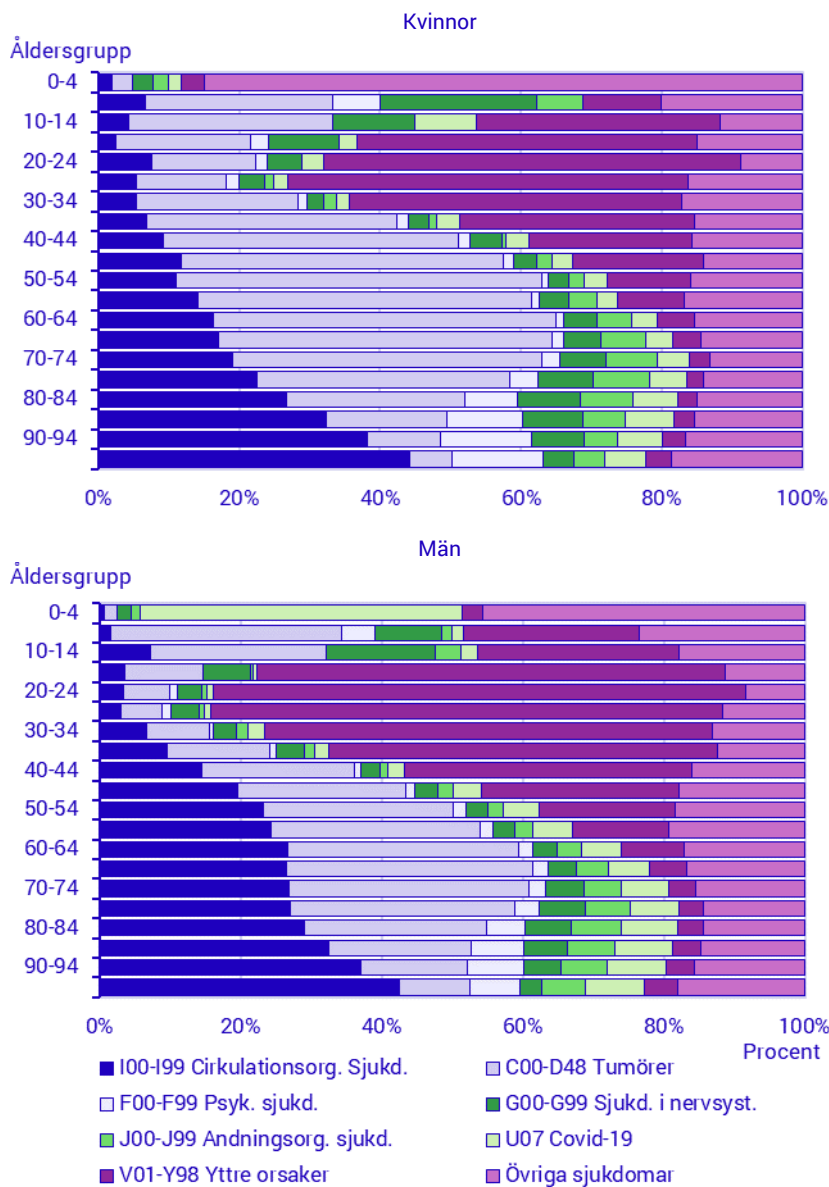
Sjukdomar i nervsystemet är den fjärde vanligaste dödsorsaken för kvinnor och den femte vanligaste dödsorsaken för män år 2022. Från 2000–2002 till 2022 har andelen dödsfall av sjukdomar i nervsystemet ökat från 2 till 7 procent för kvinnor och från 2 procent till 6 procent för män, vilket är en konsekvens av minskningen i andelen avlidna av *cirkulationsorganens sjukdomar* som *hjärtinfarkt* och *stroke*.

År 2020 var *covid-19* den tredje vanligaste dödsorsaken för både kvinnor och män, efter *cirkulationsorganens sjukdomar* och *tumörer*. 9 procent av dödsfallen bland kvinnor och 10 procent av dödsfallen bland män orsakades av coronavirussjukdom. År 2022 har andelen dödsfall till följd av coronavirus minskat till 3 procent för kvinnor och 4 procent för män. År 2022 är *covid-19* den nionde dödsorsaken för kvinnor och den sjunde dödsorsaken för män. Det innebär att idag är *covid-19* inte längre en av de vanligaste dödsorsakerna.

Alkoholrelaterade dödsfall utgör 1 procent av dödsfallen för kvinnor under hela den studerade perioden. Andelen för män är 3 procent under samma period och alltså tre gånger högre än för kvinnor. För både män och kvinnor har andelen alkoholrelaterade dödsfall varit i stort sett oförändrad under 2000-talet.

Det är olika dödsorsaker som är vanligast i åldersgrupperna. I diagram 2.8 redovisas dödsfall fördelade efter dödsorsak för kvinnor respektive män i olika åldersgrupper under perioden 2020–2022. För kvinnor är andelen dödsfall i *cirkulationsorganens sjukdomar* högst bland 75–plussare. Av samtliga dödsfall vid dessa åldrar är minst 20 procent orsakade av *cirkulationsorganens sjukdomar*. Av avlidna män 50–54 år dör 20 procent av dessa sjukdomar. Motsvarande andelen för kvinnor i samma ålder är 10 procent. För både kvinnor och män utgör dödsfall i dessa sjukdomar en ökande andel av dödsfallen med stigande ålder.

Diagram 2.8
Andel dödsfall efter åldersgrupp och dödsorsak, 2020–2022

Genomsnittligt antal avlidna per år under perioden 2020–2022 efter åldersgrupp visas i tabell 2.1 i *Om statistiken*.

För kvinnor i åldrarna 40–74 år är *tumörer* den vanligaste dödsorsaken. Av kvinnorna som avlider i dessa åldrar dör i genomsnitt 47 procent av *tumörer*. 50–54 åringar har den högsta andelen dödsfall i *tumörer*, 52 procent. För män är det åldrarna 55–79 år som har högst andel dödsfall i *tumörer*, 30–35 procent.

Dödsfall i *psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, sjukdomar i nervsystemet, och andningsorganens sjukdomar* utgör tillsammans 21 procent av dödsfallen bland kvinnor och 16 procent av dödsfallen bland män under perioden 2020–2022. Andelen dödsfall i *covid-19* under samma period är i genomsnitt 6 procent för kvinnor och

7 procent för män. Andelen dödsfall i dessa sjukdomar är generellt högre i äldre åldersgrupper än i yngre åldersgrupper.

I dödsorsaksgruppen *yttre orsaker till sjukdom och död* ingår bland annat olika typer av skador, olyckor, förgiftningar och självmord. *Yttre orsaker till sjukdom och död* utgör en stor andel av dödsfallen bland unga och yngre vuxna. Av avlidna kvinnor i åldrar 15–34 år dör 53 procent av denna orsak. Åldersgruppen med högst andel är 20–24 år, 59 procent. Andelen för män är betydligt högre. 66 procent av dödsfall bland ungdomar 15–19 år orsakas av yttre orsaker. Andelen för unga vuxna 20–24 år och 25–29 år är 75 respektive 72 procent, vilka är högsta av samtliga åldersgrupper. För åldersgrupper 30–34 år och 35–39 år är andelen 64 respektive 55 procent.

Alkoholrelaterade dödsfall är, som tidigare nämnts, en vanligare dödsorsak bland män än bland kvinnor. Det förekommer främst för män i åldrarna 35–69 år. För män i dessa åldrar är i genomsnitt 10 procent av dödsfallen alkoholrelaterade. Andelen för avlidna kvinnor i samma åldrar är 6 procent.

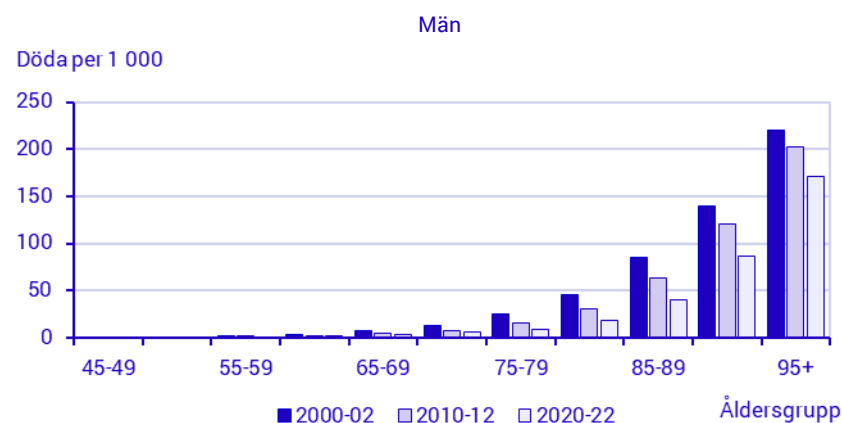
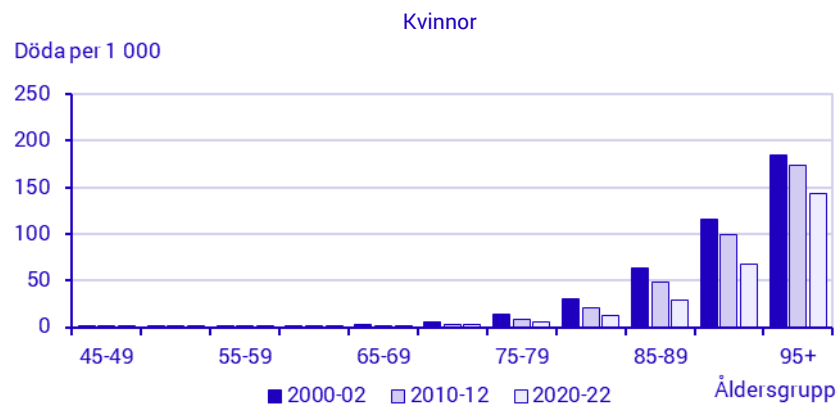
Åldersspecifika dödstal efter dödsorsak

I detta avsnitt redovisas åldersspecifika dödstal efter kön och dödsorsak under perioderna 2000–2002, 2010–2012 och 2022–2022. Generellt är dödstalen för kvinnor och män högre i *cirkulationsorganens sjukdomar* än övriga dödsorsaker.

I diagram 2.9a redovisas dödstalen i *cirkulationsorganens sjukdomar* efter kön och åldersgrupp. Det är tydligt att *cirkulationsorganens sjukdomar*, bland annat *ischemiska hjärtsjukdomar* som *hjärtinfarkt* och *sjukdomar i hjärnans kärl* som *stroke* är en vanlig dödsorsak främst för kvinnor och män 75 år och äldre. Dödstalen ökar med stigande ålder och det högsta dödstalet i *cirkulationsorganens sjukdomar* finns i de äldsta åldersgrupperna. Det gäller både kvinnor och män. Dödstalen i dessa sjukdomar är högre för män än för kvinnor i alla dessa åldersgrupper. Sedan 2000–2002 har dödstalen i dessa sjukdomar minskat tydligt i samtliga åldersgrupper och minskningen är större för män än för kvinnor. För till exempel 85–89-åringar har dödstalen i *cirkulationsorganens sjukdomar* minskat från 64 till 30 döda per 1 000 för kvinnor och 85 till 41 döda per 1 000 för män. En nämnare titt på sjukdomar inom denna dödsorsaksgrupp visar att för kvinnor i denna åldersgrupp har dödstalen i *ischemiska hjärtsjukdomar* (till exempel *hjärtinfarkt*) minskat från 25 till 7 döda per 1 000. För män har dödstalen minskat från 41 till 14 döda per 1 000. Dödstalen i *sjukdomar hjärnans kärl* (till exempel *stroke*) har minskat från 18 till 6 döda per 1 000 för kvinnor och från 19 till 7 döda per 1 000 för män.

Diagram 2.9a

Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män i *cirkulationsorganens sjukdomar* under perioden 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

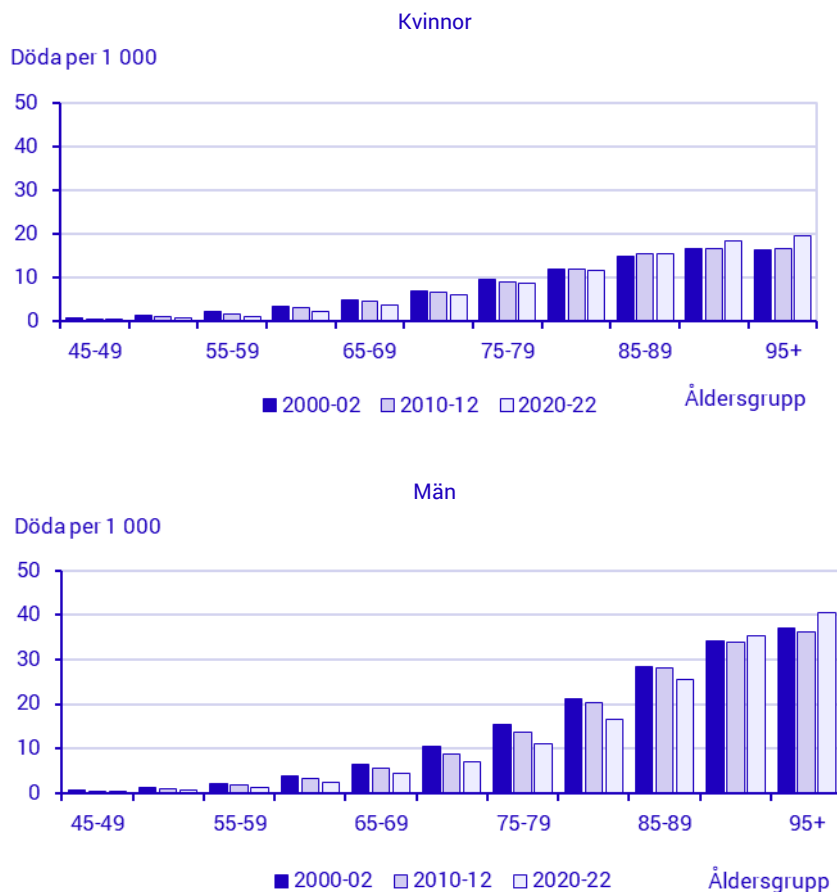

Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

Det är främst personer över 65 år som avlider av tumörer. I diagram 2.9b visas att för åldersgrupp 65–69 år och äldre ökar de åldersspecifika dödstalen med stigande ålder. Men ökningen är inte lika tydlig som för *cirkulationsorganens sjukdomar*. Det gäller både kvinnor och män och gäller under alla perioder. De åldersspecifika dödstalen är högre för män än för kvinnor i alla åldersgrupper. Till exempel är dödstalen för män 85–89 år 25 döda per 1 000 och dödstalen för kvinnor i samma åldersgrupp är 16 döda per 1 000. Dödstalen för män upp till och med 85–89 år har minskat tydligt över den studerade perioden medan dödstalen för män över 90 år har ökat något den senaste 3-årsperioden. För kvinnor finns också en tydlig minskning av dödstalen upp till och med 70–74 år. För kvinnor över 85 år har dödstalen i tumörer ökat, särskilt i de äldsta åldersgrupperna.

Diagram 2.9b

Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män på grund av *tumörer* under perioden 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

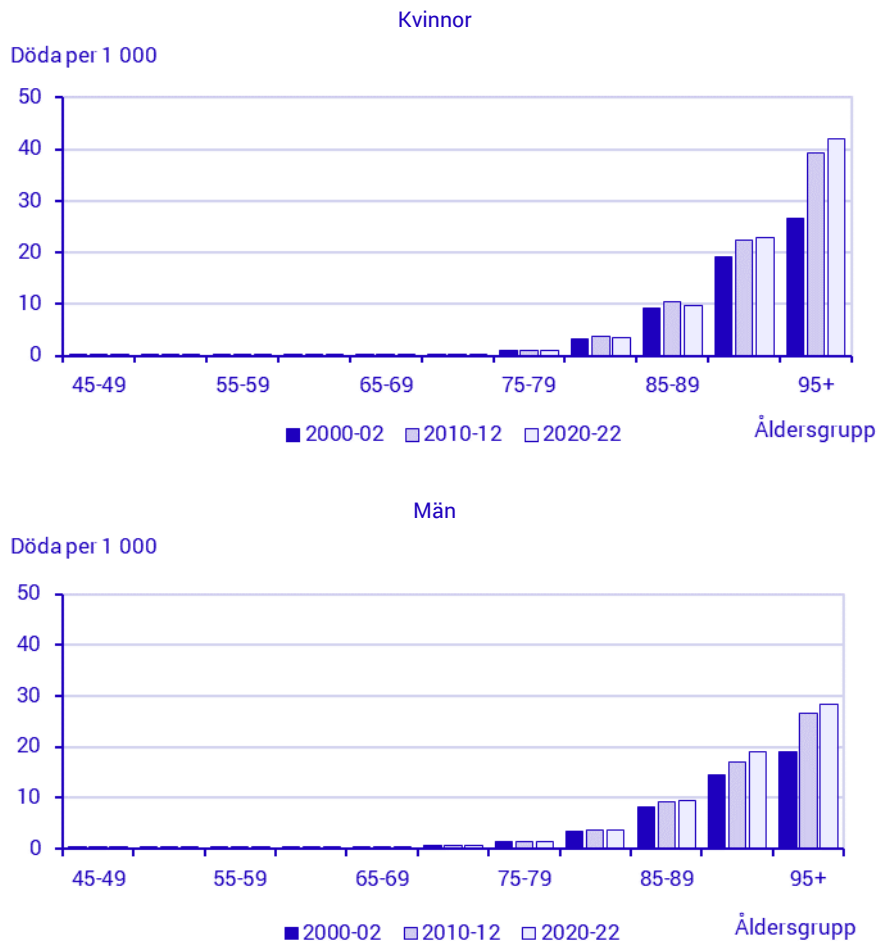

Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

I diagram 2.9c redovisas åldersspecifika dödstal för kvinnor och män i *psyksiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar* under 2000-talet. Det visar att 75-plussare avlider i större utsträckning av dessa sjukdomar än yngre personer. Det gäller både kvinnor och män. För kvinnor och män upp till och med 85–89 år är förändringen över tid liten. I de äldsta åldersgrupperna finns en tydlig ökning av dödstal i dessa sjukdomar över tid. För kvinnor och män upp till 85–89 år finns det inga tydliga förändringar över tid i dödstalen. I de äldsta åldrarna har kvinnor något högre dödstal i dessa sjukdomar jämfört med män. Under till exempel perioden 2020–2022 är dödstalen för kvinnor 90–94 år 23 döda per 1 000. Dödstalen för män i samma åldersgrupp är 19 döda per 1 000.

Diagram 2.9c

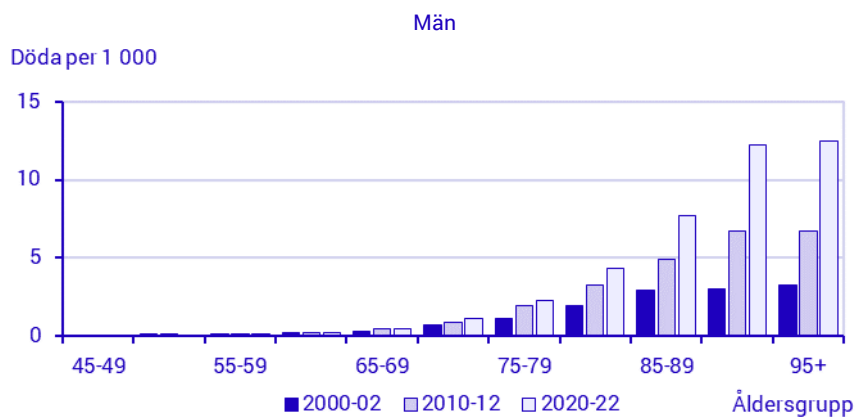
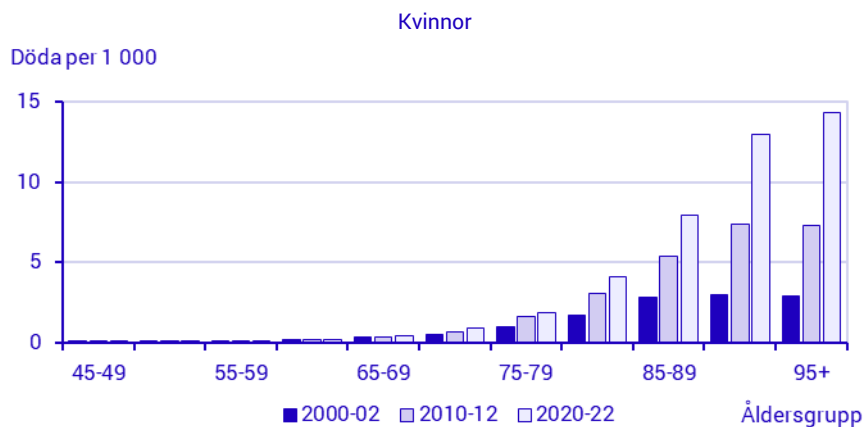
Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män i *psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar* under perioden 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

Att avlida av *sjukdomar i nervsystemet* är vanligare bland äldre personer än yngre personer, särskilt bland 75-plussare, se diagram 2.9d. Det finns en tydlig ökning av dödstalen i dessa sjukdomar i alla åldersgrupper över tid. Det är liknande ökningstakt för kvinnor och män. I till exempel åldrarna 85–89 år har dödstalen ökat från 3 döda per 1 000 under 2000–2002 till 8 döda per 1 000 under 2020–2022 för både kvinnor och män. Under samtliga perioder är dödstalen på ungefär samma nivå för kvinnor och män i de flesta åldersgrupper. Under perioden 2020–2022 är dödstalen något högre för kvinnor i de äldsta åldrarna än för män i samma ålder.

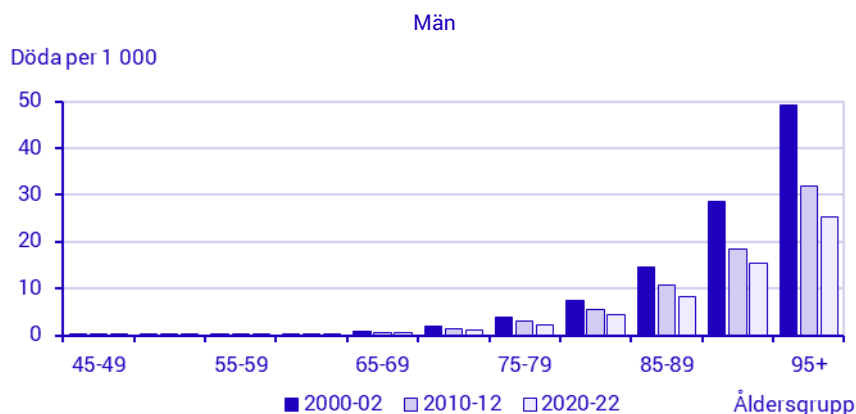
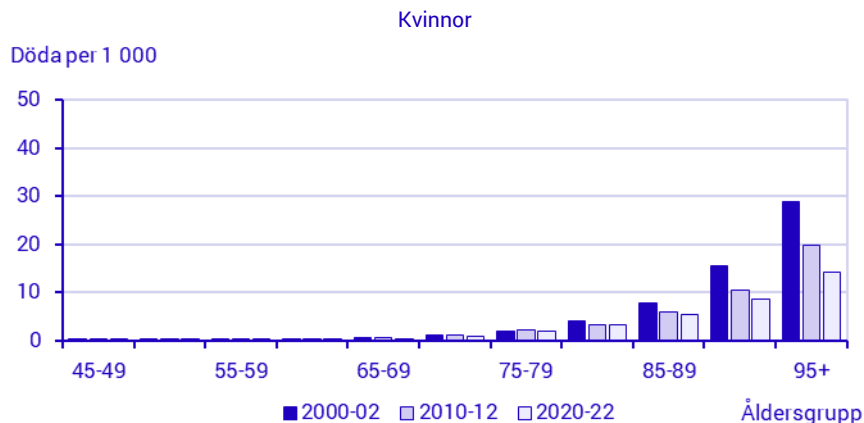
Diagram 2.9d
Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män i sjukdomar i nervsystemet under perioden 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

Som med de dödsorsaker som redovisats ovan är det vanligare bland äldre personer än yngre att avlida av andningsorganens sjukdomar, se diagram 2.9e. Totalt sett är dödstalen i dessa sjukdomar också högre för män än för kvinnor, men dödstalen har under de senaste 20 åren minskat tydligt både för män och för kvinnor. Bland 95-plussare har dödstalen exempelvis minskat från 29 döda per 1 000 under 2000–2002 till 14 döda per 1 000 under 2020–2022 för kvinnor, och från 49 till 25 döda per 1 000 för män.

Diagram 2.9e
Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män på grund av andningsorganens sjukdomar
under perioden 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

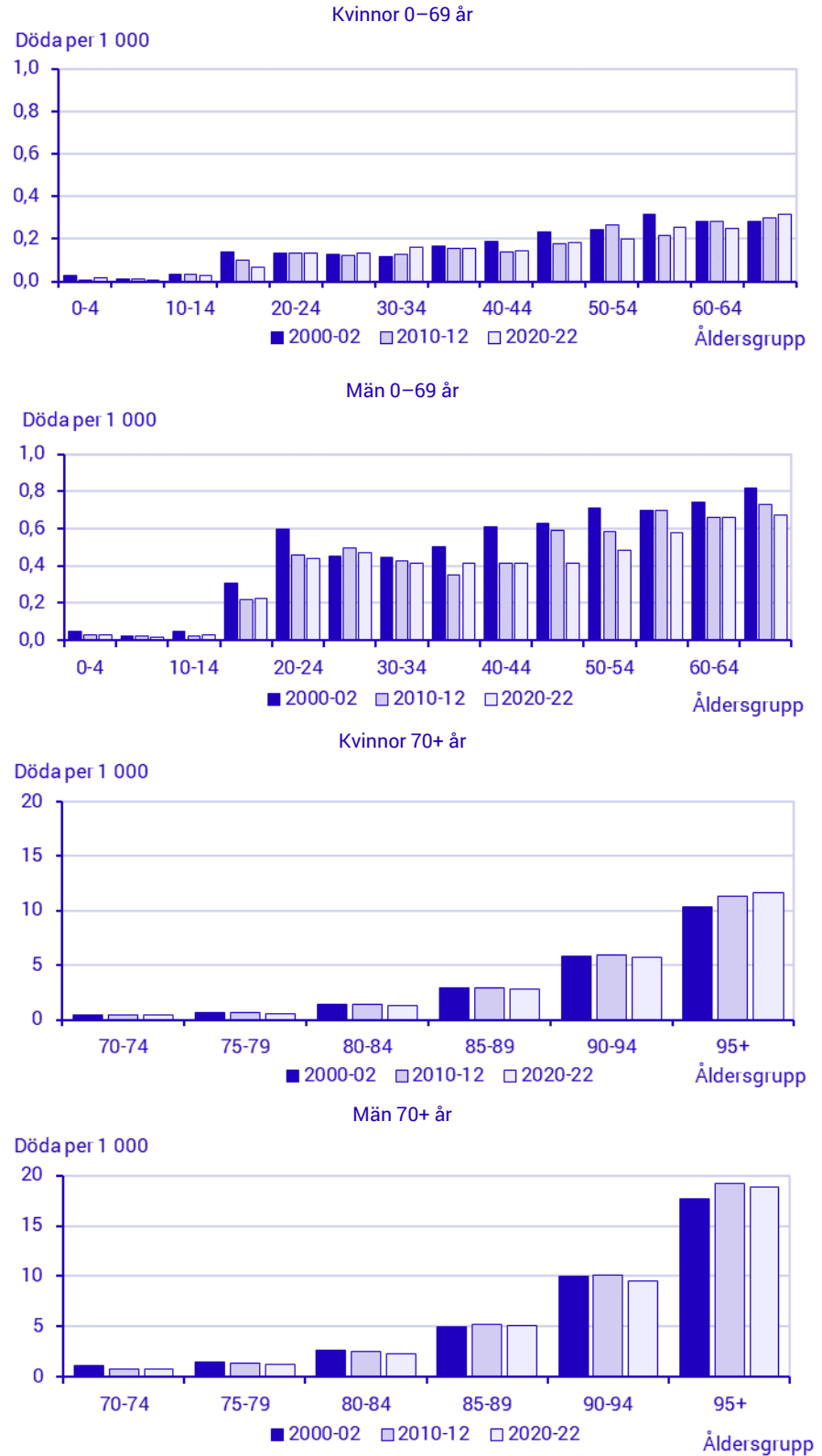
Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

I diagram 2.9f redovisas dödstalen i *yttre orsaker* i *samtliga* åldersgrupper, eftersom utvecklingen av dödstalen inte är densamma i olika åldersgrupper och för kvinnor och män. Totalt sett är dödstalen i *yttre orsaker* högre för män än för kvinnor i alla åldersgrupper.

För kvinnor visas en minskning av dödstalen i *yttre orsaker* från perioden 2000–2002 till 2020–2022 med undantag för vissa åldersgrupper. För kvinnor 20–24 år och 25–29 år till exempel finns det ingen tydlig förändring i dödstal över den studerade perioden. Dödstalen för kvinnor 30–34 år, 65–69 år och 95-plussare har ökat något.

Diagram 2.9f

Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män på grund av yttre orsaker under perioden 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

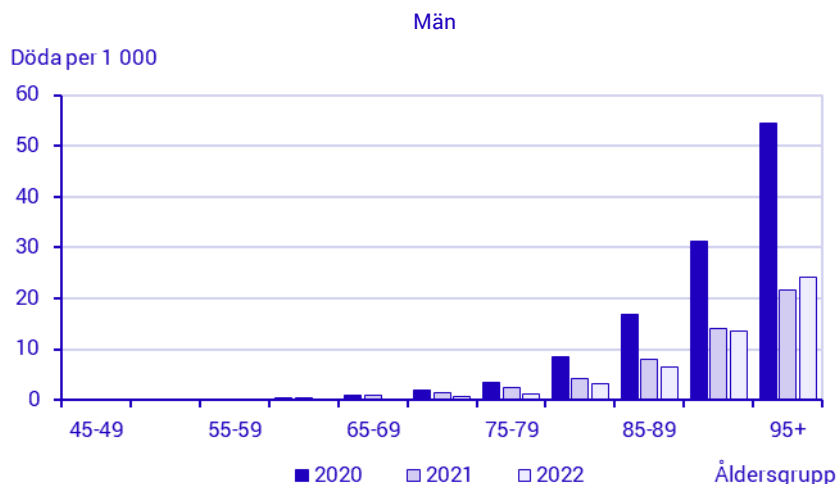
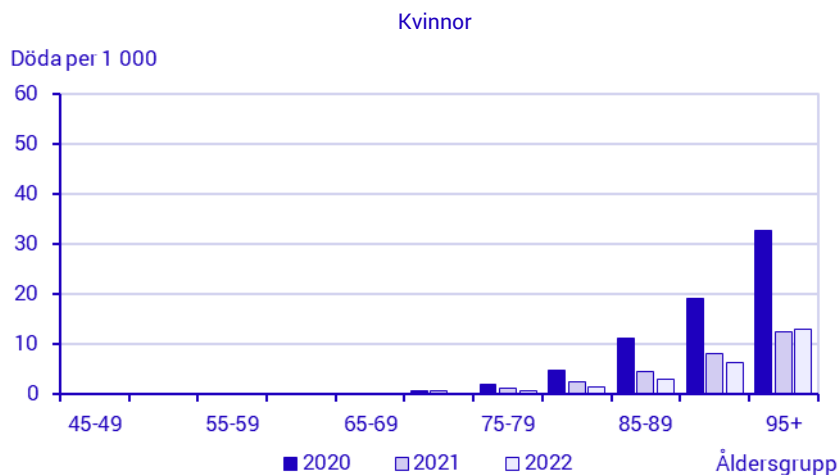

Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker
Observera att det är olika skalor i diagrammen.

En minskning av dödstalen i *yttre orsaker* visas också för män i de flesta åldersgrupper sedan början av 2000-talet. Minskningen är generellt större för de yngre åldersgrupperna än för de äldre grupperna. Utvecklingen i åldersgrupperna 25–29 år och 30–34 år följer dock inte det generella mönstret. Dödstalen för 25–29-åringar under perioden 2010–2012 och 2020–2022 har ökat något jämfört med 2000–2002. För åldersgruppen 30–34 år är förändringen av dödstalen små. Utvecklingen sedan 2010–2012 visar att dödstalen relaterade till *yttre orsaker* inte förändrats mycket för åldersgrupperna 15–34 år, 40–44 år, 60–64 år och de över 70 år. Men en tydlig minskning kan synas för medelålders män i åldrarna 45–59 år. Dessutom har 25–29-åringar högre dödstal än 20–24-åringar och 30–34-åringar under samma period.

I diagram 2.9g redovisas åldersspecifika dödstalen i *covid-19* under åren 2020 till 2022. Det är tydligt att de flesta dödsfallen från *covid-19* inträffar bland äldre kvinnor och män, från åldrarna 75–79 år och äldre. Dödstalen är betydligt högre för män än för kvinnor i dessa åldrar. År 2020 var dödstalet för män 85–89 år 17 döda per 1 000 medan det för kvinnor i samma ålder var 11 döda per 1 000. Sedan år 2020 har dödstalen i *covid-19* minskat i de flesta åldersgrupper. För den äldsta åldersgruppen 95 år och äldre har dödstalet i *covid-19* ökat något år 2022 jämfört med 2021, särskilt för män.

Diagram 2.9g
Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män i covid-19 år 2020, 2021 och 2022

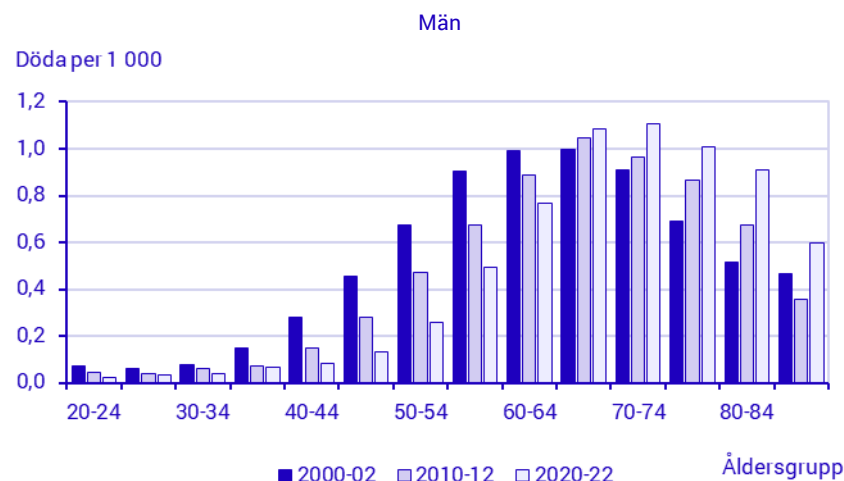
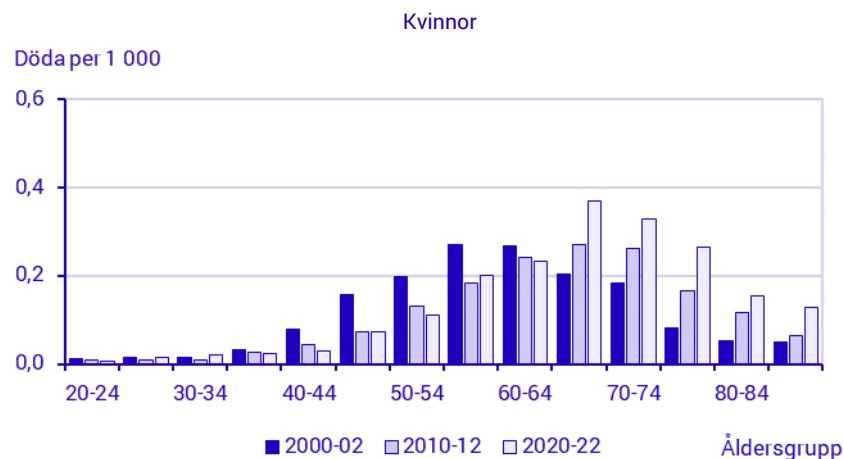
Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

I diagram 2.9h redovisas de alkoholrelaterade dödstalen för kvinnor och män i olika åldersgrupper. Dödstalen är betydligt högre för män än för kvinnor i samtliga åldersgrupper. Dödstalet för män i åldern 60–64 år under period 2020–2022 är exempelvis knappt 0,8 döda per 1 000, vilket är ungefär fyra gånger det för kvinnor i samma ålder och under samma period.

Diagrammet visar en viss förskjutning i alkoholrelaterad dödlighet mot högre åldrar. Bland kvinnor var det åldersgrupperna 55–64 år som hade det högsta dödstalet från alkoholrelaterade orsaker under perioden 2000–2002. Under perioden 2020–2022 är det kvinnor 65–69 år som har högst dödstal. En liknande förskjutning till högre åldrar visas också för män. Under perioden 2000–2002 har män 60–69 år det högsta alkoholrelaterade dödstalet. Den senaste tre-årsperioden är det män 65–74 år som har det högsta alkoholrelaterade dödstalet.

Diagram 2.9h

Åldersspecifika dödstal för kvinnor och män i *alkohol* under perioden 2000–2002, 2010–2012 och 2020–2022

Källa: Socialstyrelsen, Statistikdatabas för dödsorsaker

Observera att det är olika skalor i diagrammen. Resultat för 90-plussare visas inte på grund av för få dödsfall relaterad till alkohol.

Utvecklingen av alkoholrelaterat dödstal över tid är olika för olika åldersgrupper. Men utvecklingsmönstret är samma för kvinnor och män. För både kvinnor och män upp till och med 60–64 år har dödstalen minskat betydligt sedan 2000–2002. För män är minskningen betydligt större för åldersgrupperna 40–59 år än för övriga åldersgrupper. För både kvinnor och män från och med 65 år har de alkoholrelaterade dödstalen ökat betydligt.

Om statistiken

Uppgifterna i denna bilaga är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB). Uppgifterna om dödlighetens utveckling under olika perioder baseras på folkmängd och antal döda i Sveriges officiella statistik 1920 till 2022. Uppgifter om dödsorsaker hämtas från Socialstyrelsen 2000–2022 och är från dödsorsaksregistret. I övrigt hänvisas till kapitlet Kort om statistiken i huvudrapporten *Sverige framtida*

befolkning 2024–2070, Demografiska rapporter 2024:1. Det gäller bland annat beräkning av dödstal, dödsrisker och återstående medellivslängd.

Större dödsorsaksgrupper används för att redovisa utvecklingen under senare år. I diagram 2.8 redovisas andel dödsfall efter åldersgrupp och dödsorsak under perioden 2020–2022. I tabell 2.1 nedan redovisas genomsnittliga antal avlidna per år under perioden 2020–2022 efter åldersgrupp.

Tabell 2.1
Genomsnittliga antal avlidna per år under perioden 2020–2022 efter åldersgrupp

	Kvinnor	Män
0–4	130	164
5–9	15	21
10–14	23	28
15–19	40	103
20–24	61	178
25–29	81	236
30–34	126	250
35–39	150	259
40–44	191	329
45–49	318	496
50–54	552	844
55–59	880	1 400
60–64	1 320	2 114
65–69	2 187	3 354
70–74	3 840	5 443
75–79	5 878	7 740
80–84	7 297	8 410
85–89	9 144	8 316
90–94	9 226	5 927
95+	5 740	2 260
Totalt	47 197	47 873

Bilaga 3:

Utvecklingen av livslängd

Denna bilaga är den andra av bakgrundstudierna som tagits fram som underlag för antagandena om dödlighet i Sveriges framtida befolkning 2024–2070. I denna bilaga studeras utvecklingen av livslängden både historiskt och mer detaljerat under senare år. I slutet finns ett avsnitt om olika åldersgruppers bidrag till förändringarna.

Historisk utveckling av livslängd

I diagram 3.1 redovisas utvecklingen av livslängd för kvinnor respektive män enligt livslängdstabeller sedan 1920 med tre olika mått: medellivslängd, medianålder och typisk dödsålder.

Medellivslängd är ett mått, eller egentligen ett index, som på ett sammanfattande sätt mäter dödligheten i exempelvis ett land eller en region för alla åldrar under ett speciellt år eller en period. Måttet beräknas som antal år som i genomsnitt återstår att leva för en person om dödligheten i alla åldrar förblev densamma som under det år beräkningarna görs. Detta mått är alltså inte den genomsnittliga livslängden som en person som föddes ett speciellt år kommer att ha utan ett samlat mått på dödligheten i alla åldrar under ett år eller en period. Vanligtvis benämns den återstående medellivslängden vid födelsen bara som medellivslängden.

Medellivslängden avser medelåldern för avlidna i livslängdstabellen. Av diagram 3.1 framgår att medellivslängden för avlidna kvinnor och män ökat mellan 1920 och 2022. Medellivslängden har ökat från 60,2 år till 84,7 år för kvinnor och från 57,6 år till 81,3 år för män. Det är en ökning med knappt 25 år för kvinnor och 24 år för män under 102 år. För både kvinnor och män är ökningen större mellan 1920 och 1940 och mellan 1940 och 1960 än mellan de övriga 20-åriga perioder. Den största ökningen sker för båda könen mellan 1920 och 1940, knappt 8 år.

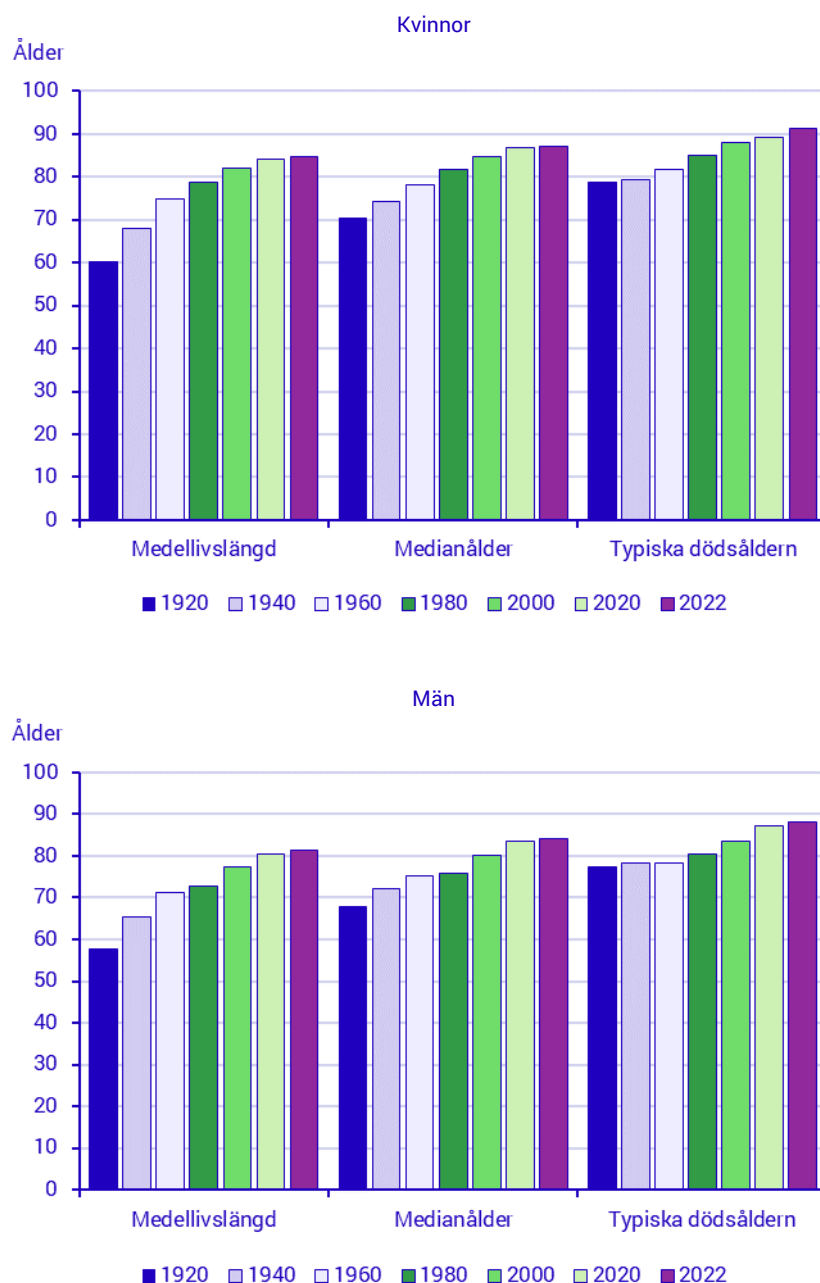
Med medianåldern avses åldern där precis hälften är kvarlevande. I diagram 3.1 visas att medianålder och medellivslängd följts åt över tid. Sedan 1920 har medianåldern ökat med ungefär 17 år för kvinnor och 16 år för män. Störst ökning för kvinnor finns mellan 1940 och 1960, drygt 4 år. För män är den mellan 1920 och 1940 som störst, 4,3 år. År 2022 är medianåldern 87,3 år för kvinnor och 84,3 år för män.

Med typiska dödsåldern menas den vanligaste åldern för avlidna, typvärdet. I diagram 3.1 avser den typiska dödsåldern för 1920 den vanligaste dödsålder bland vuxna, dödsfallen bland 0-åringar är borträknade. Den typiska dödsåldern har under 1920–1960-talet inte ökat i samma takt som medellivslängd och medianålder. För kvinnor har typiska dödsåldern ökat från knappt 79 år till 91 år sedan 1920, det är en ökning med 12 år. För män var 77 år den vanligaste åldern för avlidna år 1920⁵. År 2022 var 88 år den vanligaste åldern att dö för män.

⁵ Observera att det stora antalet döda under det första levnadsåret för kvinnor och män år 1920 inte räknas in i måttet den typiska dödsåldern.

Medellivslängd, medianåldern och typiska dödsåldern är högre för kvinnor än för män alla år. År 2022 är könsskillnaden i medellivslängd, medianåldern och typiska dödsåldern 3,4, 3,0 respektive 3,0 år.

Diagram 3.1
Olika statistiska mått för ålder bland avlidna kvinnor och män enligt livslängdstabeller, utvalda år 1920 till 2022.

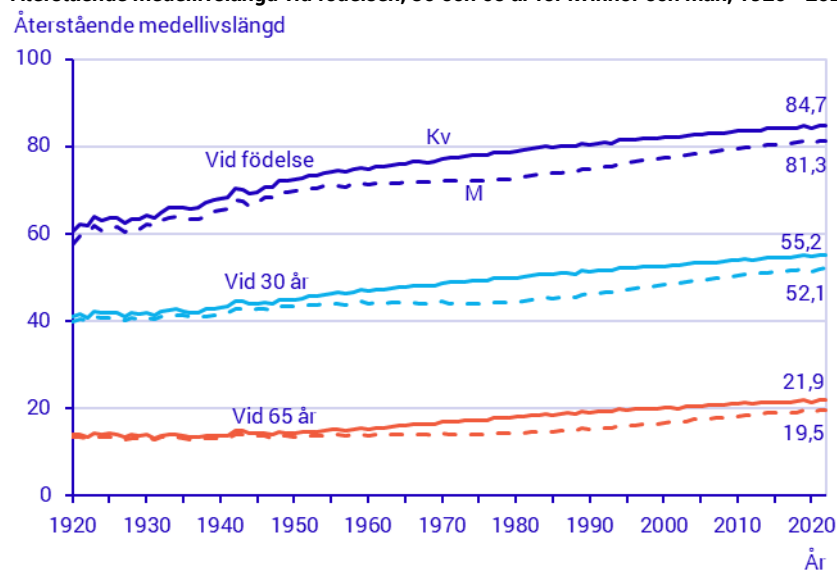

Utvecklingen av medellivslängden vid födelsen, vid 30 års ålder och vid 65 års ålder för kvinnor och män sedan 1920-talet redovisas i diagram 3.2. Generellt är medellivslängden tydligt högre för kvinnor än för män i alla åldersgrupper och under hela perioden, med undantag för 65-åringar under 1930- och 1940-talen då medellivslängden var på samma

nivå för kvinnor och män. Det är ett resultat av att dödligheten först minskat i yngre åldrar och senare i äldre åldrar, se Bilaga 2.

Mellan 1920 och 2022 har medellivslängden vid födelsen ökat från 60,3 år till 84,7 år för kvinnor och från 57,6 år till 81,3 år för män. Det är en ökning av ungefär 24 år för både kvinnor och män. Ökningen för kvinnor och män har inte varit jämn under hela perioden. För både kvinnor och män är ökningen större under 1920-, 1930- och 1940-talen än under senare perioder. Jämfört med år 1920 är medellivslängden år 1950 cirka 12 år högre för båda könen. Därefter har ökningstakten avtagit och för män till och med upphört något under 1960- och 1970-talen och därmed blir könsskillnaden större. Sedan 1980-talet har medellivslängden för män ökat igen och något mer än för kvinnor och könsskillnaden har därefter minskat. Under de senaste 20 åren, 2002–2022, har medellivslängden ökat med 2,6 år för kvinnor och 3,6 år för män.

Diagram 3.2
Återstående medellivslängd vid födelsen, 30 och 65 år för kvinnor och män, 1920–2022

Återstående medellivslängd vid 30 års ålder för kvinnor och män är på ungefär samma nivå under 1920- och 1930-talen. För kvinnor börjar medellivslängden att öka tydligt från mitten av 1950-talet medan den för män minskar långsamt fram till 1980-talet. Därefter är ökningstakten snabbare för män än för kvinnor.

Återstående medellivslängd vid 65 års ålder följer ett liknande mönster. Män och kvinnor har samma medellivslängd fram till mitten av 1950-talet och därefter ökar först kvinnornas medellivslängd och senare mäns medellivslängd. Det beror på att dödligheten för 65-åriga kvinnor började minska tydligt vid mitten av 1950-talet medan den knappt förändrades alls för män fram till 1980-talet, se Bilaga 2.

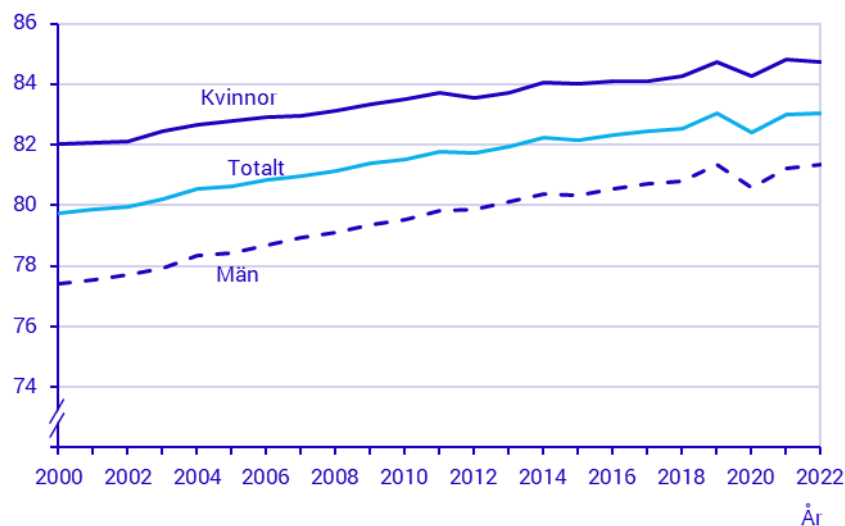
Utvecklingen av medellivslängd under 2000-talet

I detta avsnitt analyseras medellivslängdens utveckling under de senaste 20-åren. Medellivslängdens utveckling 2000–2022 och årliga förändringar i medellivslängden för kvinnor, män och båda könen totalt redovisas i diagram 3.3 och diagram 3.4. Medellivslängden har ökat från 82,0 år till 84,7 år för kvinnor och från 77,4 år till 81,3 år för män. Det är en ökning med 2,7 år för kvinnor och knappt fyra år för män under de senaste 22 åren. År 2015 finns en svag minskning av medellivslängden. För kvinnor är medellivslängden åren 2014 till och med 2017 i princip densamma.

Diagram 3.3

Medellivslängd vid födelse för kvinnor, män och totalt, 2000–2022

Medellivslängd (år)

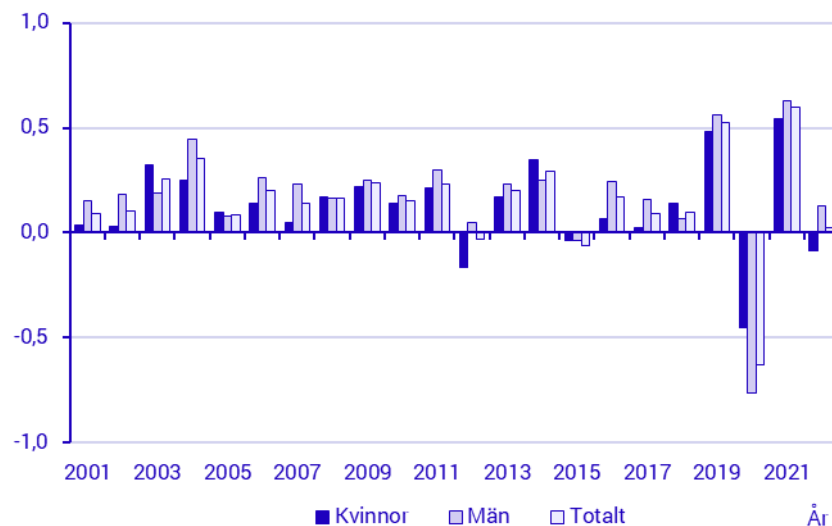
Jämfört med de svaga årliga förändringarna av medellivslängden åren 2000 till 2018 är förändringen år 2019 större, se diagram 3.4. Jämfört med 2018 är medellivslängden år 2019 högre med 0,5 år för kvinnor och 0,6 år för män. Medellivslängden sjunker betydligt år 2020 på grund av att många äldre avled i covid-19. Jämfört med året innan är medellivslängden 0,7 år lägre för män och 0,4 år lägre för kvinnor. Det betyder att medellivslängden för män påverkades mer av covid-19 pandemin än medellivslängden för kvinnor. För både kvinnor och män är det den största minskningen sedan 1940-talet.

Medellivslängden år 2021 är i nivå med 2019, året innan pandemin. Förändringen i medellivslängden mellan 2021 och 2022 är liten. Den för kvinnor har minskat något medan den för män har ökat något.

Diagram 3.4

Årliga förändringar i medellivslängd vid födelsen för kvinnor, män och totalt, 2001–2022

Årlig förändring (år)

Olika åldrars bidrag till medellivslängdens förändring

Dödligheten i olika åldrar har varierat, vilket påverkar hur mycket medellivslängden förändras. När dödligheten bland barn och unga var hög hade minskad dödlighet i dessa åldrar stor betydelse för medellivslängdens ökning. Numera har minskad dödlighet i unga år liten betydelse för medellivslängdens ökning eftersom dödligheten är låg bland yngre. I diagram 3.5 redovisas hur dödlighet i olika åldersgrupper bidrar till medellivslängdens förändring mellan 2000–2002 och 2020–2022.

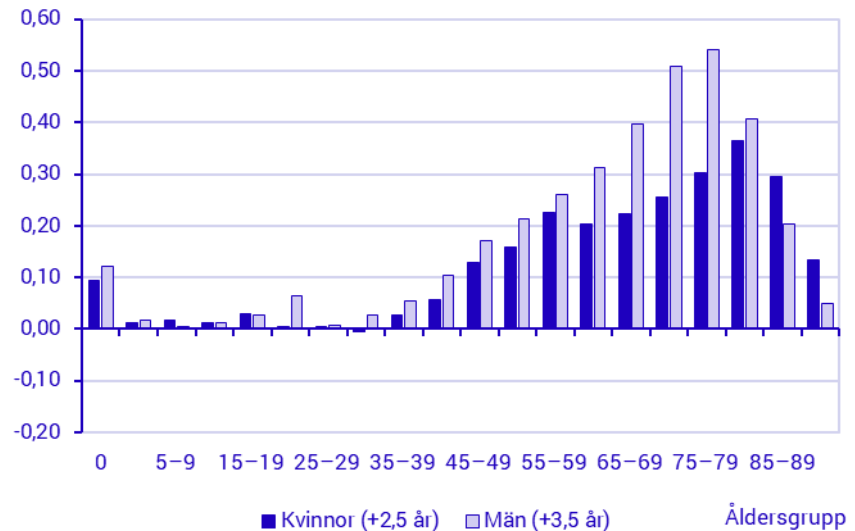
Från 2000–2002 till 2020–2022 ökar medellivslängden från 82,06 till 84,61 för kvinnor och från 77,54 till 81,05 för män. Det är en ökning med 2,5 år för kvinnor och 3,5 år för män. För kvinnor är det en minskad dödlighet i gruppen 70–89 år som bidrar mest till den ökade medellivslängden 2020–2022. Bidraget från dödlighetsminskning bland de 80–84 år är störst, med 0,37 år.

Åldersintervallet med en minskad dödlighet är bredare för män än för kvinnor. För män är det dödlighetsminskningar i åldern 55–89 år som bidrar mest till den ökade medellivslängden. Det största bidraget till medellivslängdens ökning kommer från minskad dödlighet i åldern 70–74 år och 75–79 år, med 0,51 respektive 0,54 år. Ungefär 30 procent av medellivslängdens ökning mellan 2000–2002 och 2020–2022 kommer från denna åldersgrupp. Totalt sett är männens dödlighetsminskning större än för kvinnor i de flesta åldersgrupper. Det vill säga i dessa åldersgrupper är ökning av medellivslängden större för män än för kvinnor. Men för de i åldersgruppen 85–89 år och äldre är ökningen av medellivslängden större för kvinnor än män.

Diagram 3.5

Medellivslängdens förändring för kvinnor och män mellan 2000–2002 och 2020–2022.
Bidrag i år från olika åldersgrupper

Bidrag i år

Olika dödsorsakers bidrag till medellivslängdens förändring

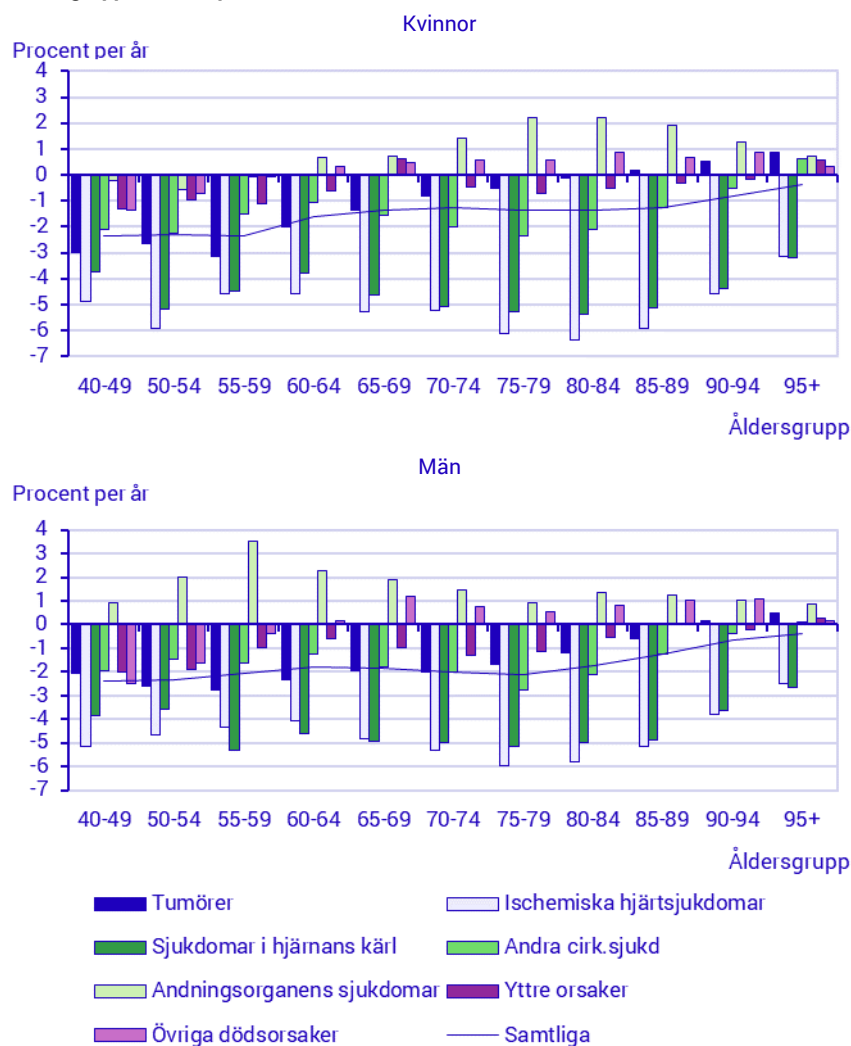
Olika dödsorsakers historiska trender är viktiga för vad som kan förväntas av medellivslängdens framtida utveckling. Här används sju större dödsorsaksgrupper i beskrivningen: tumörer, ischemiska hjärtsjukdomar (främst hjärtinfarkt), sjukdomar i hjärnans kärl (främst stroke), övriga sjukdomar i cirkulationsorganen, andningsorganens sjukdomar (inklusive Covid-19), yttre orsaker till sjukdom och död (till exempel skador och förgiftningar) samt övriga dödsorsaker som bland annat inkluderar demenssjukdomar, matsmältningsorganens sjukdomar, sjukdomar i nervsystemet och ofullständigt klassificerade dödsfall (bland annat saknade dödsbevis).

Dödsorsakernas utveckling är inte alltid lika för olika åldersgrupper. Dödstalen för en dödsorsak kan minska i vissa åldrar och öka i andra, eller öka för kvinnor och minska för män i samma ålder. Därför redovisas utvecklingen av de större dödsorsaksgrupperna mellan 2000–2002 och 2020–2022 för kvinnor och män i olika åldersgrupper. Utvecklingen är mest relevant i åldrar där de flesta dödsorsaker finns representerade, i åldern 40 år och äldre. I yngre åldrar dominerar dödsfallen av yttre orsaker till sjukdom och död eller dödsorsaker specifika för nyfödda barn. Förändringen av dödstalen mellan perioderna visas som procent per år och dödsorsakerna jämförs med utvecklingen för alla dödsfall för kvinnor respektive män sammantaget, se diagram 3.6.

Det är dödstalen i två dödsorsaker som tydligt minskat mer än andra i alla åldrar och för båda könen, ischemiska hjärtsjukdomar och sjukdomar i hjärnans kärl. I vissa åldrar är dödstalens nedgång i dessa dödsorsaker dubbelt så stor som dödstalens totala minskning, exempelvis 6

procent per år för 75–79-åriga kvinnor och män jämfört med 2,1 respektive 1,4 procent per år totalt i respektive grupp. Dödstalen i tumörsjukdomar, till exempel lungcancer och bröstcancer, har minskat ungefär lika mycket eller mer än dödstalens minskning totalt i åldersgrupper upp till och med 65–69 år, men mindre i åldrar däröver.

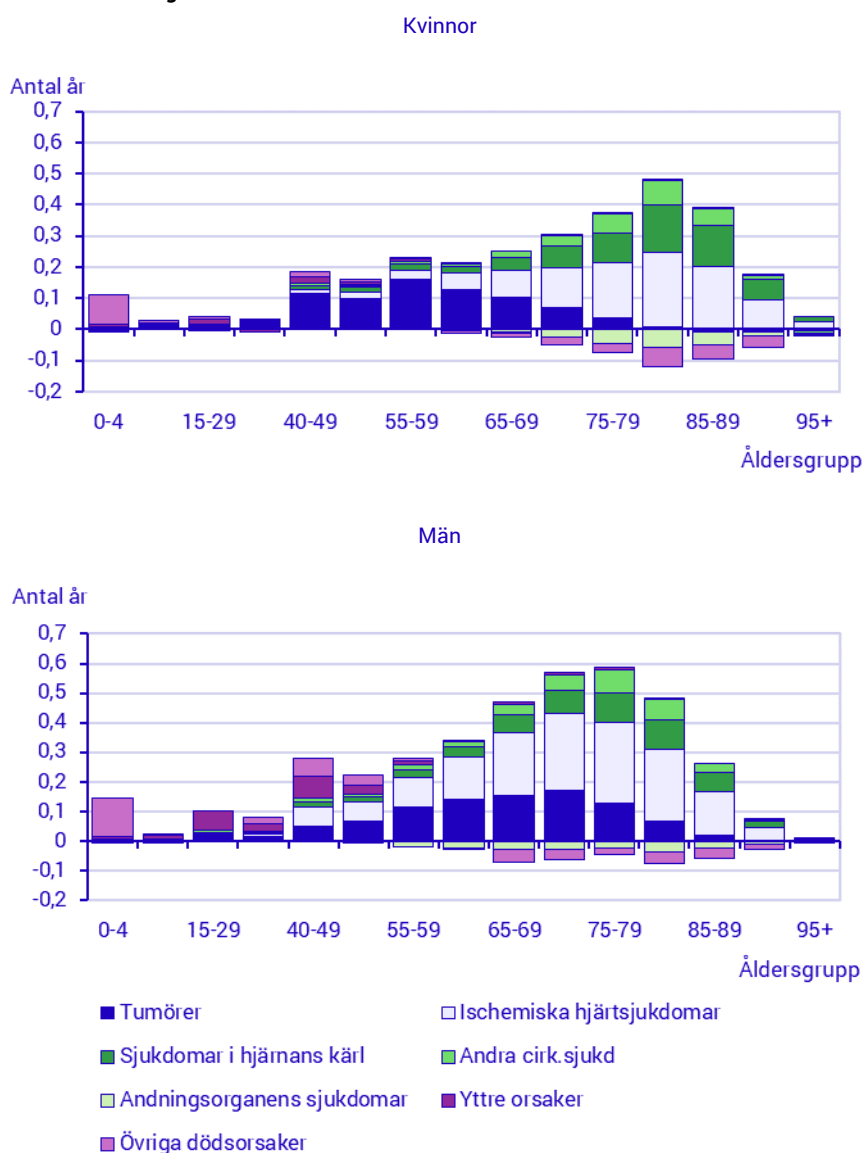
Diagram 3.6
Årlig förändring av dödstal mellan 2000–2002 och 2020–2022 efter dödsorsak, kön och åldersgrupp. Procent per år

Till följd av Covid-19-pandemin har dödstalen i andningsorganens sjukdomar ökat i alla åldersgrupper för män och i åldrarna 60 år och uppåt för kvinnor. Bland män har ökningen varit störst i åldersgruppen 55–59 år, 3,5 procent, medan den största ökningen för kvinnor skett i åldersgrupperna 75–79 och 80–84 år, 2,2 procent i båda fallen. Mindre ökning har även skett i vissa andra dödsorsaker, framför allt i de äldre åldersgrupperna. Bland kvinnor och män i åldrarna 95 år och uppåt har dödstalen ökat för alla dödsorsaker utom ischemiska hjärtsjukdomar och sjukdomar i hjärnans kärl. Ökningen har dock varit liten, och totalt sett har dödstalen minskat något i båda grupperna. Bortsett från

andningsorganens sjukdomar har dödstalen ökat mest för övriga dödsorsaker, både bland kvinnor och män. Det är bland annat dödstalen i demenssjukdomar och Alzheimers sjukdom som har ökat. I flera åldersgrupper för både kvinnor och män är dödstalens ökning omkring 1 procent per år. Här finns alltså en utveckling som kan verka mot stora minskningar av dödstalen i framtiden.

Diagram 3.7
Medellivslängdens ökning för kvinnor och män mellan 2000–2002 och 2020–2022.
Åldersvisa bidrag från större dödsorsaker i antal år

Då dödstalens förändring i olika dödsorsaker är känd kan vi också ana hur mycket förändringarna i dödsorsakerna också bidragit till medellivslängdens förändring. Medellivslängden ökade med 2,6 år för kvinnor och 3,6 år för män mellan 2000–2002 och 2020–2022. Diagram 3.7 visar åldersvis hur de olika dödsorsakerna bidragit till den ökningen. I åldersspannet 40 till 69 år är det minskade dödstal i tumörsjukdomar som

bidragit mest till ökad medellivslängd för kvinnor. I äldre åldrar kommer i stort sett hela bidraget till kvinnors ökade medellivslängd från minskade dödstal i olika cirkulationssjukdomar, framför allt ischemiska hjärtsjukdomar. Bland män har de minskade dödstalen i tumörer haft som störst betydelse i något högre åldrar, runt 70–75 år. Även för män är det dock dödstalsminskningen i cirkulationsorganens sjukdomar i äldre åldrar som bidragit mest till den ökade medellivslängden.

Bland barn 0–4 år är det övriga dödsorsaker som utgör huvuddelen av den minskade dödligheten. Det beror på dödsorsaker som finns nästan uteslutande bland de yngsta barnen, som vissa perinatale tillstånd och medfödda missbildningar, deformiteter och kromosomavvikelser. Även bland män i åldrarna 40–54 finns ett tydligt bidrag från nedgången i övriga dödsorsaker. Här är det minskade dödstal kopplade till psykiska sjukdomar som haft störst betydelse. I åldersgrupperna från 15 till 54 år har också minskade dödstal i yttre orsaker, som skador, förgiftningar och självmord bidragit till den ökade medellivslängden för män, men knappt alls för kvinnor.

Om statistiken

Uppgifterna i denna bilaga är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB). Uppgifterna om dödlighetens utveckling under olika perioder baseras på folkmängd och antal döda i Sveriges officiella statistik 1861 till 2022. Uppgifter om dödsorsaker hämtas från Socialstyrelsen 2000–2022 och är från dödsorsaksregistret. I övrigt hänvisas till kapitlet Kort om statistiken i huvudrapporten *Sverige framtida befolkning 2024–2070*. Det gäller bland annat beräkning av dödstal, dödsrisker och återstående medellivslängd.

Metod för beräkning av olika åldrars bidrag till förändrad livslängd mellan två populationer

Baserat på livslängdstabeller för kvinnor och män för olika år beräknas hur mycket olika åldrars dödlighetsförändringar bidragit till att medellivslängden förändrats mellan 2000–2002 och 2017–2019, enligt förslag från Arriaga (1984). Beräkningsformeln kan visas på följande sätt:

$${}_n\Delta_x = \frac{l_x^1}{l_0^1} \cdot \left(\frac{nL_x^2}{l_x^2} - \frac{nL_x^1}{l_x^1} \right) + \frac{T_{x+n}^2}{l_0^1} \cdot \left(\frac{l_x^1}{l_x^2} - \frac{l_{x+n}^1}{l_{x+n}^2} \right)$$

där ${}_n\Delta_x$ anger hur stort bidraget från en skillnad i dödlighet i åldersgruppen x till $x + n$ är till en skillnad i återstående medellivslängd vid födelsen mellan två populationer. I den här bilagan är det skillnaden mellan två olika år, och de beräknas för kvinnor och män, samt skillnaden mellan kvinnor och män i två olika perioder. Bidraget redovisas i antal år. Siffrorna 1 och 2 står för två olika populationer. Metoden baseras på uppgifter från en vanlig livslängdstabell, kvarlevande l_x , risktid i en viss ålder L_x och totalt genomlevda år T_x från olika åldrar.

Den första termen $\frac{l_x^1}{l_0^1}$ anger andelen kvarlevande i åldersgruppen i relation till antalet vid födelsen. I den andra beräknas skillnaden i överlevnad i åldern x år mellan populationerna. I de första två leden beräknas den direkta effekten för livslängdsskillnaden från olika överlevnad i en viss ålder. I de sista två leden i formeln adderas kombinationen av den indirekta effekten och en interaktionseffekt från olika överlevnad mellan år i en viss ålder. Resultatet av beräkningarna, som är på ettåriga åldersklasser, redovisas sammanfattande i följande åldersgrupper, 0–4 år och 17 femåriga åldersgrupper 5–9 år till och med 85–89 år samt 90 år och äldre.

Metod för beräkning av olika dödsorsakers bidrag till skillnad i medellivslängd mellan kvinnor och män

Beräkningen görs uppdelat för olika åldersgrupper och utgår från beräkningen av olika åldrars bidrag till kvinnors och män förändrade medellivslängd mellan 2000–2002 och 2017–2019, ${}_n\Delta_x$. För beräkningen av dödsorsakernas bidrag används en tilläggberäkning som kan skrivas på följande sätt (Drefahl et al., 2014):

$${}_n\Delta_x^i = {}_n\Delta_x \cdot \frac{{}_nR_x^i(j_2) \cdot {}_n m_x(j_2) - {}_nR_x^i(j_1) \cdot {}_n m_x(j_1)}{{}_n m_x(j_2) - {}_n m_x(j_1)}$$

Där ${}_n\Delta_x^i$ är bidraget till livslängdsförändringen i antal år från en dödsorsak i mellan populationerna vid olika period j . Termen ${}_n m_x$ är dödstalet mellan ålder x och $x + n$ och ${}_nR_x^i(j)$ är andelen döda från dödsorsak i i åldersgruppen x till $x+n$ i population j . Den totala skillnaden i dödstal för samtliga dödsorsaker i åldern x till $x+n$ är ${}_n\Delta_x$. Beräkningen fördelar skillnaden i dödstal mellan perioderna i de olika dödsorsakerna för kvinnor och män.

Bilaga 4: Arbetskraftsinvandring relaterad till inkomstnivå

I SCB:s befolkningsframskrivningar görs antagandena om den framtida invandringen separat för fem olika födelseregioner: Sverige, Norden eller EU, Afrika, Asien och Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Arbetskraftsinvandringen utgör en betydande del av invandringen av födda utanför Norden och EU och denna invandring har ökat över tid. I slutet av år 2023 infördes ett höjt lönekrav för arbetstillstånd för medborgare utanför EU/EES. I denna bilaga redovisas olika beräkningar för att uppskatta hur stor påverkan dessa höjda krav kan få på arbetskraftsinvandringen till Sverige.

Arbetskraftsinvandring är när personer från andra länder flyttar till Sverige för att arbeta. Medborgare i EU/EES kan fritt bosätta sig i Sverige och ta ett arbete medan medborgare utanför EU/EES behöver arbetstillstånd för att arbeta i Sverige. För att få arbetstillstånd i Sverige krävs att man har ett giltigt pass, ett anställningserbjudande som uppfyller vissa villkor och en god försörjning. En god försörjning innebär att man har en lön som uppgår till minst 80 procent av medianlönen i Sverige. Detta krav infördes den 1 november 2023. Tidigare var kravet en lön på minst 13 000 kronor.⁶

Enligt Migrationsverket kan 10–20 procent av ansökningarna om arbetstillstånd påverkas, främst yrkesgrupper inom service, omsorg, försäljning, lantbruk, trädgård, skogsbruk, bärplockare, fiske och yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion⁷.

Migrationsverkets bedömningar av det höjda försörjningskravets påverkan på arbetskraftsinvandringen avser alla tillstånd. I SCB:s befolkningsstatistik och befolkningsframskrivning ingår den folkbokförda befolkningen, och det är inte alla som får uppehållstillstånd för arbete som ska folkbokföra sig. För att få folkbokföra sig i Sverige krävs att en person har för avsikt och har rätt att bosätta sig i Sverige i minst 1 år. I den här bilagan används olika beräkningsmetoder för att göra en bedömning av hur stor andel av arbetskraftsinvandringen i SCB:s statistik som skulle kunna påverkas av det höjda försörjningskravet. Här fokuseras på arbetskraftsinvandrare i åldern 20–64 år. Endast ett fåtal,

⁶ [Försörjningskravet för arbetskraftsinvandrare höjs - Regeringen.se](#) [hämtad 2024-01-23]

⁷ [Så påverkar höjt försörjningskrav de som söker arbetstillstånd - Migrationsverket](#) [hämtad 2024-01-23]

drygt 1 procent, är yngre eller äldre än så. I befolkningsframskrivningarna delas befolkningen in i fem födelseregioner: Sverige, Norden och EU, Afrika, Asien och Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien (gruppen kallas också övriga länder). Eftersom reglerna om arbetskraftsinvandring inte omfattar medborgare i Norden och EU har de endast en marginell påverkan på invandringen av födda i dessa länder. De grupper som redovisas här är därför födda i Asien, Afrika och övriga länder

Denna bilaga inleds med en översiktlig beskrivning av arbetskraftsinvandringen 2011–2021. Därefter kommer tre avsnitt med olika beräkningar av hur stor andel av arbetskraftsinvandringen som kan komma att påverkas av försörjningskraven.

Lön är en ersättning man får för utfört arbete. Den uttrycks för en given tidsenhet, till exempel kronor per timme eller månad, medan inkomst är ett vidare begrepp än lön. Förutom inkomst av arbete ingår även bland annat kapitalinkomster och transfereringar som bostadsbidrag, föräldrapenning och studiemedel.

I det första avsnittet utgår vi från det yrke uppehållstillståndet avser och studerar andelen av invandrarna med yrken där yrkets medianlön ligger under 80 procent av medianen totalt. Här studeras de som invandrat som arbetskraft åren 2016–2021 och redovisas uppdelat efter kön, ålder, födelseregion och de vanligaste födelseländerna.

I det andra avsnittet görs en analys utifrån sammanräknad förvärvsinkomst enligt STATIV. Vi undersöker hur stor andel som har en inkomst under 80 procent av medianinkomsten. Här studeras de som invandrat under perioden 2011–2020 och deras inkomst året efter invandringen.

Det tredje avsnittet fokuserar på arbetsrelaterad inkomst enligt Befolkningens arbetsmarknadsstatus, där uppgifter finns för år 2020–2022. Här studeras inkomsten året efter invandringen för dem som varit sysselsatta alla 12 månader under året och jämförs med 80 procent av medianinkomsten totalt.

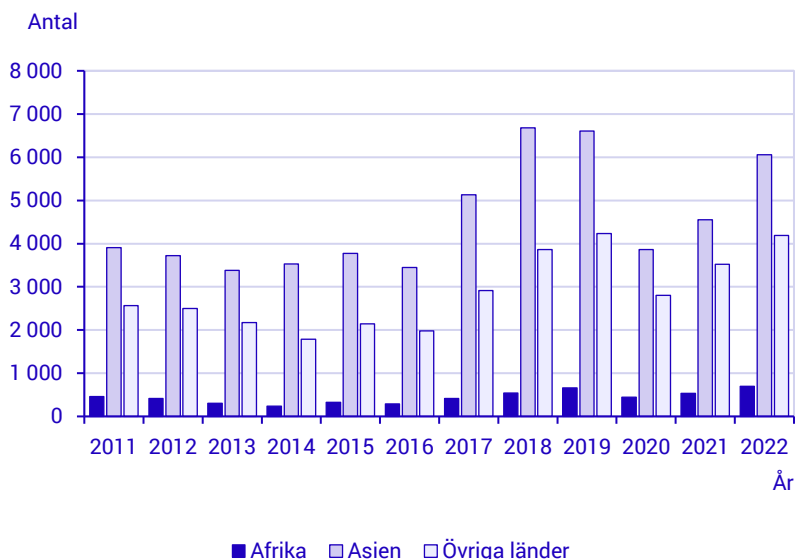
Utveckling av arbetskraftsinvandringen

Antalet arbetskraftsinvandrare har varierat över tid beroende på konjunktur, efterfrågan och regelverk. Åren 2000–2008 invandrade mellan 1 500 och 2 000 personer varje år med arbete som bosättningsgrund. I december år 2008 infördes en arbetskraftsinvandringsreform som möjliggjorde för människor utanför EU/EFTA att komma till Sverige för att arbeta om de erbjudits anställning. Efter 2008 ökade antalet arbetskraftsinvandrare och var som mest drygt 11 000 år 2019.

Diagram 4.1 visar antalet arbetskraftsinvandrare under perioden 2011–2022 uppdelat efter födelseregion: Afrika, Asien och övriga länder. Den vanligaste födelsevärldsdelen var Asien med totalt 54 600 personer, vilket motsvarar 58 procent av hela gruppen. De vanligaste födelseländerna bland invandrarna födda i Asien var Indien, Kina och Irak. Den minst vanliga födelsevärldsdelen var Afrika med drygt 5 000 personer eller 6 procent av arbetskraftsinvandringen. Bland arbetskraftsinvandrare födda i Afrika var de vanligaste födelseländerna Egypten,

Sydafrika och Marocko. Födda i övriga länder står för 37 procent av arbetskraftsinvandringen under perioden. De vanligaste födelseländerna i gruppen övriga länder var Turkiet, Förenta staterna, Ukraina och Brasilien.

Diagram 4.1
Antalet arbetskraftsinvandrare under perioden 2011–2022

Under perioden var 75 procent av arbetskraftsinvandringarna män och 25 procent kvinnor. Skillnaden i antalet män och kvinnor inom gruppen arbetskraftsinvandrare förklaras till stor del av att det fanns 27 000 fler män än kvinnor bland invandrarna från Asien. Det har alla år varit fler män än kvinnor som arbetskraftsinvandrat till Sverige.

Det finns vissa skillnader i könsfördelningen mellan länder grupperna. Asien har den högsta andelen män, 79 procent, följt av Afrika, 76 procent, och övriga länder, 73 procent.

Yrkets medianlön

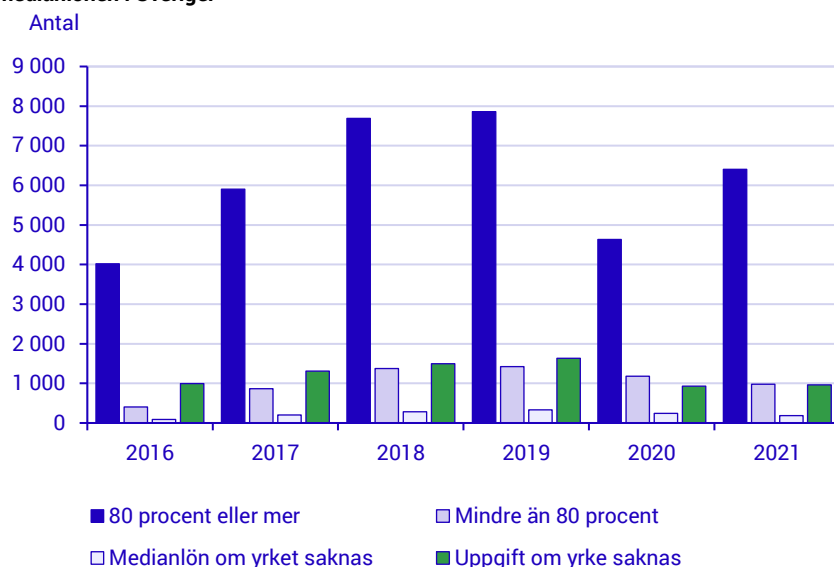
SCB får uppgifter från Migrationsverket om vilket yrke arbetstillståndet avser. I skrivande stund finns dessa uppgifter fram till och med år 2021. I det här avsnittet jämförs medianlönen för yrket med medianlönen totalt och vi studerar andelen invandrare med yrken för vilka medianlönen är lägre än 80 procent av medianlönen. SCB har inte uppgift om en individs faktiska lön. Personer i yrken med en lägre medianlön kan ha en faktisk lön på en högre nivå och personer med yrken där medianlönen är minst 80 procent av medianlönen kan ha en faktisk lön som är lägre än så.

Diagram 4.2 visar antalet arbetskraftsinvandrare efter yrkets medianlön i relation till medianlönen totalt. Invandrare med yrken där medianlönen är minst 80 procent av medianlönen i Sverige utgör den största gruppen alla år. I diagrammet ses även att det finns en grupp invandrare med yrken vars medianlön är mindre än 80 procent av medianlönen i

Medianlönen är ett mått på den typiska lönen i en grupp av löntagare. Det är den lön som befinner sig i mitten av lönefördelningen, vilket innebär att hälften av löntagarna tjänar mer och hälften tjänar mindre än medianlönen.

Sverige, mellan 1 000 och 1500 personer årligen. Samtidigt finns det ett antal personer för vilka antingen uppgift om medianlön för yrket saknas eller där uppgift om yrke saknas. För dessa personer kan yrkets medianlön i förhållande till medianlönen inte beräknas. Fortsättningsvis redovisas därför enbart de första två grupperna.

Diagram 4.2.
Antalet arbetskraftsinvandrare 2016–2021 efter yrkets medianlön i relation till medianlönen i Sverige.

I tabell 4.1 visas andelen arbetskraftsinvandrare med yrken vars medianlön är mindre än 80 procent av medianlön i Sverige mellan 2016 och 2021 för personer födda i Asien och Afrika samt övriga länder. Andelen arbetskraftsinvandrare med yrken där medianlönen var mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige ökade successivt fram till 2020, då den nådde den högsta nivån på 20 procent. Andelen minskade därefter till 13 procent år 2021.

Tabell 4.1
Andelen arbetskraftsinvandrare med yrken där medianlönen är under 80 procent av medianlönen i Sverige. Procent

Invandringsår	Afrika	Asien	Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien	Totalt
2016	21	7	11	9
2017	28	11	14	13
2018	35	14	15	15
2019	30	13	17	15
2020	34	20	19	20
2021	16	14	12	13
2016–2021	28	13	15	15

Andelen med yrken där medianlönen är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige är ungefär densamma för arbetskraftsinvandrare födda i Asien och i övriga länder, omkring 15 procent. Andelen är betydligt högre bland arbetskraftsinvandrare födda i Afrika, i genomsnitt 28 procent under perioden 2016–2021.

I diagram 4.3 visas antalet arbetskraftsinvandrare i de vanligaste yrkena där medianlönen är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige. Av de ungefär 6 000 invandrare som kom till Sverige mellan 2016 och 2021 för att arbeta inom yrken där medianlönen är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige var städare och restaurang- och köksbiträden de vanligaste yrkena, där medianlönen 2021 var mellan 20 000 och 25 000 kronor. De vanligaste födelseländerna bland städare var Albanien, Georgien, Ukraina och Uzbekistan, medan de vanligaste födelseländerna för restaurang- och köksbiträden var Irak, Egypten, Mongoliet och Turkiet. Dessa länder stod för över 3 000 personer, vilket motsvarar 50 procent av antalet arbetskraftsinvandrare i yrken med medianlön mindre än 80 procent av medianlön i Sverige.

Diagram 4.3

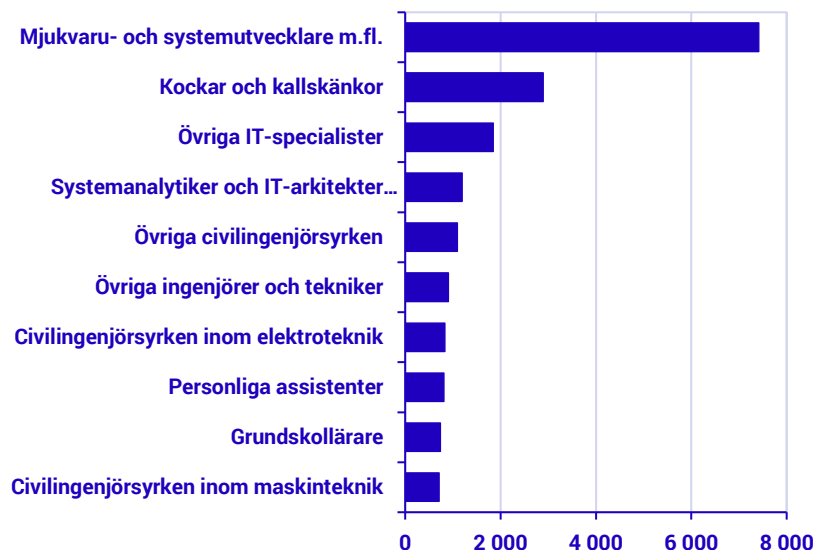
Antal arbetskraftsinvandrare i de vanligaste yrkena där medianlönen är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige, perioden 2016–2021.

I diagram 4.4 visas de vanligaste yrkena för arbetskraftsinvandrare där yrkets medianlön är minst 80 procent av medianlönen i Sverige. Flera av yrkena är inom IT och olika ingenjörsyrken, där medianlönen 2021 var mellan 40 000 och 50 000 kronor. Med bland de tio vanligaste yrkena finns också Kockar och kallskänkor samt Personliga assistenter, där medianlönen var kring 29 000 kronor. Vilka födelseländer som är vanligast varierar mellan olika yrken. De vanligaste födelseländerna bland mjukvara -och systemutvecklare med flera var Indien, Brasilien och Ryssland, medan de vanligaste födelseländerna bland kockar och kallskänkor var Kina, Vietnam och Turkiet.

Diagram 4.4.

Antalet arbetskraftsinvandrare i de vanligaste yrkena vars medianlön är minst 80 procent av medianlönen i Sverige under perioden 2016–2021.

Det finns skillnader mellan kvinnor och män. I diagram 4.5 jämförs andelen arbetskraftsinvandrare med mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige efter kön och födelseregion under perioden 2016–2021. Diagrammet visar att det är en skillnad i andelen arbetskraftsinvandrare i yrken med mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige mellan kvinnor och män i olika födelseregioner. Andelen av invandrarna i dessa yrken är högst för både män och kvinnor födda i Afrika.

Diagram 4.5

Andelen arbetskraftsinvandrare med yrken vars medianlön är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige efter kön och födelseregion, perioden 2016–2021

Procent

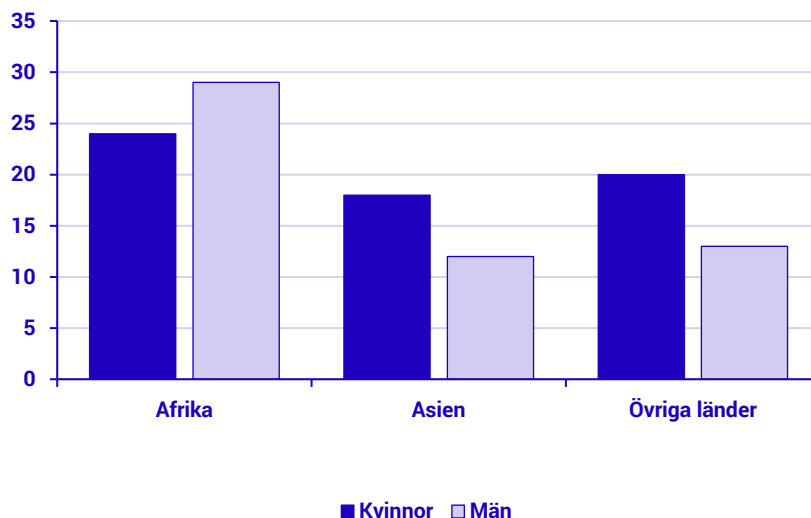
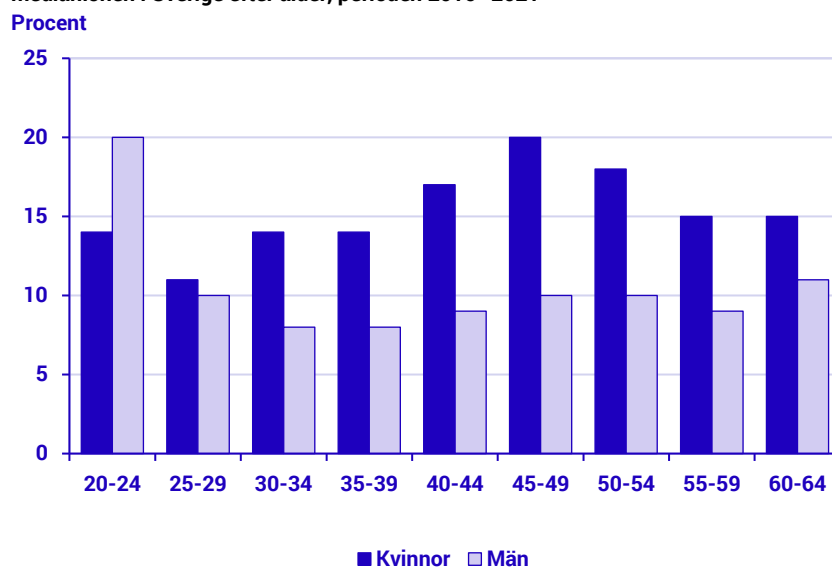

Diagram 4.5 visar också att det finns en könsskillnad i andelen arbetskraftsinvandrare i yrken med där medianlönen är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige. Det är en högre andel kvinnor än män för födda i Asien och i övriga länder, men för födda i Afrika är andelen högre för män.

Diagram 4.6 visar andelen arbetskraftsinvandrare i yrken vars lön är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige för födda i Asien, Afrika och övriga länder mellan 2016 och 2021, uppdelat efter åldersgrupper om fem år. När de olika åldrarna jämförs kan det vara bra att veta att en majoritet av arbetskraftsinvandrarna är i åldrarna 25–39 år.

Mönstret ser olika ut för kvinnor och för män. För kvinnorna är andelen med yrken med en medianlön lägre än 80 procent av medianlönen som högst i åldrarna 40–49 år och lägst i åldrarna 25–29 år. För män är andelen högst i åldersgruppen 20–24 år och på en lägre och ungefär samma nivå i övriga åldrar.

Diagram 4.6
Andelen arbetskraftsinvandrare med yrken vars medianlön är mindre än 80 procent av medianlönen i Sverige efter ålder, perioden 2016–2021

Sammanräknad förvärvsinkomst

I det här avsnittet görs en analys utifrån sammanräknad förvärvsinkomst. Här undersöks hur stor andel av arbetskraftsinvandrarna som har en inkomst under 80 procent av medianinkomsten för sysselsatta personer 20–64 år. År 2021 var det 311 000 kronor, motsvarande knappt 26 000 kronor utslaget på 12 månader. Här studeras invandrade under perioden 2011–2020 och deras inkomstnivå året efter invandringen, alltså 2012–2021. År 2021 är det senaste år det finns uppgift om sammanräknad förvärvsinkomst. Resultatet redovisas uppdelat efter kön, ålder, födelseregion och de vanligaste födelseländerna.

Sammanräknad förvärvsinkomst: Summan av alla skattepliktiga inkomster, utom kapitalinkomster, innan skatt har dragits. Det betyder att förutom löneinkomst och inkomst av näringsverksamhet ingår även andra skattepliktiga inkomster såsom sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning, a-kassa och pension.

Sysselsättningsstatus redovisas här i tre grupper:

- Förvärsarbetande
- Ej förvärsarbetande, men med kontrolluppgift från arbetsgivare eller företagarkinkomst under året
- Ej förvärsarbetande, utan kontrolluppgift från arbetsgivare eller företagarkinkomst under året

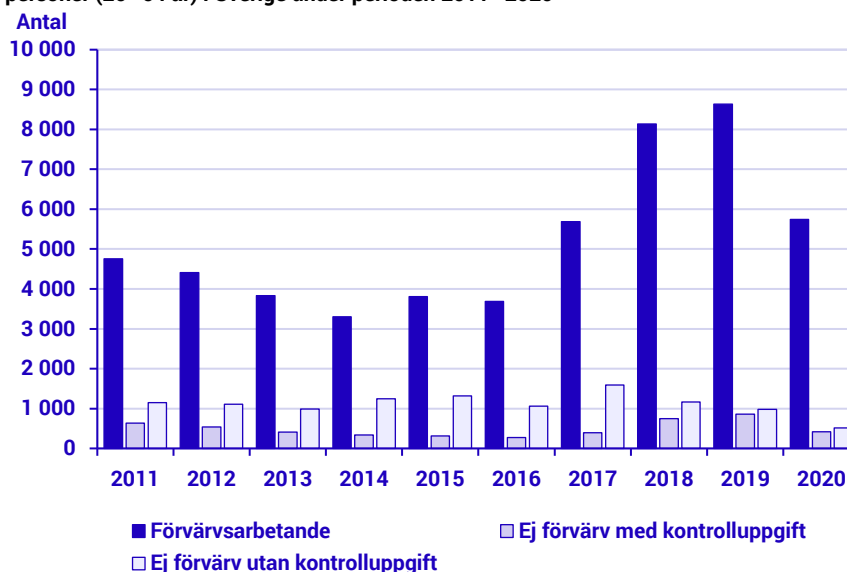
I diagram 4.7 redovisas antalet arbetskraftsinvandrare efter sysselsättning för personer (20–64 år) i Sverige under perioden 2011–2020. Diagrammet visar att de flesta arbetskraftsinvandrare är förvärsarbetande, antingen anställda eller egna företagare. Andelen arbetskraftsinvandrare som är sysselsatta året efter invandringen har varierat mellan 70 och 80 procent under perioden 2011–2020.

En mindre del av arbetskraftsinvandarna är inte förvärsarbetande, men med kontrolluppgift, det vill säga att de har någon inkomst från arbete under året, men på en lägre nivå som gör att de inte klassas som förvärsarbetande. Andelen ej förvärsarbetande med kontrolluppgift har varierat mellan 5 och 10 procent under perioden 2011–2020.

I diagrammet ses också att en del av arbetskraftsinvandarna inte är förvärsarbetande och inte har någon kontrolluppgift. Det innebär att de inte har någon inkomst från arbete under året. Andelen ej förvärsarbetande utan kontrolluppgift har varierat mellan 10 och 25 procent under perioden 2011–2020.

Diagram 4.7

Antalet arbetskraftsinvandrare efter sysselsättningsstatus året efter invandring för personer (20–64 år) i Sverige under perioden 2011–2020

Arbetskraftsinvandrare är en grupp som utvandrar från Sverige i stor utsträckning. En del utvandrar utan att anmäla det till folkbokföringen. Att vara folkbokförd i Sverige, men inte ha en arbetsinkomst, kan vara en indikation på att personen har lämnat landet. Även en låg inkomst från arbete kan vara ett tecken på att en person inte längre befinner sig i Sverige, då de kan ha lämnat landet under året. I det här avsnittet har vi därför avgränsat populationen till de som varit sysselsatta under året.

Majoriteten av arbetskraftsinvandrarna har en sammanräknad förvärvs-inkomst som är minst 80 procent av medianinkomsten för samtliga förvärvsarbetande personer 20–64 år.

Andelen arbetskraftsinvandrare med en förvärvsinkomst som är lägre än 80 procent av medianinkomsten har varierat under perioden 2011–2020, med en topp år 2011 på 59 procent. Därefter har andelen minskat och har sedan 2016 legat på omkring 30 procent.

I tabell 4.2 redovisas hur stor andel av arbetskraftsinvandrare som har en förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten i landet, uppdelat efter födelseregion. Tabellen visar att andelen arbetskraftsinvandrare med en förvärvsinkomst på mindre än 80 procent av medianinkomsten varierar mellan de tre födelseregionerna. Andelen är högst för födda i Afrika och lägst för födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. För alla tre födelseregioner har andelen med en förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten minskat sedan 2011.

Tabell 4.2
Andelen arbetskraftsinvandrare med en sammanräknad förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten för samtliga förvärvsarbetande personer (20–64 år) under perioden 2011–2020. Procent

Invandringsår	Afrika	Asien	Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien	Totalt
2011	72	62	52	59
2012	65	49	39	46
2013	55	44	37	42
2014	49	37	34	37
2015	50	36	32	35
2016	36	28	25	27
2017	39	32	25	30
2018	46	31	27	30
2019	46	32	30	32
2020	44	33	28	32
2011–2020	50	37	32	36

Diagram 4.8 illustrerar andelen arbetskraftsinvandrare med förvärvs-inkomst under 80 procent av medianinkomsten för samtliga förvärvs-arbetande personer (20–64 år) efter kön under perioden 2011–2020. Det finns en könsskillnad i andelen arbetskraftsinvandrare med förvärvs-inkomst under 80 procent av medianinkomsten, där det är en högre andel bland män än kvinnor för födda i Afrika, medan det omvända gäller födda i Asien och födda i övriga länder.

Diagram 4.8

Andelen arbetskraftsinvandrare med förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten för samtliga förvärvsarbetande personer (20–64 år) efter kön under perioden 2011–2020. Procent

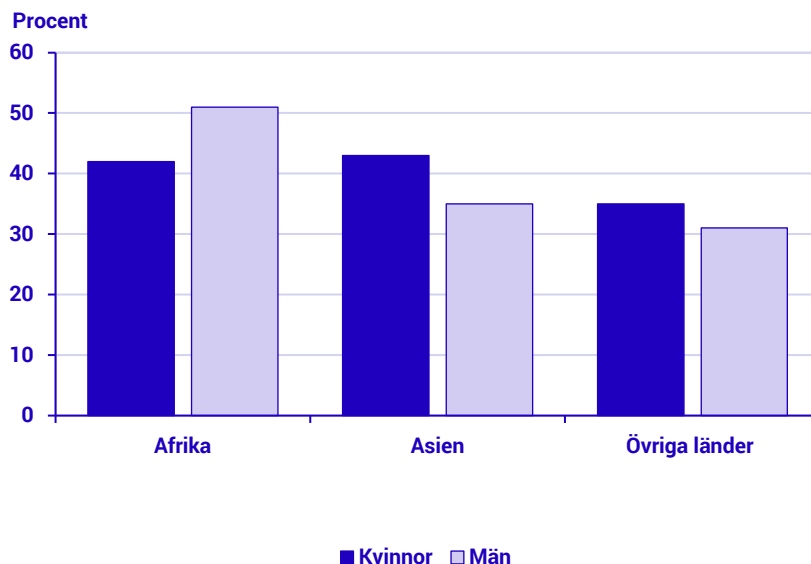

Diagram 4.9 ger en översiktlig bild av de tio vanligaste födelseländerna för arbetskraftsinvandrare med en förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten. Det största antalet är födda i Turkiet, drygt 1 800 personer, följt av Irak, drygt 1 500 personer.

Diagram 4.9

Antalet arbetskraftsinvandrare med en sammanräknad förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten för samtliga förvärvsarbetande personer (20–64 år) efter födelse-landnamn under perioden 2011–2020.

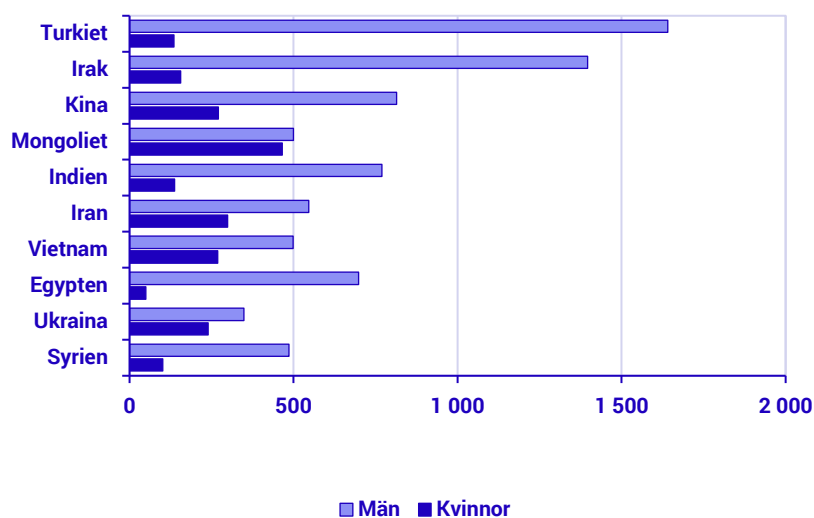

Diagram 4.9 visar också att det finns en könsskillnad i antalet arbetskraftsinvandrare med en förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten, där män har varit fler än kvinnor i de flesta länder. Det finns

en skillnad mellan könen vilka de vanligaste länderna är. För kvinnor är det högsta antalet med inkomst under 80 procent födda i Mongoliet, medan Mongoliet är det sjunde vanligaste födelselandet för män.

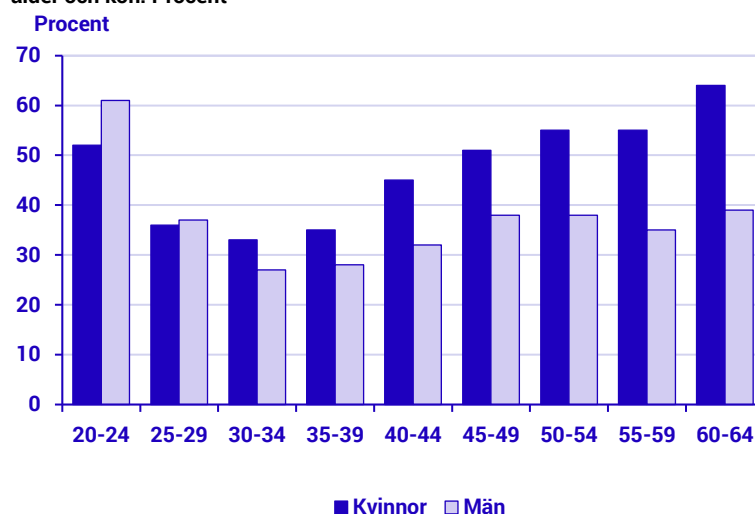
Restaurangbranschen, restaurang och köksbiträden med flera, kockar och kallskänkor, och städare är de vanligaste yrkena för arbetskraftsinvandrare som har en förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten, medan de vanligaste yrkena för arbetskraftsinvandrare med en förvärvsinkomst på minst 80 procent av medianinkomsten var mjukvaru- och systemutvecklare med flera, övriga civilingenjörsvyrken och övriga IT-specialister.

Diagram 4.10 visar andelen arbetskraftsinvandrare med förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten uppdelat i åldersgrupper och kön. Andelen är generellt sett högst i den yngsta åldersgruppen (20–24 år) men det ser lite olika ut för kvinnor och för män.

Andelen arbetskraftsinvandrare med en förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten är för båda könen som lägst i åldrarna 30–34 år och är därefter i stort sett högre för varje äldre åldersgrupp. Det gäller särskilt för kvinnor, där andelen är högre i åldrar 50 år och äldre än i åldersgruppen 20–24 år. Antalet personer i åldrar över 50 år är dock litet.

Andelen arbetskraftsinvandrare med en förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten är högre för kvinnor än för män i nästan alla åldersgrupper.

Diagram 4.10
Andelen arbetskraftsinvandrare med förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomst i Sverige för sysselsatta personer (20–64 år) under perioden 2011–2020, efter ålder och kön. Procent

BAS, Befolkningens arbetsmarknadsstatus är en statistikprodukt som med hjälp av administrativa data beskriver utbudet av arbetskraft i Sverige. Med arbetsrelaterad inkomst avses förvärvsinkomst och inkomster från arbetsrelaterade ersättningar som sjukpenning och föräldrapenning.

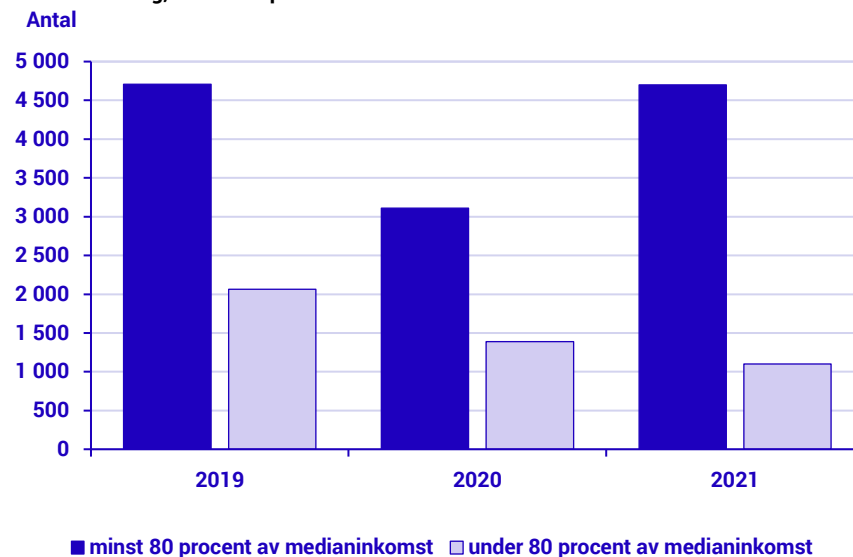
Arbetsrelaterad inkomst

I detta tredje avsnitt fokuseras på arbetsrelaterad inkomst enligt Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). I BAS finns uppgifter för åren 2020–2022, alltså mer aktuella uppgifter än för sammanräknad förvärvsinkomst. Dessutom finns uppgift om sysselsättning under alla 12 månader under året, vilket gör att vi lättare kan avgränsa till personer som arbetat hela året. Här jämförs inkomsten med medianinkomsten för alla i åldrarna 20–64 år som varit sysselsatta 12 månader under året och 80 procent av den nivån används som gräns. År 2021 var medianinkomsten för denna grupp 330 000 kronor, eller motsvarande 27 500 kronor per månad. På liknande sätt som i föregående avsnitt studeras sysselsättning och inkomst året efter invandringen. Resultatet redovisas uppdelat efter kön, ålder, födelseregion och de vanligaste födelseländerna.

Diagram 4.11 redovisar antalet arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var sysselsatta alla 12 månader året efter invandring efter nivå på arbetsrelaterad inkomst. Antalet personer som hade en inkomst under 80 procent av medianinkomsten har minskat från 2 000 år 2019 till 1 000 år 2021.

Diagram 4.11

Antalet arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var sysselsatta alla 12 månader året efter invandring, efter nivå på arbetsrelaterad inkomst

I tabell 4.3 visas andelen arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var sysselsatta alla 12 månader året efter invandring och hade en inkomst under 80 procent av medianinkomsten efter födelseregion. Födda i Asien är den största födelseregionen bland arbetskraftsinvandrare och av dem hade 28 procent en arbetsrelaterad inkomst lägre än 80 procent av medianinkomsten under perioden 2019–2021. Andelen är högre för födda i Afrika och lägre för födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. I alla tre grupper är andelen med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten lägre för dem som invandrat år 2021 jämfört med tidigare år. Andelarna för dem som invandrat 2019 och 2020 är ungefär i nivå med andelarna med en sammanräknad förvärvsinkomst under 80 procent av medianinkomsten, i föregående avsnitt.

Tabell 4.3

Andelen med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten för arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var sysselsatta alla 12 månader året efter invandring, efter födelseregion. Procent

Invandringsår	Afrika	Asien	Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien	Totalt
2019	41	31	28	30
2020	37	33	27	31
2021	20	19	19	19
2019–2021	33	28	24	27

Studerar vilka yrken som är vanligast i grupperna med en arbetsrelaterad inkomst under respektive över 80 procent av medianinkomsten är det till stor del samma yrken som vid jämförelserna av yrkets medianinkomst. Yrken inom restaurangbranschen och städare är de vanliga yrkena för arbetskraftsinvandrare som hade en arbetsrelaterad inkomst mindre än 80 procent av medianinkomsten i Sverige, medan de vanliga yrkena för arbetskraftsinvandrare som hade en inkomst på minst 80 procent av medianinkomsten var mjukvaru- och systemutvecklare med flera, övriga ingenjörer samt tekniker och övriga IT-specialister.

I diagram 4.12 redovisas de tio vanligaste födelseländerna för arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som hade en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten. Turkiet, Irak och Vietnam var de vanligaste födelseländerna totalt sett och för män. För kvinnor var Vietnam det vanligaste födelselandet.

Omkring 4 000 kvinnor kom till Sverige som arbetskraftsinvandrare från de tre olika regionerna under perioden 2019–2021 och var sysselsatta alla 12 månader året efter invandringen. Av dem hade 1 200 personer en inkomst mindre än 80 procent av medianinkomsten. Det motsvarar 30 procent av det totala antalet kvinnor som var sysselsatta alla 12

månader året efter invandringen. Asien var den vanligaste födelse-regionen, med drygt 650 kvinnor.

Antalet män under samma period var 13 000 och 3 400 av dem hade en inkomst under 80 procent av medianinkomsten. Det är 26 procent av det totala antalet män som invandrade år 2019–2021 och var sysselsatta alla 12 månader året efter de invandrat.

Diagram 4.12. Antalet med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten för arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var sysselsatta alla 12 månader året efter invandring

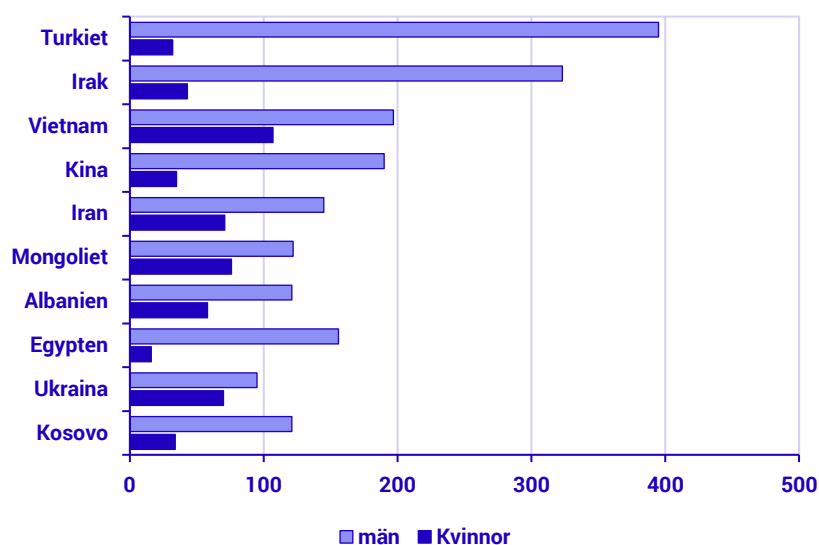

Diagram 4.13 visar andelen arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var hade en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten efter kön. Diagrammet visar att det för kvinnor inte finns stora skillnader mellan regioner när det gäller andelen med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten. Liksom med tidigare redovisade mått är andelen högre för män än för kvinnor för födda i Afrika, medan det omvända gäller för födda i Asien och i övriga länder.

Diagram 4.13.

Andelen med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten för arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var sysselsatta alla 12 månader året efter invandring, efter födelseregion och kön. Procent

Procent

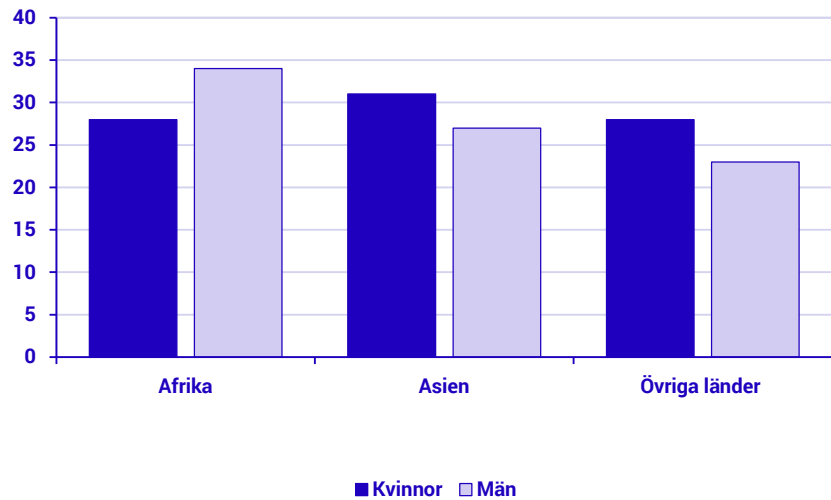
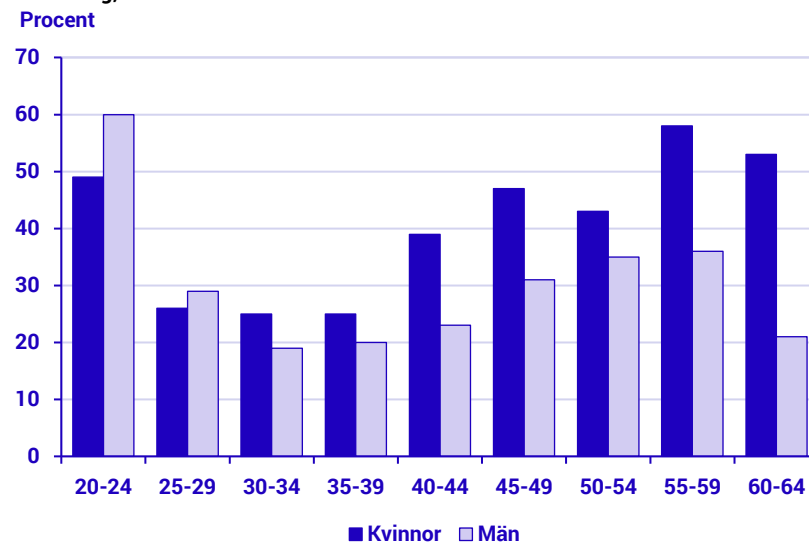

Diagram 4.14 redovisas andelen arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som hade en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten efter ålder. Diagrammet visar att andelen med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten varierar mellan olika åldersgrupper. Andelen är högst i den yngsta och de äldre åldersgrupperna. Som nämnts tidigare är ett litet antal i åldrar över 45 år. Den lägsta andelen med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten fanns bland de som var 25–39 år gamla, som också är de vanligaste åldrarna bland arbetskraftsinvandrarerna.

Det finns en tydlig skillnad mellan män och kvinnor i inkomstnivå bland arbetskraftsinvandrare och män har generellt en lägre andel med en inkomst under 80 procent av medianinkomsten. Det gäller dock inte i de två yngsta åldersgrupperna, 20–24 och 25–29 år.

Diagram 4.14.

Andelen med en arbetsrelaterad inkomst under 80 procent av medianinkomsten för arbetskraftsinvandrare 2019–2021 som var sysselsatta alla 12 månader året efter invandring, efter ålder och kön. Procent

Om statistiken

I statistiken ingår personer födda utanför Norden och EU med arbete som grund för bosättning.

Statistiken har hämtats från registret över totalbefolkningen (RTB), Registret för integrationsstudier (STATIV) och registret över befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Bilaga 5:

Invandring av övriga anhöriga med flera, födda utanför Norden och EU

I SCB:s befolkningsframskrivningar görs antagandena om den framtida invandringen separat för fem olika födelseregioner: Sverige, Norden eller EU, Afrika, Asien och Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Utvecklingen av antalet invandrare födda utanför Norden och EU varierar efter deras grund för bosättning. I denna bilaga studeras invandringen av bland annat övriga anhöriga, det vill säga anhöriga till andra än flyktingar och arbetskraft.

I SCB:s befolkningsframskrivningar görs antaganden om invandring separat för fem olika födelseregioner: Sverige, Norden eller EU, Afrika, Asien och Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Personer födda i Sverige, Norden eller EU behöver vanligtvis inte uppehållstillstånd för att flytta till Sverige, eftersom medborgare i Norden och EU har fri rörlighet mellan länderna. Födda utanför Norden och EU behöver i de flesta fall ansöka om och få uppehållstillstånd för att invandra och för födda utanför Norden och EU sätts antaganden efter grund för bosättning. När SCB senast såg över de långsiktiga antagandena, år 2021, användes en indelning i tre grupper:

- skyddsbehövande och deras anhöriga,
- arbete och anhöriga till arbetstagare samt studier,
- övriga anhöriga samt EU/EES medborgare och varaktigt boende i EU-land.

I denna bilaga studeras utvecklingen en del av denna grupp, som till största del består av personer som fått uppehållstillstånd som anhörig till andra än flyktingar och arbetskraft. Här ingår exempelvis partner eller barn till svenska medborgare och internationellt adopterade. Även vissa anhöriga till flyktingar ingår, det gäller om de ansökt om uppehållstillstånd efter en längre tid⁸. I *Bilaga 6:*

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bo-

Gruppen som beskrivs i denna bilaga benämns här "övriga anhöriga med flera". Det stora flertalet, nära 9 av 10, är personer som har fått uppehållstillstånd som anhörig till andra än skyddsbehövande och arbetskraft. Utöver dessa ingår personer med koden "Övriga tillstånd (förlängningar mm)" samt ett fåtal personer där uppgift om grund för bosättning saknas.

⁸ Tidsgränsen för när en person räknas som anhörig till flykting, och därmed omfattas av olika etableringsinsatser, har varierat över åren. Sedan 2014 gäller att personen ska ha ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från att den de har anknytning till i Sverige först togs emot i en kommun. Har det gått en längre tid än så, eller om den de har anknytning till har blivit svensk medborgare, ingår personen i gruppen övriga anhöriga.

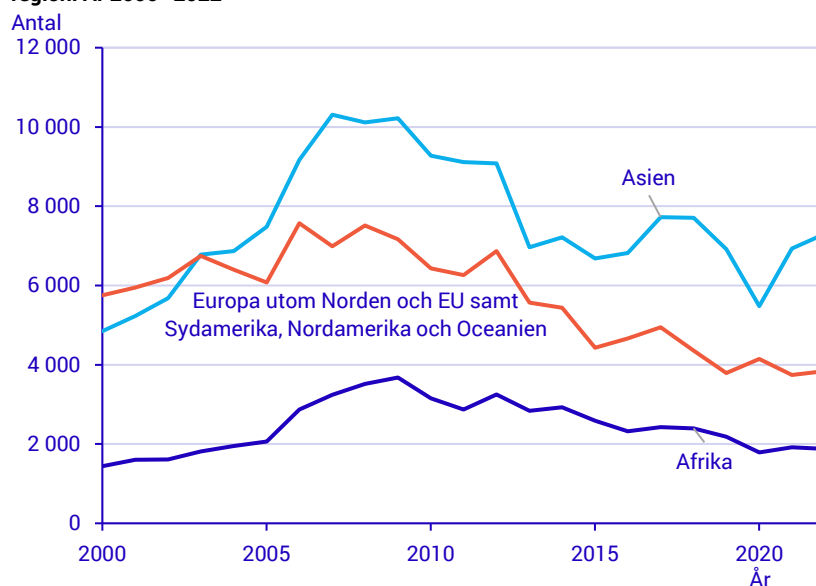
satta i EU, födda utanför Norden och EU beskrivs utvecklingen för resterande del av den tredje gruppen.

Bilagan inleds med en översiktlig beskrivning av utvecklingen över tid, sedan år 2000. Därefter beskrivs invandringen mer i detalj för födda i Afrika, Asien respektive Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. I dessa avsnitt beskrivs de vanligaste födelseländerna samt köns- och åldersfördelning under olika perioder.

Utveckling över tid

Invandringen av övriga anhöriga med flera ökade fram till år 2008–2009. Därefter har antalet minskat och har under senare år åter varit på liknande nivåer som under tidigt 00-tal, kring 12–13 000 personer årligen. I diagram 5.1 visas invandringen av övriga anhöriga med flera efter födelse-region. Utvecklingen över tid är liknande i de tre födelse-regionerna.

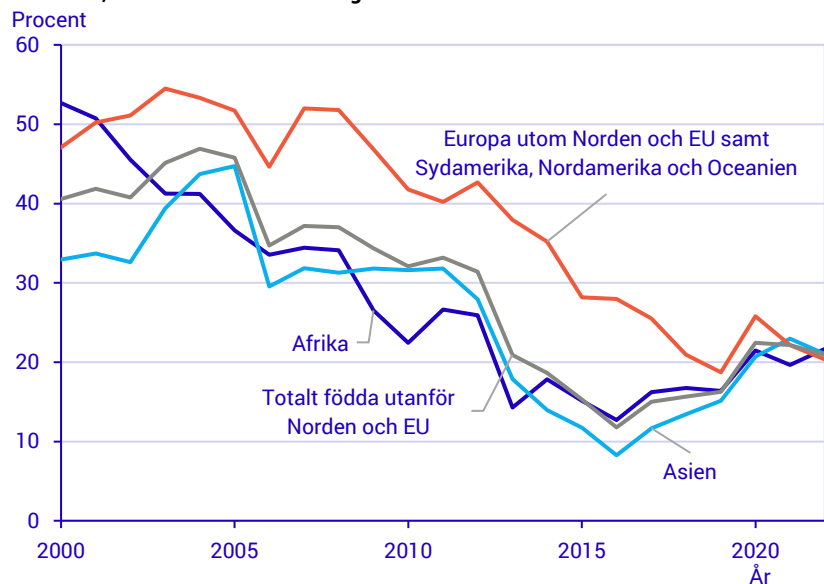
Diagram 5.1
Invandring av övriga anhöriga med flera, födda utanför Norden och EU, efter födelse-region. År 2000–2022

I diagram 5.2 visas invandringen av övriga anhöriga med flera som andel av den totala invandringen av födda i Afrika, Asien och övriga länder. Totalt sett har denna invandring minskat från att utgöra drygt 40 procent av invandringen i början av perioden till att stå för kring 20 procent hittills under 2020-talet. Andelen påverkas av utvecklingen av övrig invandring, exempelvis var andelen låg åren kring 2016, då invandringen av skyddsbehövande var på en hög nivå. Tidigare har övriga anhöriga med flera utgjort en större andel av invandringen av födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien än av födda i Afrika och Asien. Under senare år har andelen däremot varit ungefär densamma i alla tre födelse-regioner.

Diagram 5.2.

Andel av invandringen av födda utanför Norden och EU som utgörs av övriga anhängiga med flera, totalt och efter födelseregion. År 2000–2022

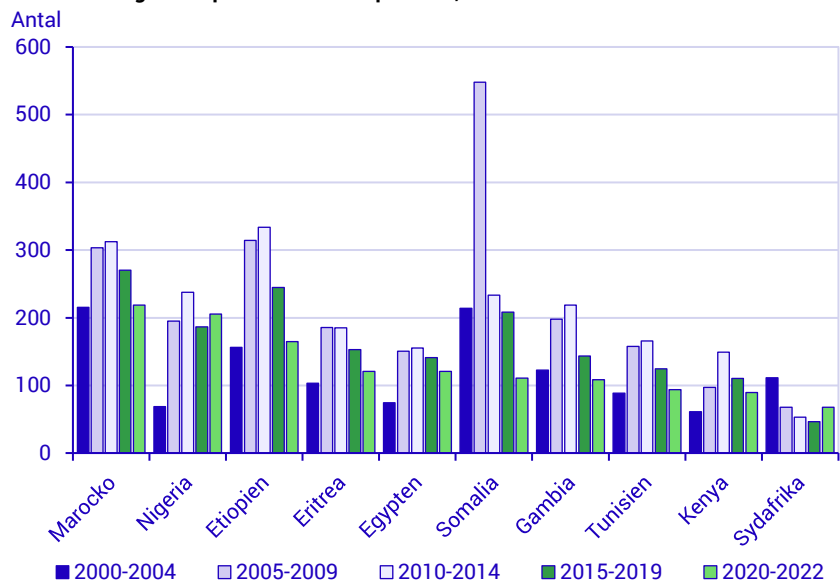
Jämförelser per födelseregion

Födda i Afrika

I diagram 5.3 visas invandringen för de tio vanligaste födelseländerna. Här redovisas fem tidsperioder i femårsintervall undantaget den sista perioden 2020–2022.

Diagram 5.3.

Invandring av övriga anhängiga med flera födda i Afrika, de tio vanligaste födelseländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

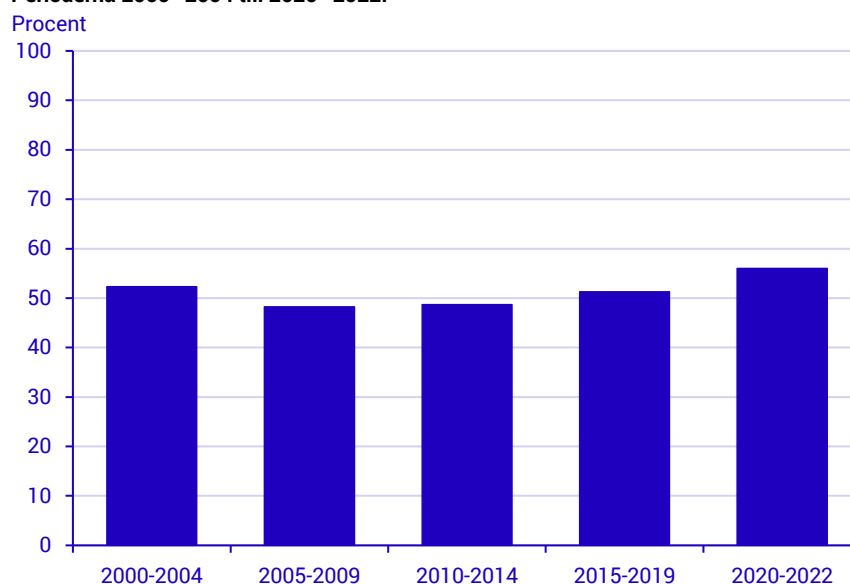

I diagrammet redovisas de tio vanligaste födelseländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

Flera av födelseländerna har en liknande utveckling över tid, med först ett ökande och därefter minskande antal invandrare. Somalia sticker ut med ett betydligt större antal under perioden 2005–2009. Födda i Sydafrika var flest under den första perioden. Då utgjorde också adoptivbarn en betydligt större andel av invandrarna än under senare perioder. Sydafrika var ett relativt vanligt födelse-land för internationellt adopterade under den perioden.

I diagram 5.4 visas andelen kvinnor bland övriga anhöriga med flera födda i Afrika. Kvinnor var i knapp minoritet under perioderna 2005–2009 och 2010–2014 och har varit i majoritet övriga perioder. Det gäller särskilt under den sista perioden, då andelen kvinnor var 56 procent.

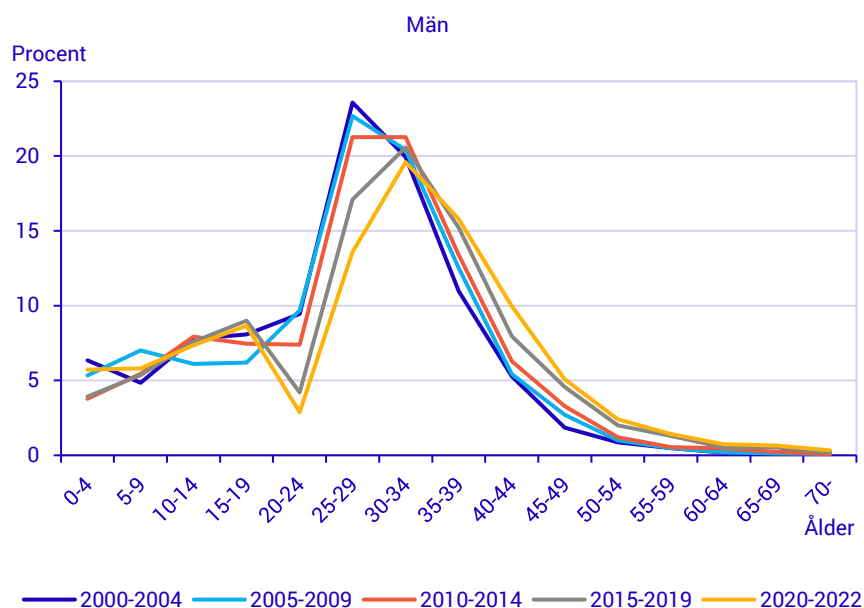
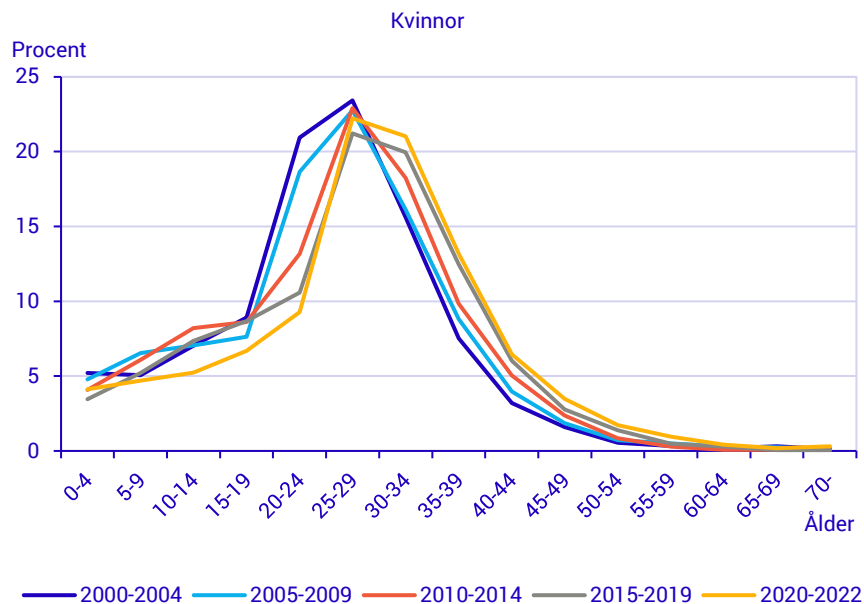
Diagram 5.4
Andel kvinnor av invandrarna i gruppen övriga anhöriga med flera födda i Afrika.
Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

Åldersfördelningen bland dem som invandrat som övriga anhöriga med flera har förändrats något, med en viss förskjutning mot äldre åldrar. För kvinnor är det främst andelen i åldrarna 20–24 år som minskat medan andelen i åldrar över 30 år har ökat. För männen märks även en minskad andel i åldrarna 25–29 och en ökad andel i åldrar från 35 år och uppåt.

Diagram 5.5

Åldersfördelning för invandrarna i gruppen övriga anhöriga med flera födda i Afrika, efter kön. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

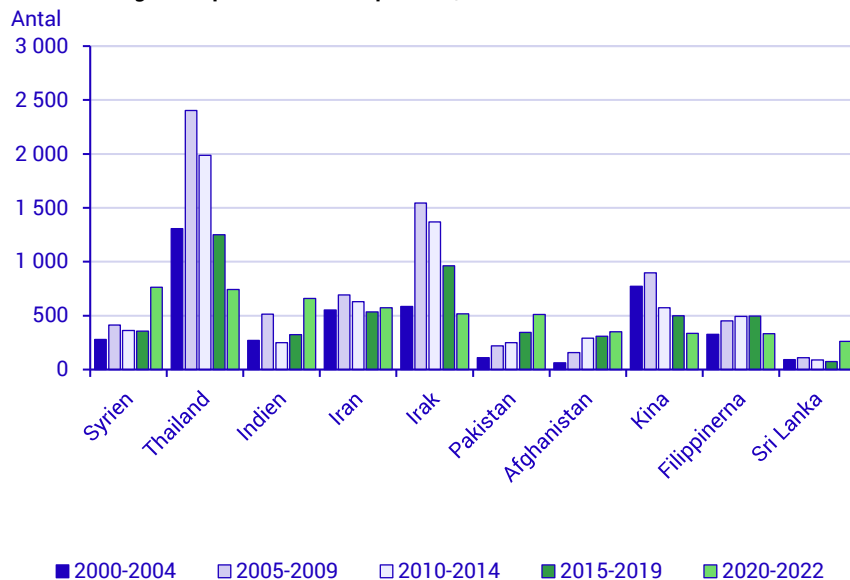
Födda i Asien

I diagram 5.6 visas invandringen av övriga anhöriga med flera födda i de tio vanligaste födelseländerna. Utvecklingen över tid ser olika ut för flera av födelseländerna. Vissa länder, som Thailand, Irak och Filippinerna, följer den generella trenden med en ökad och sedan minskad invandring. Syrien, Indien, Pakistan och Sri Lanka är alla länder där invandringen har ökat under den senaste perioden. Under perioden 2020–2022 är Syrien det vanligaste födelselandet, nära följt av Thailand, som varit det vanligaste födelselandet under tidigare

perioder. För födda i Kina observeras en minskad invandring, en följd av färre internationella adoptioner.

Diagram 5.6

Invandring av övriga anhöriga med flera födda i Asien, de tio vanligaste födelseländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

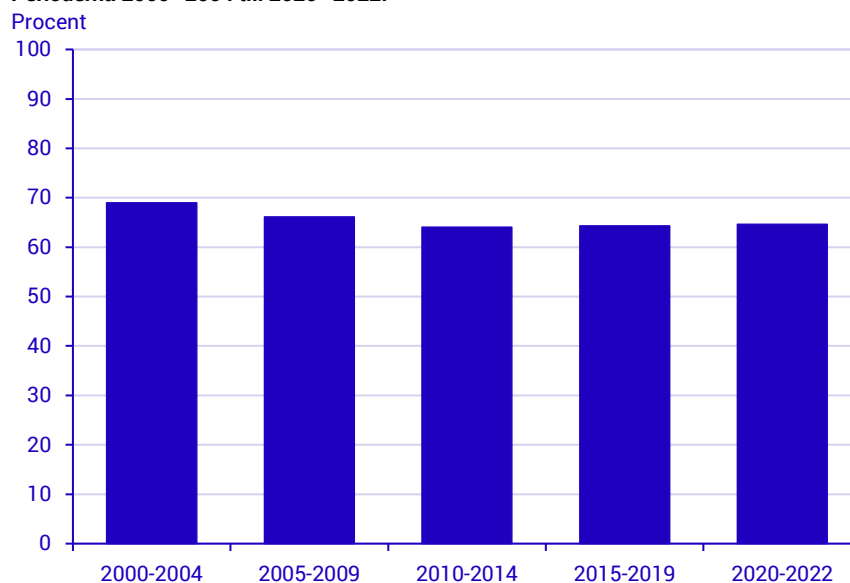

I diagrammet redovisas de tio vanligaste födelseländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

I diagram 5.7 visas andelen kvinnor bland övriga anhöriga med flera födda i Asien. Kvinnor har alla perioder varit i majoritet, men andelen kvinnor har minskat något. År 2000–2004 var andelen kvinnor 69 procent och sedan 2010 har den varit omkring 65 procent.

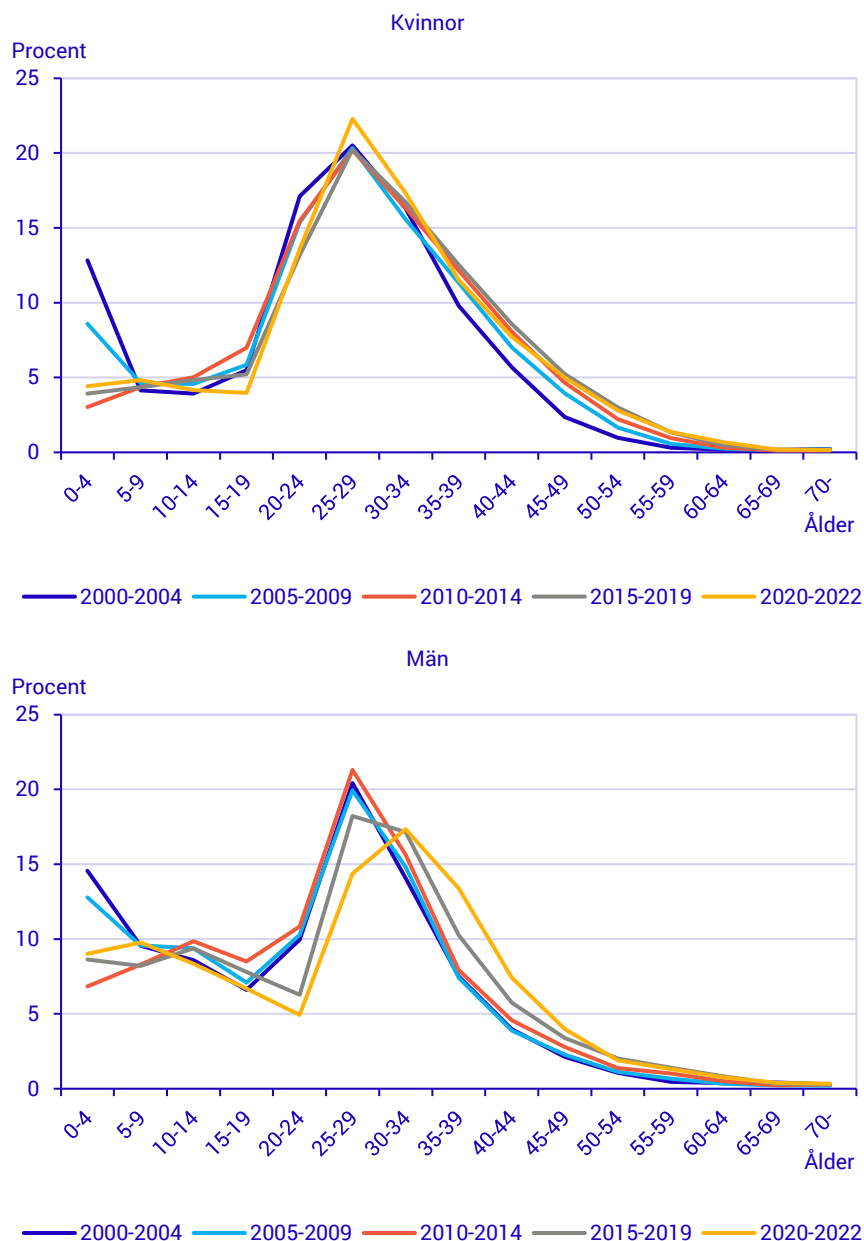
Diagram 5.7.

Andel kvinnor av invandrarna i gruppen övriga anhöriga med flera födda i Asien. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

Åldersfördelningen bland födda i Asien som invandrat som övriga anhöriga med flera skiljer sig åt mellan kvinnor och män, se diagram 5.8. Bland männen är det en högre andel barn. Det är en konsekvens av att det är fler invandrade kvinnor än män. Jämförs antalet flickor och pojkar bland invandrarna är de ungefär lika.

Diagram 5.8.
Åldersfördelning för invandrarna i gruppen övriga anhöriga med flera födda i Asien, efter kön. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

Det har skett en viss förskjutning mot äldre åldrar bland invandrarna, mer tydlig för män än för kvinnor. Andelen barn i den yngsta åldersgruppen, 0–4 år, var tydligt högre under de första två perioderna. Antalet internationella adoptioner var högre under tidigt 2000-tal och

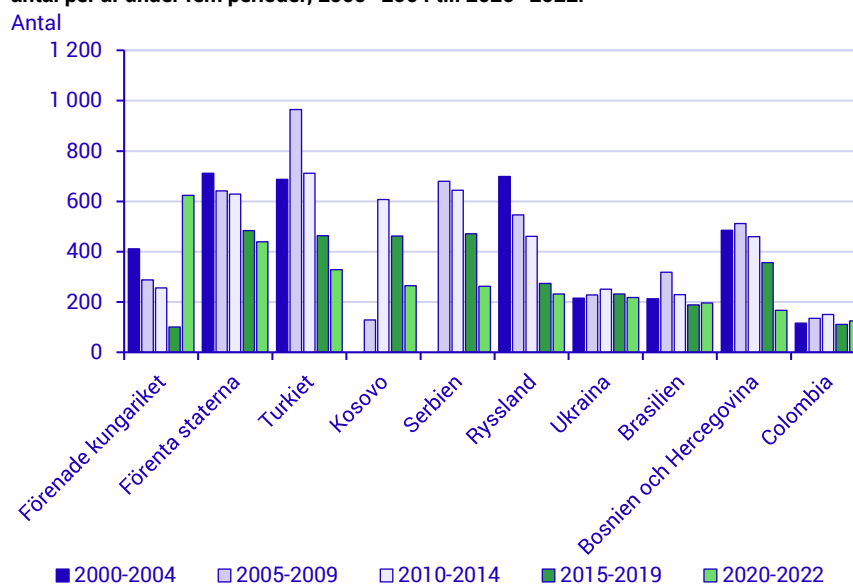
en stor andel av de invandrade barnen är födda i Kina, som då var det vanligaste födelselandet bland internationellt adopterade barn. Perioden 2000–2004 sticker särskilt ut för flickor. Då var en stor majoritet av de som adopterades från Kina flickor. Senare under 2000-talet har internationella adoptioner från Kina blivit mindre vanligt samtidigt som könsfördelningen blivit jämnare.

Födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien

I diagram 5.9 visas invandringen för de tio vanligaste födelseländerna för födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Under den senaste perioden, 2020–2022, är Förenade kungariket det vanligaste födelselandet och invandringen är på en betydligt högre nivå än tidigare. Detta hänger samman med landets utträde ur EU. När Förenade kungariket fortfarande var en del av EU omfattades deras medborgare av andra regler, bland annat inga krav om att ansöka om uppehållstillstånd, se även *Bilaga 6*:

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU, födda utanför Norden och EU. För flera av länderna har invandringen minskat under de senaste perioderna. Det gäller exempelvis Turkiet och Bosnien och Hercegovina. Ukraina och Colombia har i stort sett oförändrad invandring mellan perioderna. Serbien och Kosovo har blivit självständiga länder under perioden, 2006 respektive 2008, vilket har betydelse för utvecklingen över tid.

Diagram 5.9
Invandring övriga anhöriga med flera födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien, de tio vanligaste födelseländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

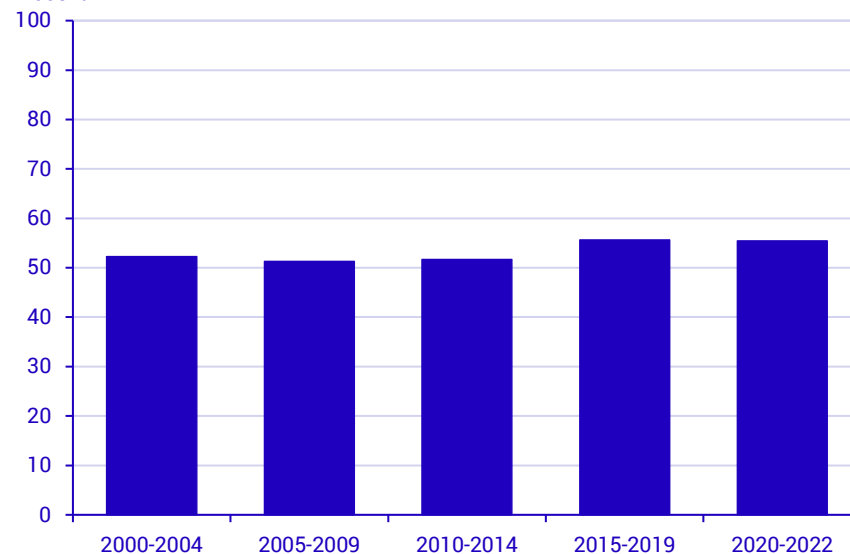
I diagrammet redovisas de tio vanligaste födelseländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

I diagram 5.10 visas andelen kvinnor bland dem som invandrat som övriga anhöriga med flera och är födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Kvinnor har under alla perioder varit i majoritet, om än knappt under de första tre perioderna då andelen kvinnor var 51–52 procent. Under de senaste två perioderna har andelen kvinnor varit högre, 55–56 procent.

Diagram 5.10

Andel kvinnor av invandrarna i gruppen övriga anhöriga med flera födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

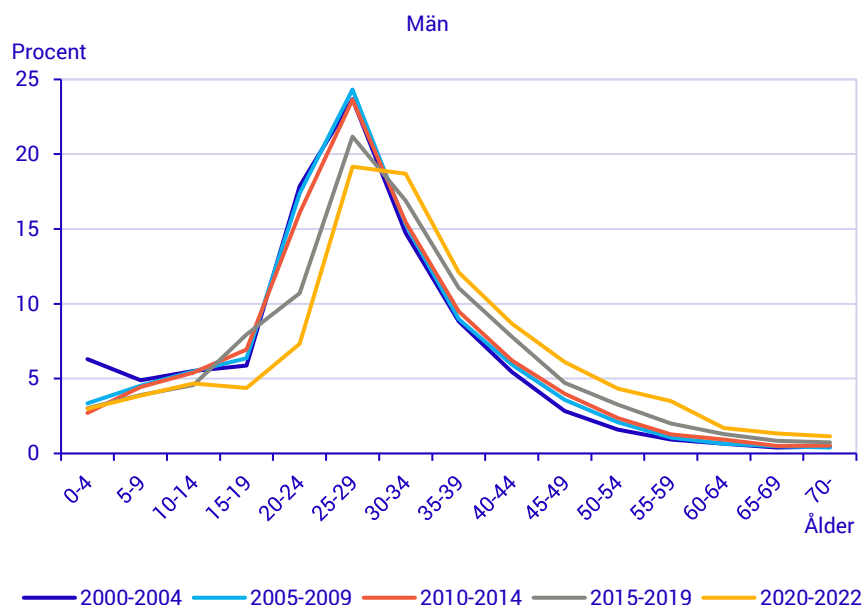
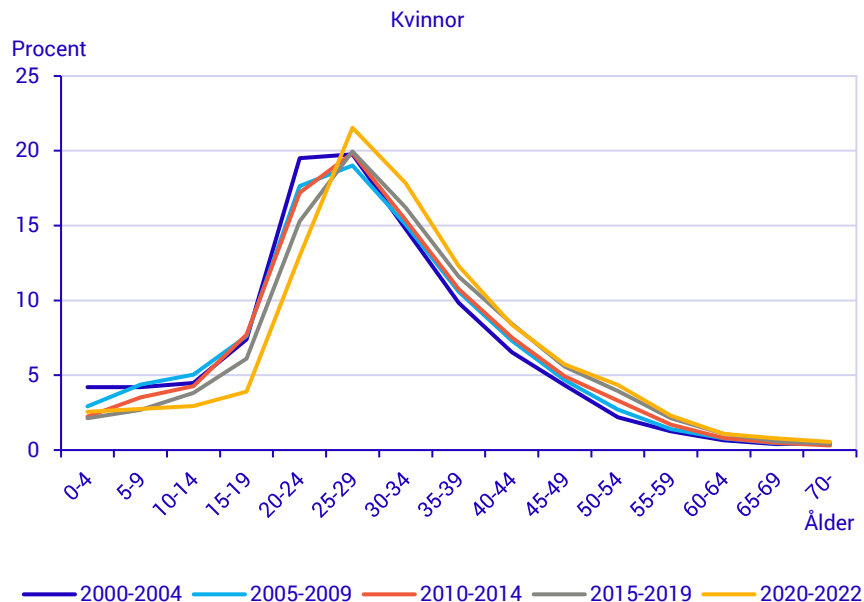
Procent

Liksom för födda i Afrika och Asien märks en viss förskjutning mot högre åldrar bland födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien som invandrat som övriga anhöriga med flera.

Diagram 5.11

Åldersfördelning för invandrarna i gruppen övriga anhöriga med flera födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien, efter kön. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

Om statistiken

Uppgifterna kommer från Registret om totalbefolkningen. Till gruppen övriga anhöriga med flera räknas här personer med grund för bosättning som anhörig till andra än skyddsbehövande och arbetskraft och där koden avser icke-EU-medborgare. Här ingår även adoptivbarn. Dessutom ingår personer med koden ”Övriga tillstånd (förlängningar mm)” samt personer där uppgift om grund för bosättning saknas, och personen inte är medborgare i Sverige, Norden eller EU. Gruppen domineras av anhöriga.

Bilaga 6: Invandring av svenska, nordiska och EU-med- borgare samt varaktigt bo- satta i EU, födda utanför Norden och EU

I SCB:s befolkningsframskrivningar görs antagandena om den framtida invandringen separat för fem olika födelseregioner: Sverige, Norden eller EU, Afrika, Asien och Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. En del av invandringen av födda utanför Norden och EU utgörs av svenska, nordiska och EU-medborgare samt personer som har ställning som varaktigt bosatta i ett EU-land. Detta är grupper som inte behöver ansöka om uppehållstillstånd för att invandra och denna invandring påverkas därför inte av förändringar i migrationspolitiken. I denna bilaga studeras utvecklingen av denna invandring närmare.

I SCB:s befolkningsframskrivningar görs antaganden om invandring separat för fem olika födelseregioner: Sverige, Norden eller EU, Afrika, Asien och Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Personer födda i Sverige, Norden eller EU behöver vanligtvis inte uppehållstillstånd för att flytta till Sverige, eftersom medborgare i Norden och EU har fri rörlighet mellan länderna. Födda utanför Norden och EU behöver i de flesta fall ansöka om och få uppehållstillstånd för att invandra och antagandena för dessa tre födelse-regioner påverkas därför av migrationspolitiken och eventuella förändringar av den. För födda utanför Norden och EU sätts antaganden efter grund för bosättning. När SCB senast såg över de långsiktiga antagandena, år 2021, användes en indelning i tre grupper:

- skyddsbehövande och deras anhöriga,
- arbete och anhöriga till arbetstagare samt studier,
- övriga anhöriga samt EU/EES-medborgare och varaktigt boende i EU-land.

I den tredje gruppen ingår svenska, nordiska eller EU-medborgare samt personer med ställning som varaktigt bosatta i ett annat EU-land, en grupp som har liknande rättigheter som medborgare i EU. Dessa utgör en ökande andel av invandringen av personer födda utanför Norden och EU och i denna bilaga studeras denna invandring närmare. I *Bilaga 5: Invandring av övriga anhöriga med flera, födda utanför Norden och EU* beskrivs invandringen för övriga i gruppen.

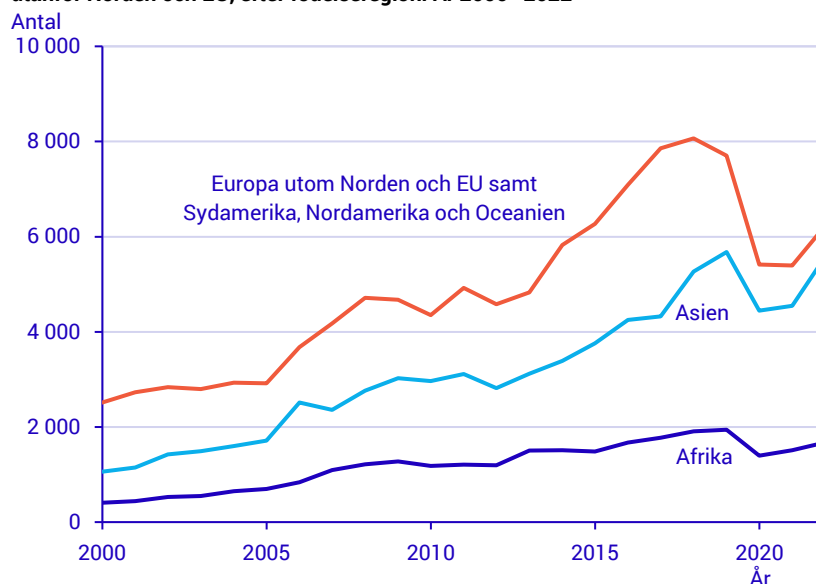
För att kunna få ställning som varaktigt bosatt i ett EU-land ska man ha varit bosatt i landet i minst 5 år och ha en stabil försörjning. Läs mer i avsnittet Om ställningen som varaktigt bosatt i EU i slutet av denna bilaga.

Bilagan inleds med en översiktlig beskrivning av utvecklingen sedan år 2000. Därefter beskrivs invandringen mer i detalj för födda i Afrika, födda i Asien och födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. För respektive födelseregion beskrivs de vanligaste födelseländerna och medborgarskapsländerna samt köns- och åldersfördelning under olika perioder.

Utveckling över tid

I diagram 6.1 visas invandringen av EU-medborgare och varaktigt bosatta i EU under 2000-talet efter födelseregion. Utvecklingen över tid är snarlik i de tre födelseregionerna. Totalt sett har antalet ökat från omkring 4 000–5 000 per år de första åren under 00-talet till som mest drygt 15 000 år 2018 och 2019. Efter en tydlig nedgång år 2020 har antalet åter ökat och var cirka 13 500 år 2022.

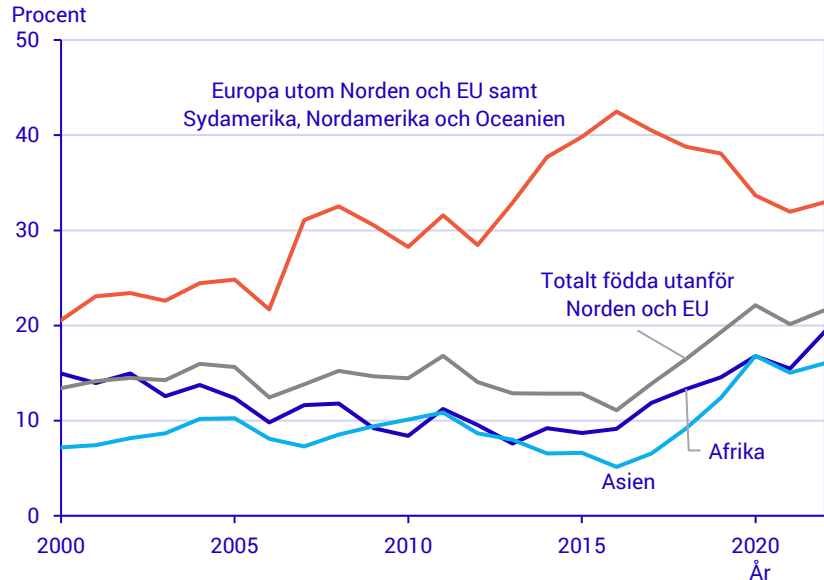
Diagram 6.1
Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda utanför Norden och EU, efter födelseregion. År 2000–2022

Även övrig invandring av födda utanför Norden och EU har förändrats sedan år 2000, där framförallt flyktinginvandringen varierat mycket med en topp 2016 och därefter varit på en lägre nivå. EU-medborgare och varaktigt bosatta i EU utgjorde fram till år 2016 omkring 10–15 procent av den totala invandringen av födda utanför Norden och EU. Därefter har denna invandring utgjort en ökande andel och har sedan år 2020 varit 20–22 procent.

Diagram 6.2

Andel av invandringen av födda utanför Norden och EU som utgörs av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda utanför Norden och EU, totalt och efter födelseregion. År 2000–2022

Särskilt invandringen av födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien utgörs till stor del av EU-medborgare och varaktigt bosatta i EU, vissa år har andelen varit över 40 procent. Här har det stor betydelse att Förenade kungariket, som varit ett EU-land fram till år 2020, ingår i denna födelseregion under hela den studerade perioden.

När det gäller invandringen av födda i Afrika och Asien är andelen lägre och har varit omkring 15–20 procent under senare år. För födda i Asien påverkas andelen av den stora flyktinginvandringen från Syrien, där invandringen var som högst 2016.

Störst ökning av medborgare utom Norden och EU

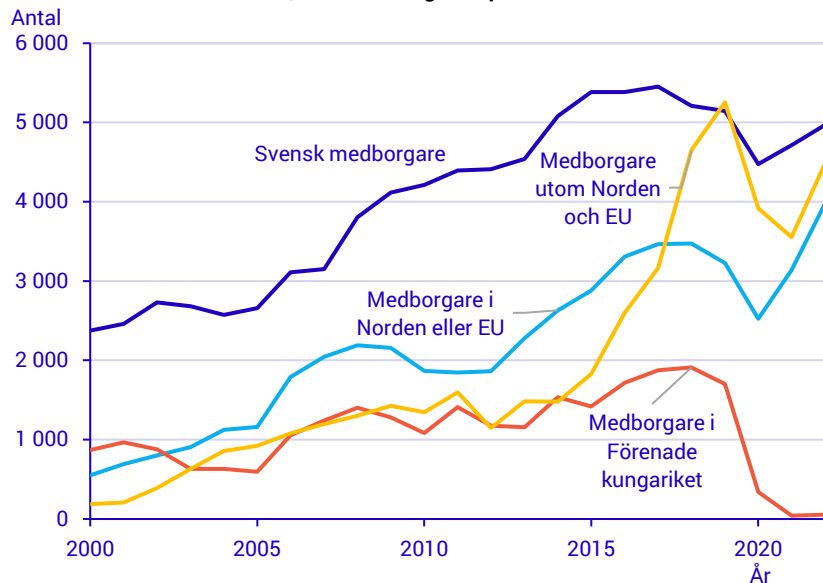
Invandrare i denna grupp kan vara återvändande svenska medborgare, medborgare i ett annat nordiskt eller EU-land eller medborgare utom Norden/EU med ställning som varaktigt bosatt i ett EU-land. De kan även vara anhöriga till EU-medborgare eller till varaktigt bosatta i EU. I diagram 6.3 visas invandringen uppdelad efter medborgarskap i fyra grupper. För medborgare i EU ingår länderna i dagens EU. I diagrammet särredovisas medborgare i Förenade kungariket, eftersom det är en stor grupp och landet tidigare varit medlem i EU. För denna grupp är antalet invandrare mycket litet sedan 2020. För övriga tre grupper har invandringen ökat, men det är tydliga skillnader. Invandringen av svenska medborgare födda utom Norden och EU har ungefär fördubblats sedan tidigt 2000-tal. Svenska medborgare har alla år, utom 2019, varit den största gruppen. Sedan 2014 har antalet varit omkring 5 000 per år. Ökningen är betydligt större för medborgare i Norden eller EU samt för medborgare utom Norden och EU. För de två senare grupperna kan EU:s utvidgning respektive förändringar i regler för vilka som kan få ställning

Från och med 1 februari 2020 är Förenade kungariket inte längre med i EU. EU-regler, som fri rörlighet mellan länder, fortsatte dock att gälla under en övergångsperiod, till och med den 31 december 2020.

som varaktigt bosatt ha betydelse. År 2011 utökades reglerna till att omfatta även personer som fått uppehållstillstånd som flyktingar, läs mer i avsnittet Om ställningen som varaktigt bosatt i EU i slutet av denna bilaga.

Diagram 6.3

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU för födda utanför Norden och EU, efter medborgarskap. År 2000–2022

Jämförelser per födelseregion

Födda i Afrika

I diagram 6.4 visas invandringen av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Afrika uppdelat efter medborgarskap. Svenska medborgare har alla år varit den största gruppen, men invandringen av medborgare i Norden eller EU samt medborgare utom Norden och EU har ökat mer än invandringen av svenska medborgare. För både svenska medborgare och medborgare i Norden eller EU har ökningen till största del skett fram till omkring år 2008, med fluktuationer både upp och ner sedan dess. Under 2010-talet och framåt är det främst invandringen av medborgare utom Norden och EU som har ökat. Ökningen har i stort sett skett efter 2011. Det kan hänga samman med att det då beslutades att även flyktingar skulle kunna få ställning som varaktigt bosatta.

I diagram 6.5 visas invandringen för de tio vanligaste födelseländerna. Här redovisas fem tidsperioder i femårsintervall undantaget den sista perioden 2020–2022. Somalia har under alla perioder varit det vanligaste födelselandet. Antalet invandrare ökade tydligt mellan perioderna 2000–2004 och 2005–2009, men har därefter varit mer stabilt. Invandringen av födda i Marocko ökade till och med perioden 2015–2019, men var betydligt lägre den sista perioden. Nigeria och

Egypten är exempel på länder där invandringen ökat och under 2020–2022 varit kvar på ungefär samma nivå som perioden innan.

Diagram 6.4

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Afrika, efter medborgarskap. År 2000–2022

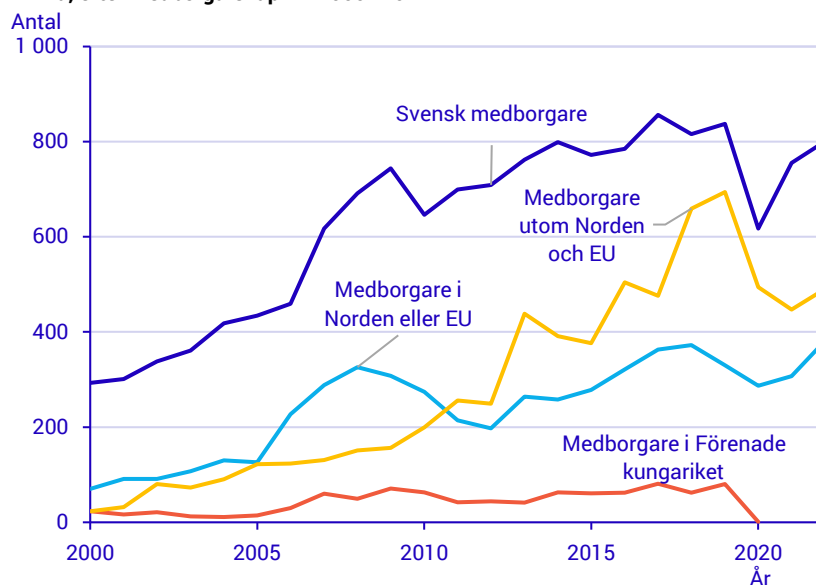
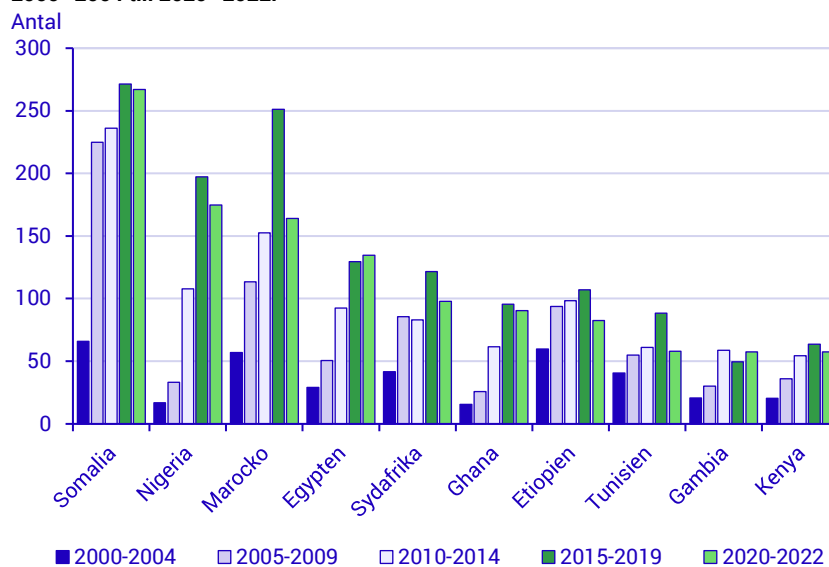

Diagram 6.5

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Afrika, de tio vanligaste födelseländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

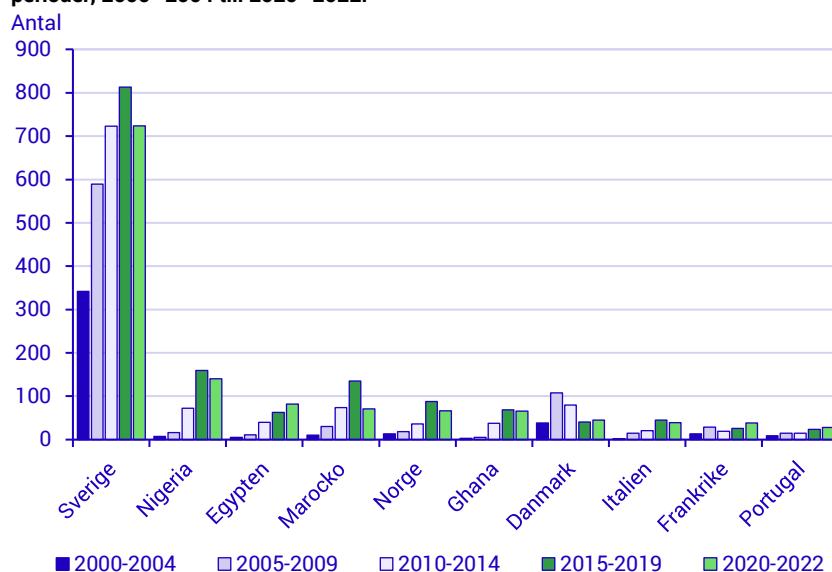

I diagrammet redovisas de tio vanligaste födelseländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

För flera av de tio vanligaste födelseländerna är svenska medborgare i majoritet, det gäller exempelvis födda i Somalia och Etiopien där omkring 8 av 10 är svenska medborgare. För födda i Nigeria är nigerianskt medborgarskap vanligast. Under senare perioder är Nigeria det

vanligaste medborgarskapslandet efter Sverige, se diagram 6.6. Även för invandrare födda i Marocko, Egypten och Ghana är det vanligare att vara medborgare i födelslandet än i Sverige. Utöver dessa länder finns länder i Norden och EU med bland de vanligaste medborgarskapsländerna.

Diagram 6.6
Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Afrika, de tio vanligaste medborgarskapsländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

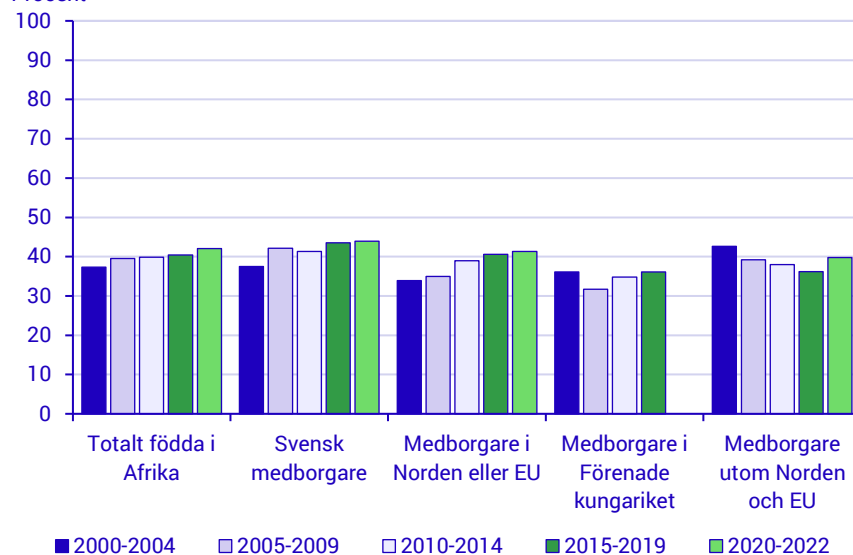
I diagrammet redovisas de tio vanligaste medborgarskapsländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

I diagram 6.7 visas andelen kvinnor bland invandrare födda i Afrika som är svenska, nordiska eller EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU. Det har alla perioder varit fler män än kvinnor som invandrat. Andelen kvinnor har ökat under 2000-talet från 37 till 42 procent. Könsfördelningen totalt sett är snarlik den för svenska medborgare och medborgare i Norden eller EU. För medborgare utom Norden och EU har andelen minskat fram till perioden 2015–2019 och därefter ökat.

Diagram 6.7

Andel kvinnor av invandrarna i gruppen svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Afrika, totalt och efter medborgarskap. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

Procent

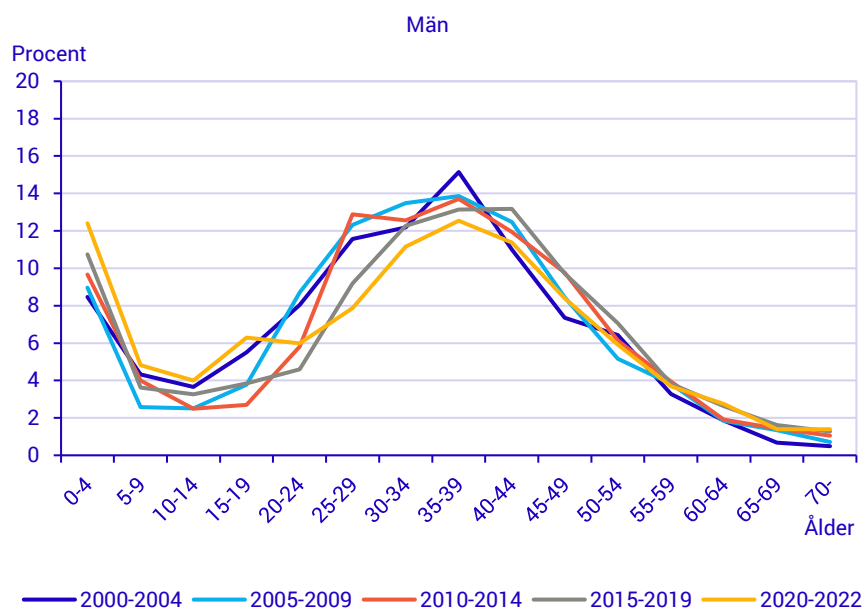
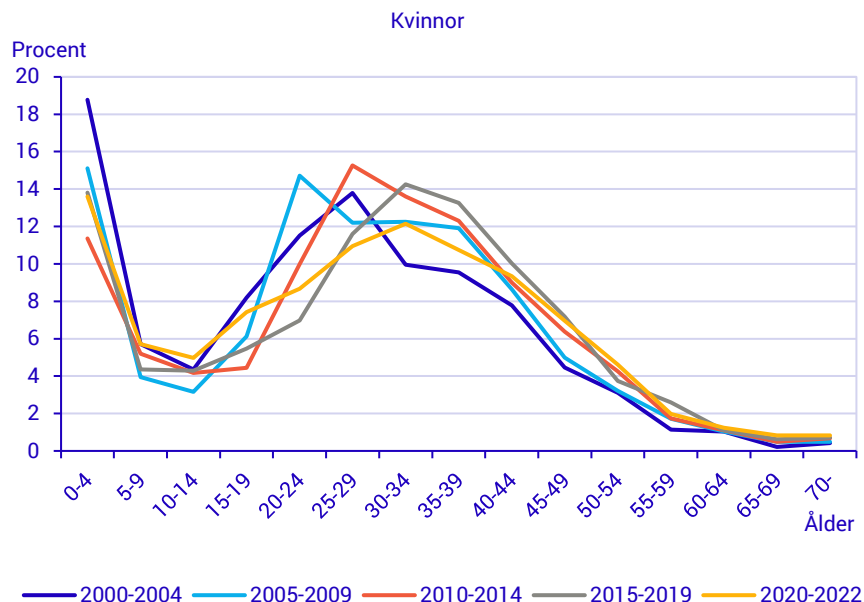

Invandringen av medborgare i Förenade kungariket är för litet för att könsfördelningen ska kunna redovisas för perioden 2020–2022

Det är vissa skillnader mellan perioderna vad gäller invandrarnas åldersfördelning, se diagram 6.8. Bland kvinnor har andelen yngre barn minskat medan det omvända gäller bland män. Antalsmässigt har det dock varit ungefär lika många flickor som pojkar som invandrat. Bland vuxna har det skett en viss förskjutning mot högre åldrar, både för kvinnor och för män.

Diagram 6.8

Åldersfördelning för invandrarna i gruppen svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Afrika, efter kön. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

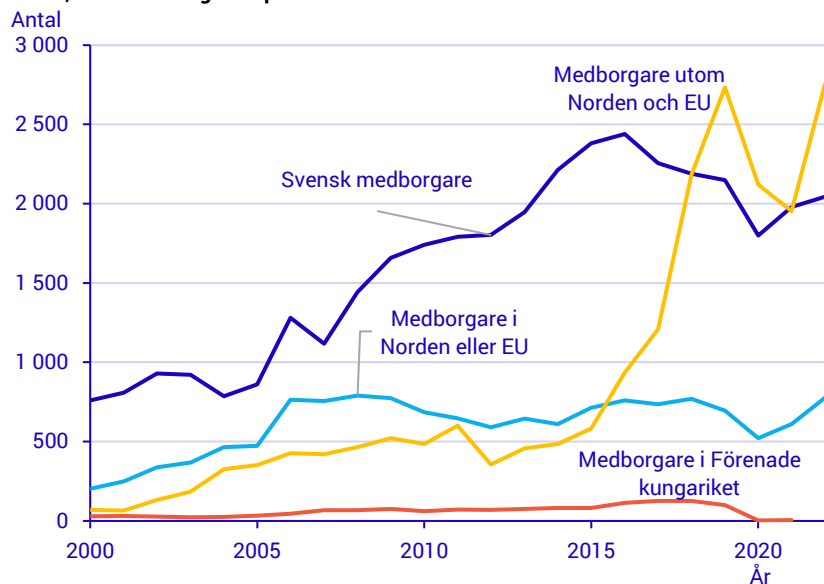

Födda i Asien

I diagram 6.9 visas invandringen av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Asien uppdelat efter medborgarskap. Svenska medborgare har de flesta år varit den största gruppen, men sedan 2019 har invandringen av medborgare utom Norden och EU varit högre. Sedan 2015 har antalet i denna grupp ungefär femdubblats. Invandringen av medborgare i Norden eller EU har en liknande utveckling som för födda i Afrika, med mindre upp- och nedgångar under de senaste cirka 15 åren.

Diagram 6.9

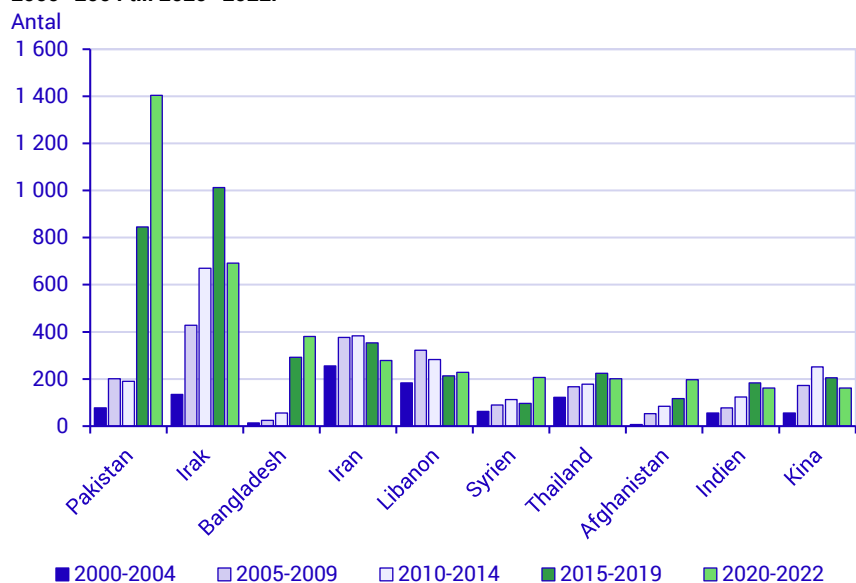
Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Asien, efter medborgarskap. År 2000–2022

I diagram 6.10 visas invandring för de tio vanligaste födelseländerna under fem perioder. Totalt sett är Irak det vanligaste födelselandet, men under den senaste perioden har betydligt fler födda i Pakistan invandrat. Invandringen av födda i Pakistan har ökat under de senaste två tidsperioderna. Invandringen av födda i Bangladesh har en liknande utveckling, men på en lägre nivå. Iran, Libanon och Thailand är exempel på länder där invandringen varit relativt stabil mellan perioderna.

Diagram 6.10

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Asien, de tio vanligaste födelseländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

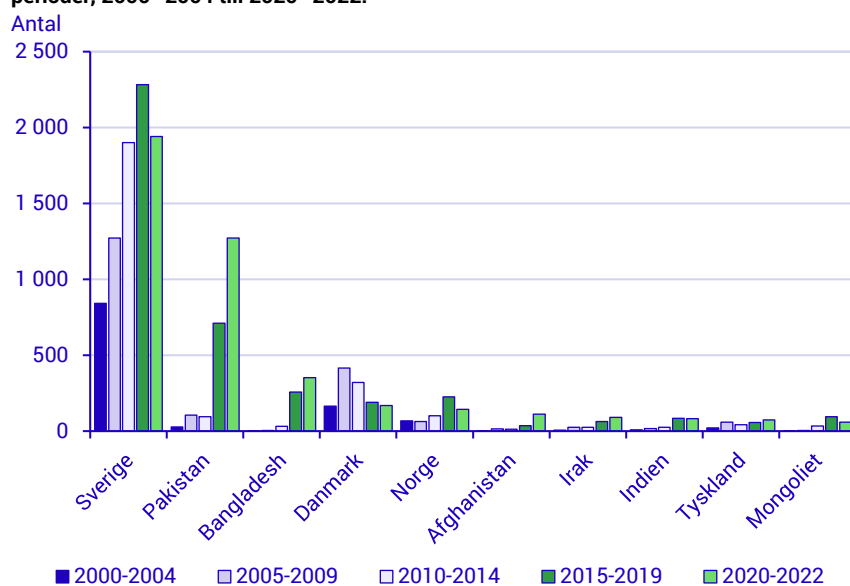

I diagrammet redovisas de tio vanligaste födelseländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

För de flesta av de vanligaste födelseländerna är en majoritet svenska medborgare. Det gäller exempelvis för födda i Irak och Iran med omkring 7 av 10 med svenskt medborgarskap. För födda i Pakistan och Bangladesh är däremot 8 av 10 medborgare i födelselandet. Under de senare tid, perioderna 2015–2019 och 2020–2022, är dessa de vanligaste medborgarskapsländerna efter Sverige, vilket visas i diagram 6.11.

Diagram 6.11

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Asien, de tio vanligaste medborgarskapsländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

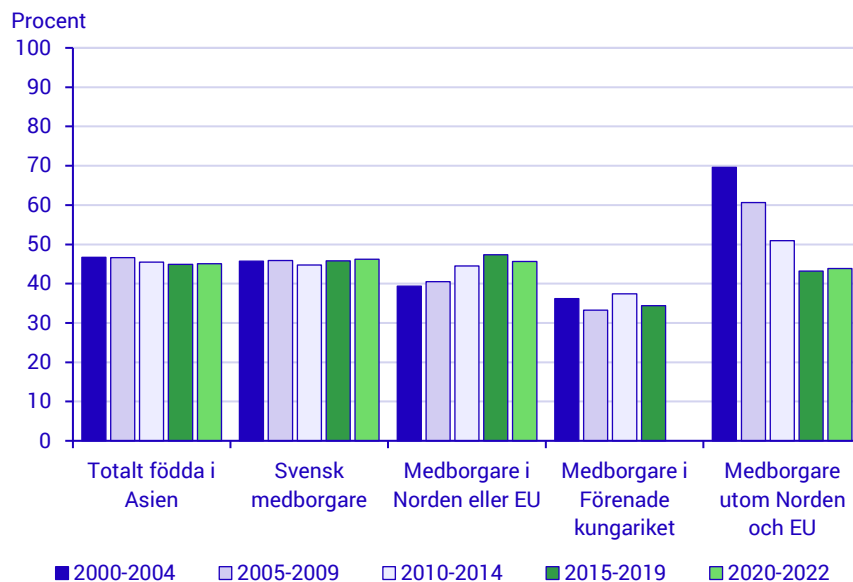

I diagrammet redovisas de tio vanligaste medborgarskapsländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

I diagram 6.12 visas andelen kvinnor bland invandrare födda i Asien som är svenska, nordiska eller EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU. Det har alla perioder varit fler män än kvinnor som invandrat och könsfördelningen har varit relativt stabil mellan perioderna. Andelen kvinnor har minskat marginellt från 47 till 45 procent. Könsfördelningen för svenska medborgare är i stort sett densamma som totalt sett. För medborgare i Norden eller EU har andelen kvinnor ökat och för medborgare utom Norden och EU har andelen kvinnor minskat. Tidigare var en stor majoritet kvinnor i denna grupp, men samtidigt som antalet invandrare har ökat har också könsfördelningen förändrats.

Diagram 6.12

Andel kvinnor av invandrarna i gruppen svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Asien, totalt och efter medborgarskap. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

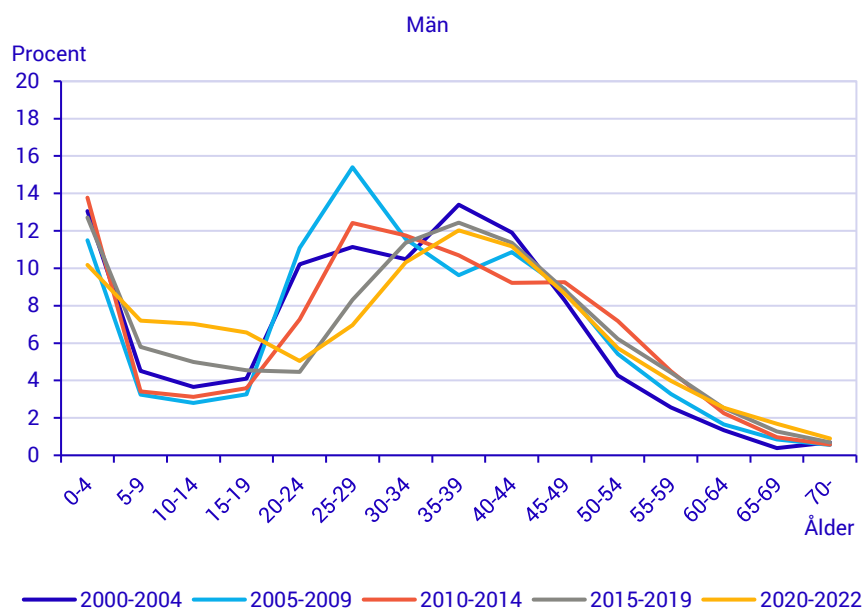
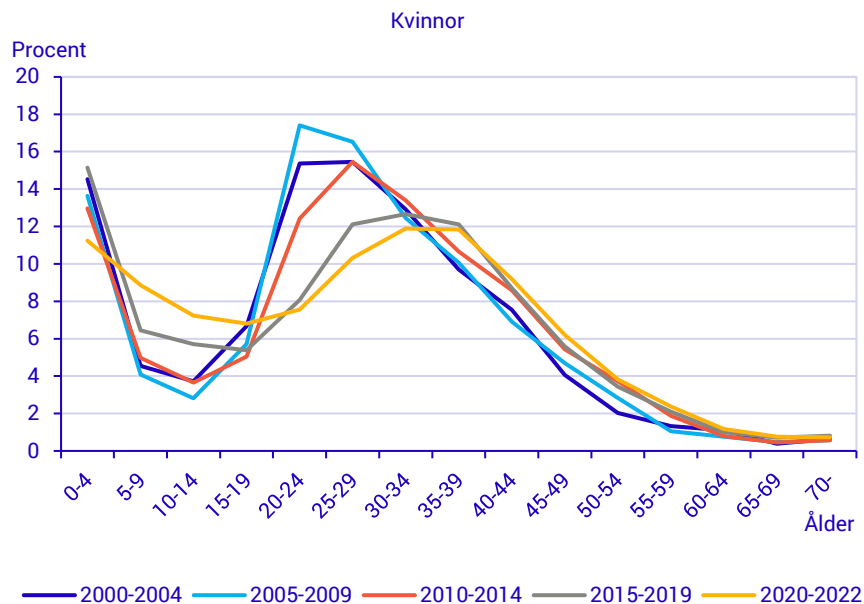

Invandringen av medborgare i Förenade kungariket är för litet för att könsfördelningen ska kunna redovisas för perioden 2020–2022

Det har skett en förskjutning mot äldre åldrar bland invandrarna, vilket visas i diagram 6.13. Andelen yngre barn är lägre den senaste perioden samtidigt som andelen äldre barn har ökat. Bland vuxna har det tidigare varit vanligast att invandra i åldrarna mellan 20 och 30 år medan det under senare perioder är vanligast i åldrarna mellan 30 och 40 år. Detta gäller med undantag för män som invandrade perioden 2000–2004, då 35–39 år var den vanligaste åldersgruppen.

Diagram 6.13

Åldersfördelning för invandrarna i gruppen svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Asien, efter kön. År 2000–2022

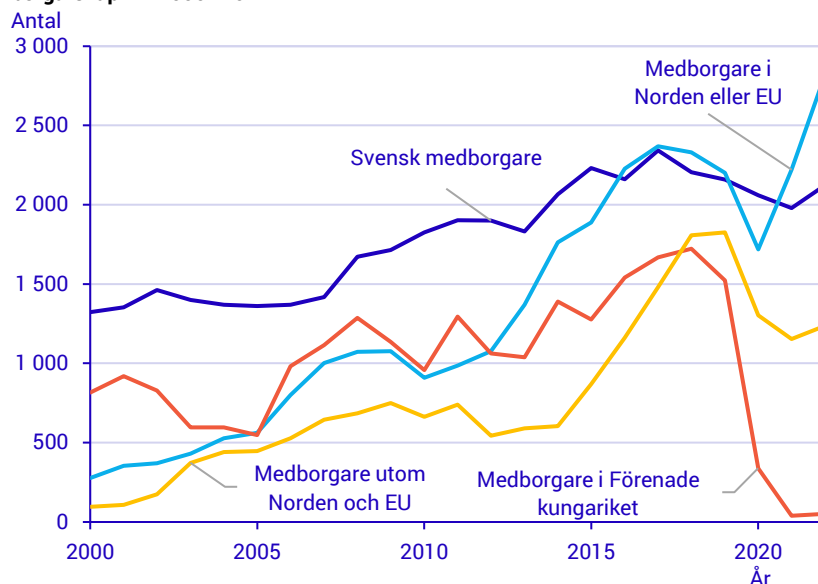

Födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien

I diagram 6.14 visas invandringen av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i övriga länder uppdelat efter medborgarskap. Svenska medborgare har de flesta år varit den största gruppen, men flera år från och med 2015 har det varit fler invandrare med medborgarskap i Norden eller EU. Förenade kungariket ingår i denna födelseregion och invandringen av medborgare i Förenade kungariket har stått för en betydande del av invandringen under den period landet var med i EU. Både invandringen av medborgare i Norden eller EU och medborgare utom Norden och EU har ökat tydligt under i stort sett hela perioden.

Diagram 6.14

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien, efter medborgarskap. År 2000–2022

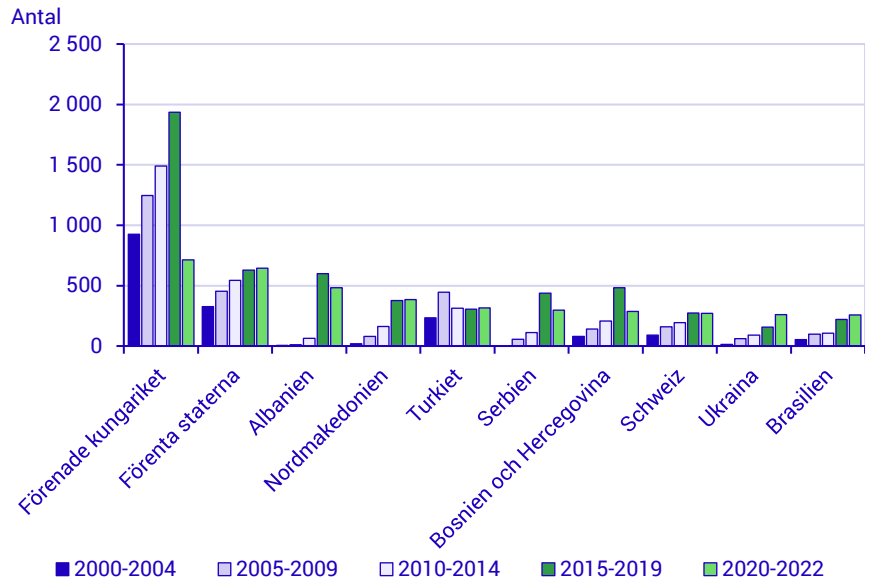

I diagram 6.15 visas invandringen för de tio vanligaste födelseländerna för födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Medborgare i Förenade kungariket har, som tidigare nämnts, stått för en stor del av invandringen i denna grupp och Förenade kungariket har också under alla perioder varit det vanligaste födelselandet, trots en tydlig nedgång under den senaste perioden. Näst vanligaste födelselandet är Förenta staterna, där invandringen ökat något för varje period. Albanien och Serbien är exempel på länder där invandringen ökat kraftigare.

Till skillnad från födda i Afrika och Asien är svenska medborgare i minoritet för nio av de tio vanligaste födelseländerna. Födda i Förenta staterna är ett undantag, med 75 procent svenska medborgare. Under senare perioder har Albanien, Bulgarien, Italien och Kroatien varit vanliga medborgarskapsländer, se diagram 6.16.

Diagram 6.15

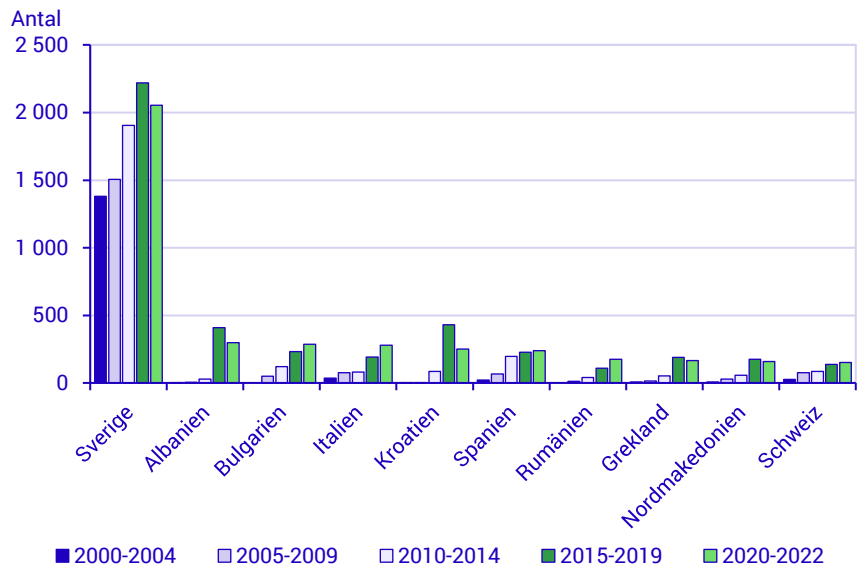
Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien, de tio vanligaste födelseländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

I diagrammet redovisas de tio vanligaste födelseländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

Diagram 6.16

Invandring av svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien, de tio vanligaste medborgarskapsländerna. Genomsnittligt antal per år under fem perioder, 2000–2004 till 2020–2022.

I diagrammet redovisas de tio vanligaste medborgarskapsländerna under perioden 2020–2022. Länderna är sorterade efter genomsnittlig invandring under samma period.

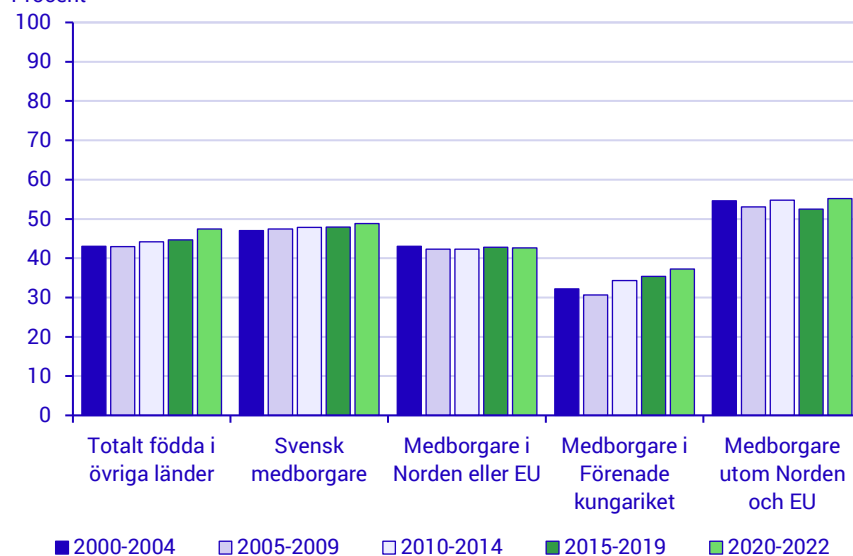
I diagram 6.17 visas andelen kvinnor bland invandrare födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Andelen kvinnor har ökat från 43 till 47 procent mellan perioderna, med

den största förändringen mellan de senaste perioderna. Förändringen beror till stor del på en minskad invandring av medborgare i Förenade kungariket, där andelen kvinnor är lägre jämfört med övriga grupper. För medborgare utom Norden och EU har kvinnor under alla perioder varit i majoritet, drygt 50 procent.

Diagram 6.17

Andel kvinnor av invandrarna i gruppen svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien, totalt och efter medborgarskap. Perioderna 2000–2004 till 2020–2022.

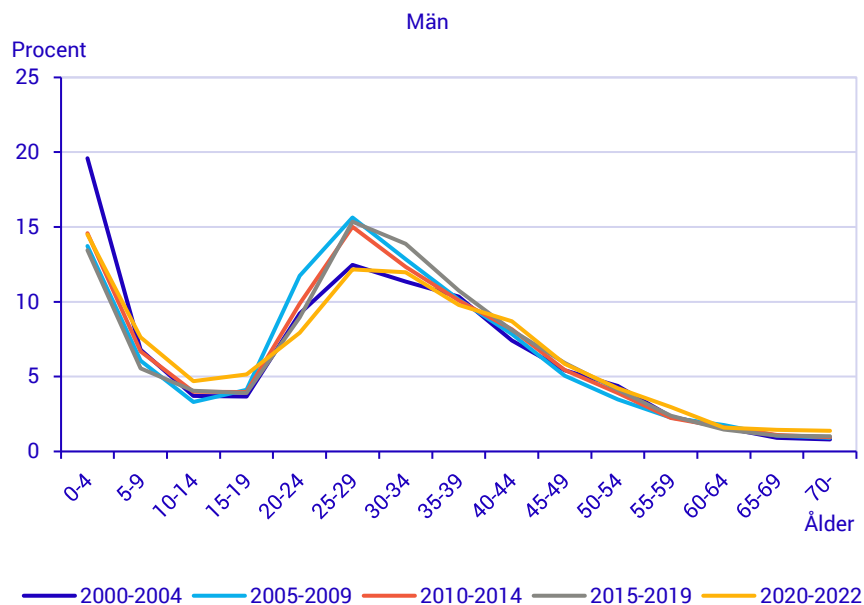
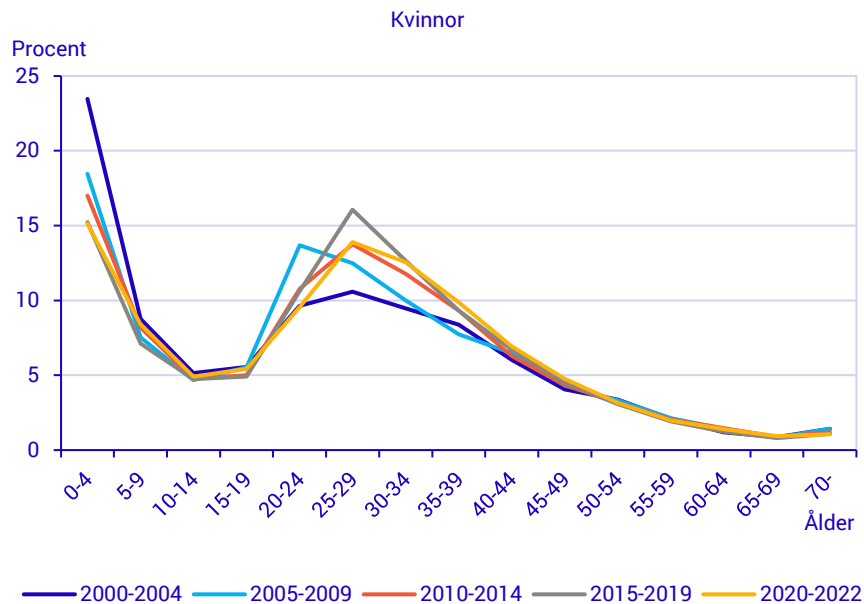
Procent

Åldersfördelningen för invandrarna födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien är mer lika mellan perioderna än för födda i Afrika och Asien. Andelen yngre barn var högre främst under perioden 2000–2004 och det har skett vissa förändringar i andelen i åldrarna mellan 20 och 40 år.

Diagram 6.18

Åldersfördelning för invandrarna i gruppen svenska, nordiska och EU-medborgare samt varaktigt bosatta i EU födda i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. År 2000–2022

Om statistiken

Uppgifterna kommer från Registret över totalbefolkningen. Till gruppen medborgare i Norden och EU samt varaktigt bosatta i EU räknas här personer med uppgift om grund för bosättning, där grund för bosättning är någon av de koder som gäller för EU-medborgare eller varaktigt bosatta i annat EU-land, samt personer utan uppgift om grund för bosättning, som vid invandringen var medborgare i Sverige, Norden eller ett land som då tillhörde EU.

Om ställningen som varaktigt bosatt i EU

Europeiska unionens råd antog år 2003 ett direktiv om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning⁹ som anger att personer som varit varaktigt bosatta i EU ska kunna få rättigheter som liknar dem för EU-medborgare. Förutom kravet på att lagligen ha varit bosatt i ett EU-land en längre tid, minst fem år i följd, finns också bland annat krav på stabila och regelbundna försörjningsmedel. Reglerna omfattar även familjemedlemmar. I direktivet från 2003 undantogs flyktingar, men år 2011 utökades det till att omfatta även dem¹⁰. EU-länderna har enats om en uppdatering av direktiven där även bosättning på upp till två år i andra medlemsländer i EU i vissa fall kan räknas in för att uppfylla kraven om fem års bosättningsstad¹¹.

⁹ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd

¹¹ Europeiska unionens råd, Pressmeddelande 23 november 2023.

<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2023/11/23/third-country-nationals-eu-updates-rules-for-long-term-resident-status/> [hämtad 2024-01-16]

Bilaga 7: Utvandring av födda i Sverige

I SCB:s befolkningsframskrivningar görs antagandena om den framtida utvandringen separat för fem olika födelseregioner: Sverige, Norden eller EU, Afrika, Asien och Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. För personer födda i Sverige finns skillnader i benägenheten att utvandra efter om föräldrarna är födda i Sverige eller utomlands. I denna bilaga beskrivs utvandringen av personer födda i Sverige, med fokus på barn och unga efter föräldrarnas födelseland.

Historisk utveckling

I diagram 7.1 visas utvandringstal för födda i Sverige från 1970 och framåt. Utvandringstalen ökade i mitten av 1990-talet i samband med att Sverige blev medlem i EU och möjligheterna att bosätta sig i ett annat EU-land därmed förenklades. Benägenheten att utvandra har sedan dess varierat både upp och ned, bland annat beroende på konjunkturläget i Sverige och i andra länder. Mellan 2011 och 2020 minskade utvandringstalet i stort sett varje år och nådde år 2020 den lägsta nivån på 27 år. Nedgången mellan 2019 och 2020 berodde troligtvis till stor del på coronapandemin. Därefter har utvandringstalet ökat kraftigt och var år 2023 på den högsta nivån som uppmätts sedan 1970. År 2020, då utvandringen var på en låg nivå, utvandrade 15 500 personer födda i Sverige, och år 2023 var antalet 23 700.

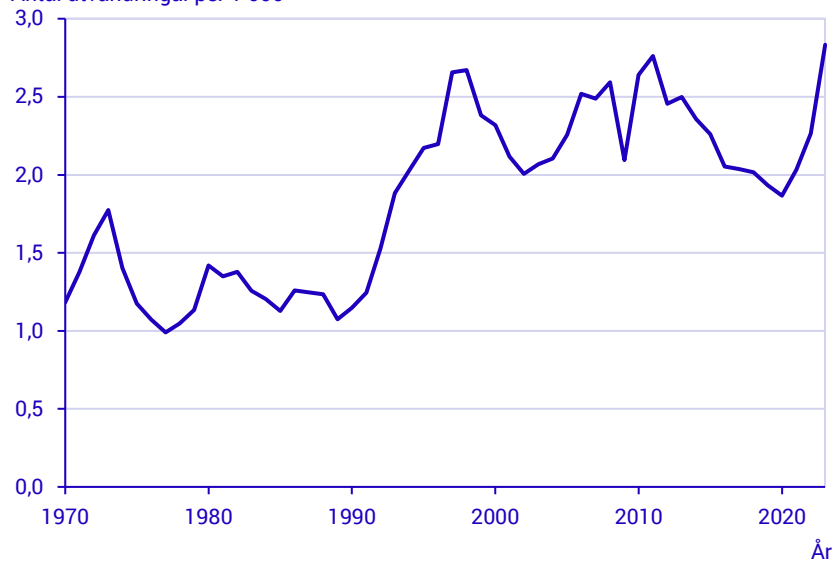
Under 2023 ökade utvandringen från Sverige även totalt sett. Antalet ökade från knappt 51 000 år 2022 till drygt 73 000 år 2023. Denna ökning beror till stor del på utökade kontroller som Skatteverket genomfört under år 2023¹². Kontroller har genomförts för medborgare utom EU/EES som var folkbokförda i Sverige, men utan giltiga uppehållstillstånd. De personer som vid kontroller inte hittats i Sverige har avregistrerats som utvandrade av Skatteverket. Dessa kontroller bör endast ha haft en liten betydelse för utvandringen av personer födda i Sverige, eftersom de allra flesta födda i Sverige som utvandrar också är svenska medborgare. År 2023 utvandrade omkring 900 personer födda i Sverige med medborgarskap i länder utom Norden och EU, det motsvarar knappt 4 procent av alla utvandrade födda i Sverige. Åren dessförinnan har antalet varit omkring 400 per år, eller drygt 2 procent.

För att bedöma trender i utvandringen är det mest relevant att studera utvandringen i förhållande till befolkningens storlek. Därför redovisas här i första hand utvandringstal, det vill säga antalet utvandrare per 1 000 av medelfolkmängden, men även antalet utvandrare och fördelningen av befolkningen efter föräldrarnas födelseland redovisas.

¹² Skatteverket (2023) Redovisning av uppdrag enligt regleringsbrev gällande återvändandearbetet

Diagram 7.1
Utvandringstal för födda i Sverige. 1970–2023

Antal utvandringar per 1 000

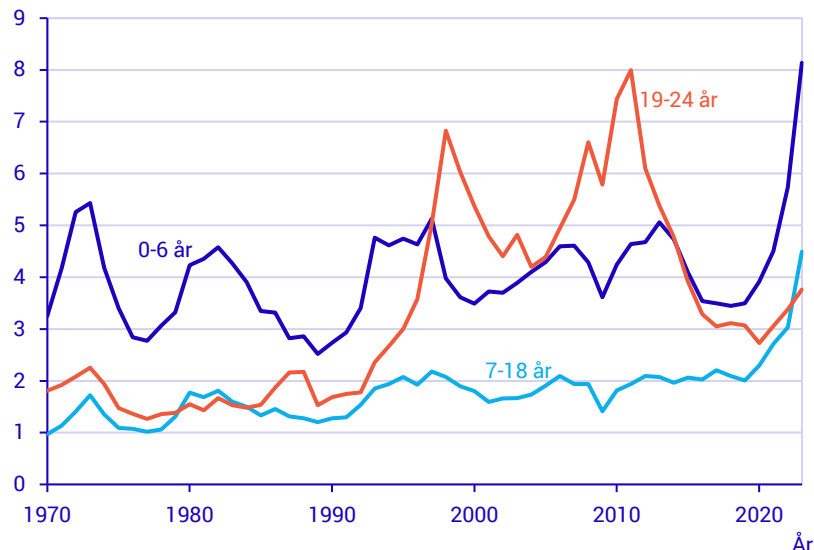

Benägenheten att utvandra skiljer sig betydligt åt mellan olika åldrar och små barn och unga vuxna är de grupper där utvandringen tenderar att vara högst. Även utvecklingen över tid varierar mellan åldrarna. De senaste årens ökade utvandringstal kan i stor utsträckning kopplas till en kraftig ökning av utvandringstalen för barn. För åldersgrupperna 0–6 år och 7–18 år är utvandringstalen betydligt högre än tidigare. I åldersgruppen 0–6 år har utvandringstalen varierat mellan ungefär 3 och 5 per 1 000 av medelfolkmängden ända sedan 1970 och utvandringstalet för år 2023 var drygt 8 per 1 000. En liknande utveckling kan ses för åldersgruppen 7–18 år. Även i åldrarna mellan 19 och 64 år har benägenheten att utvandra ökat sedan år 2020, men utvandringstalen för dessa åldersgrupper är fortfarande i nivå med eller lägre än genomsnittet för de senaste trettio åren.

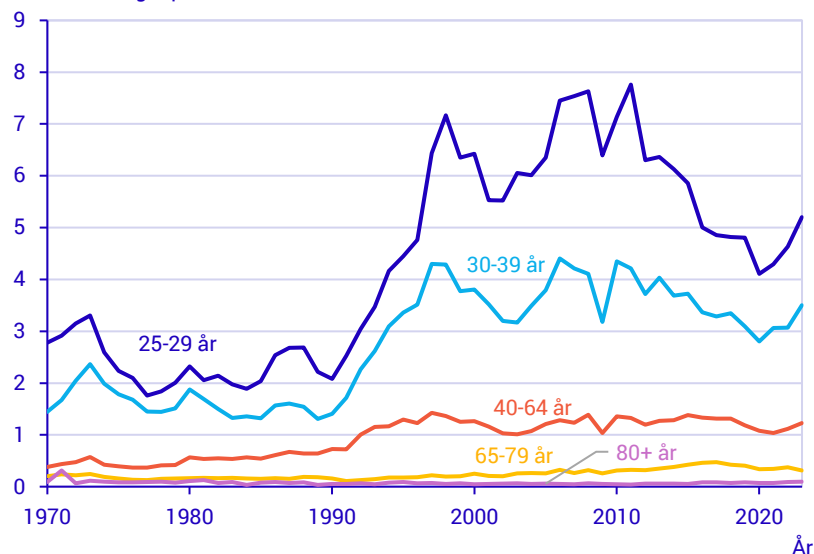
Diagram 7.2

Utvandringstal för födda i Sverige i olika åldrar. 1970–2023

Antal utvandringar per 1 000

Antal utvandringar per 1 000

Utvandring efter föräldrarnas födelseland

Eftersom det främst är bland barn som utvandringen har ökat fokuserar denna bilaga på barn. Fortsättningsvis redovisas åldersgrupperna 0–6 år, 7–18 år samt åldersgrupperna 19–24 år och 25–29 år som jämförelse. Detta är som tidigare nämnts åldrar då det är vanligare att utvandra. Åldrarna upp till 29 år står för omkring två tredjedelar av alla utvandrare födda i Sverige. Trots denna avgränsning ingår alltså fortfarande en majoritet av utvandrarerna.

Barn som utvandrar gör det i regel tillsammans med sina föräldrar. Det innebär att det är mycket små könsskillnader i benägenheten att utvandra i dessa åldrar och här redovisas därför båda könen samman-

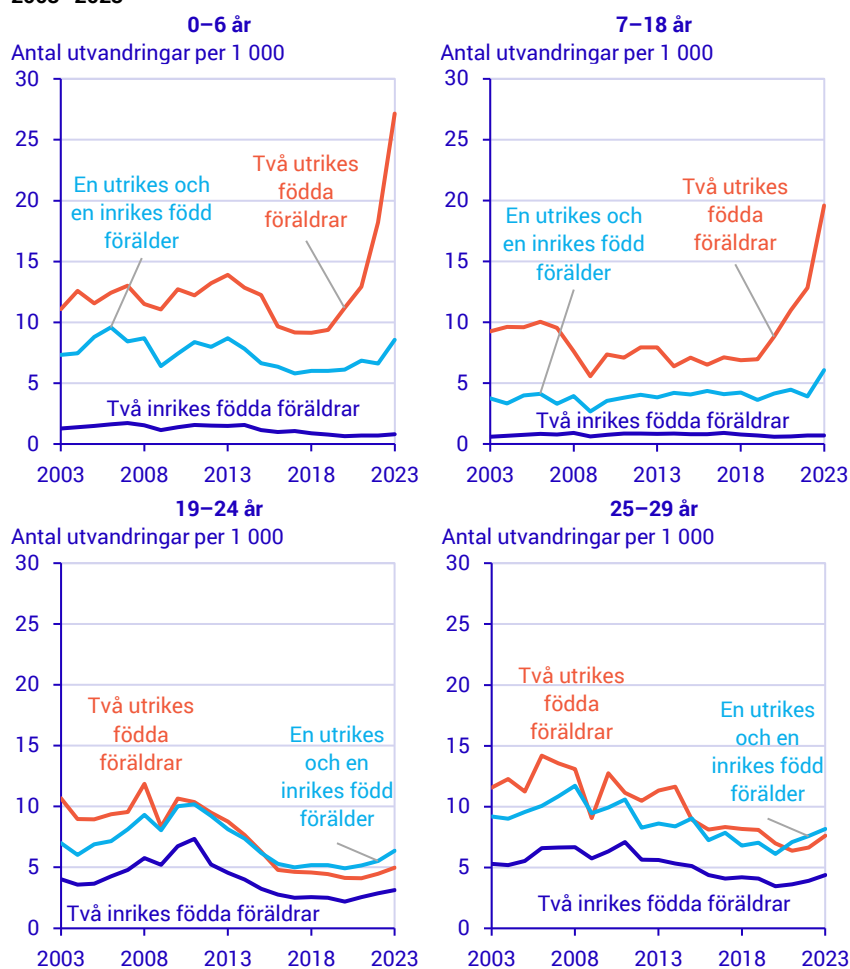
Detta avsnitt avgränsas till perioden 2003–2023. Sedan 2002 publicerar SCB statistik över befolkningen efter utländsk respektive svensk bakgrund. Uppgifterna har hämtats från året innan utvandringen.

slaget. Bland unga vuxna, särskilt i åldrarna 19–24 år, har kvinnor högre benägenhet att utvandra.

I diagram 7.3 redovisas utvandringstal för födda i Sverige uppdelat efter om föräldrarna är utrikes eller inrikes födda. Benägenheten att utvandra skiljer sig åt mellan barn och unga med olika bakgrund. Detta är särskilt tydligt bland barn. Barn med två inrikes födda föräldrar utvandrar i mycket liten utsträckning, medan det är betydligt vanligare att utvandra för barn med en utrikes född förälder. Högst benägenhet att utvandra har barn med två utrikes födda föräldrar. Den ökande utvandringen under de senaste åren ses till största del bland barn med två utrikes födda föräldrar.

För unga vuxna i åldrarna 19–29 år är benägenheten att utvandra relativt lika i grupperna med en respektive två utrikes födda föräldrar. Här finns en viss tendens till minskade skillnader mellan grupperna över tid och ökningen under de senaste åren kan ses i alla tre grupper.

Diagram 7.3
Utvandringstal för födda i Sverige i olika åldersgrupper efter föräldrarnas födelseland. 2003–2023

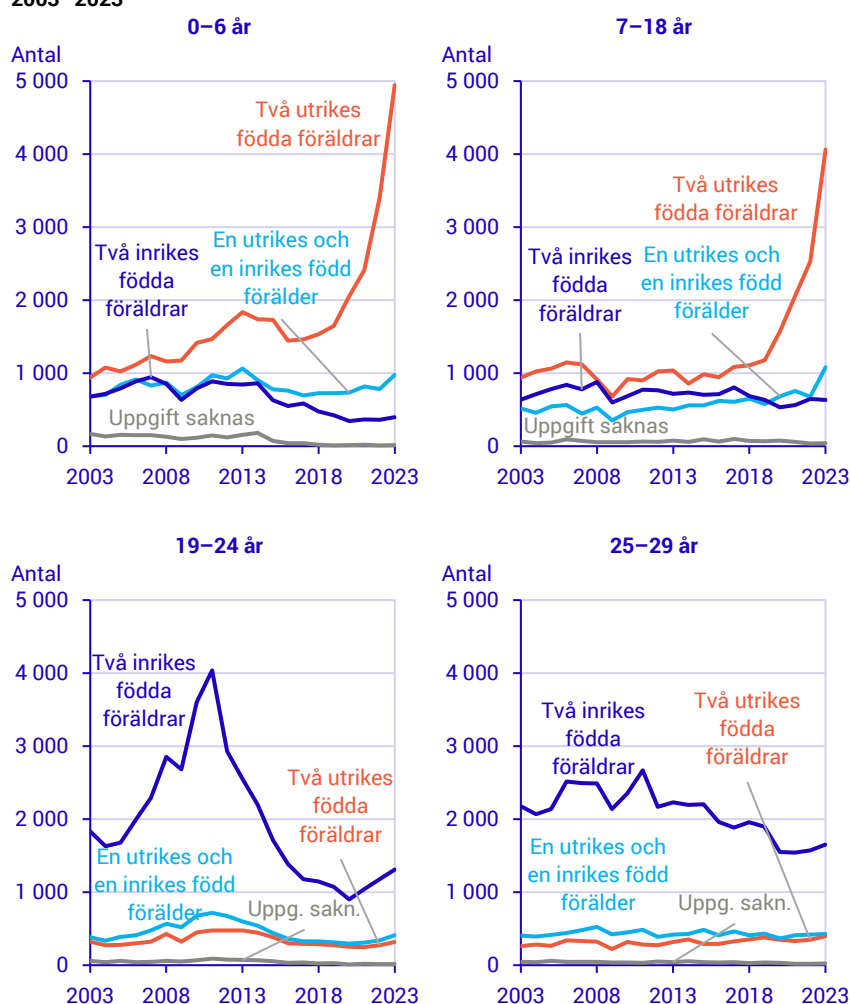
I beräkningarna ingår inte utvandring av personer för vilka uppgift om föräldrars födelseland saknas. Detta är innebär att utvandringstalen underskattas något. Det har störst betydelse för barn 0–6 år, se även diagram 7.4.

I diagram 7.4 visas antalet utvandrare efter föräldrarnas födelseland. I åldrarna 0–6 år och 7–18 år har barn med två utrikes födda föräldrar varit den största gruppen under alla studerade år. Ökningen under senare år har lett till att antalet utvandrade barn till allt större del utgörs av födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. I åldersgruppen 0–6 år är denna grupp i majoritet bland utvandrarerna sedan 2018 och i åldersgruppen 7–18 år sedan år 2020.

I åldrarna 19–24 år och 25–29 år har en majoritet av utvandrarerna födda i Sverige båda föräldrar födda i Sverige.

Diagram 7.4
Antal utvandrare födda i Sverige i olika åldersgrupper efter föräldrarnas födelseland. 2003–2023

Uppgift om föräldrars födelseland har hämtats för dem som var folkbokförda i Sverige året innan utvandringen eller som fötts (av en folkbokförd förälder) samma år som de utvandrat. Det innebär att uppgift saknas för personer som invandrat och utvandrat samma år och för personer födda i Sverige av föräldrar som inte är folkbokförda.

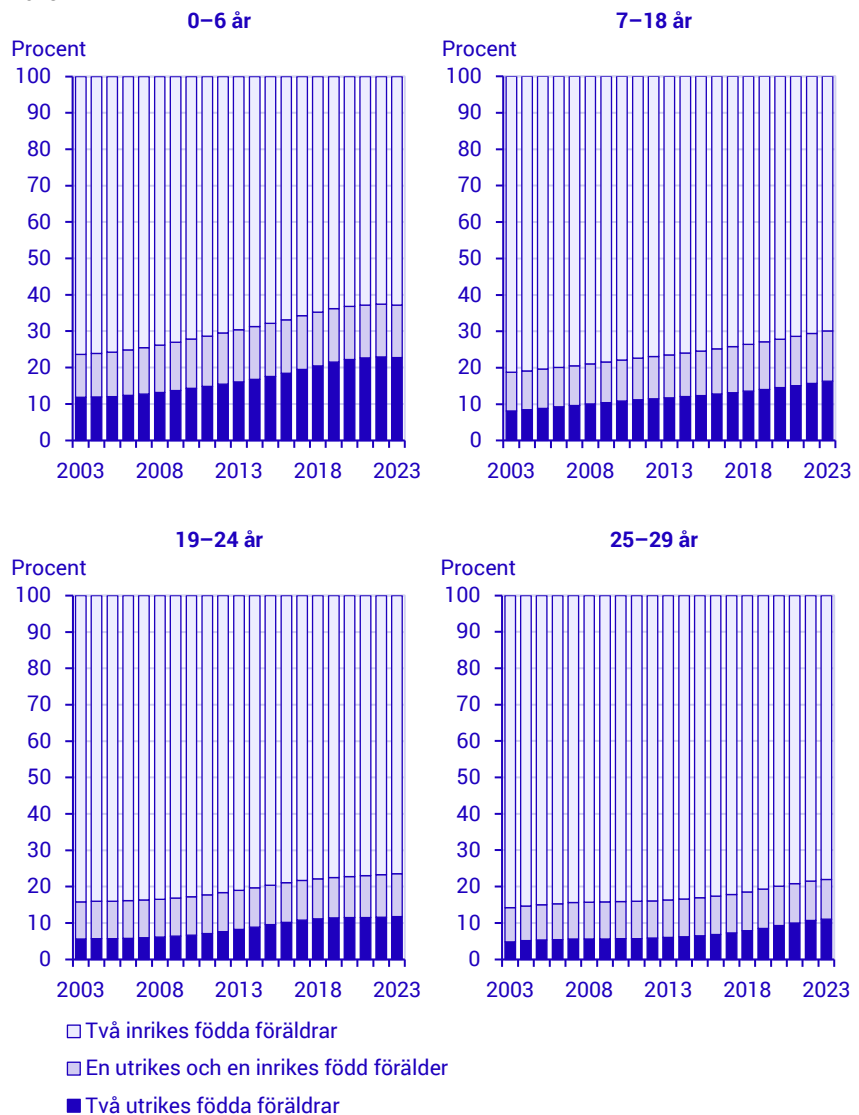

Utvecklingen av utvandringen av födda i Sverige påverkas både av förändringar i benägenheten att utvandra och av antalet i befolkningen i olika grupper. I diagram 7.5 visas fördelningen av födda i Sverige efter föräldrarnas födelseland. Bland barn födda i Sverige har andelen med två utrikes födda föräldrar ökat samtidigt som andelen med två inrikes födda föräldrar har minskat. I åldersgruppen 0–6 år har dock fördelningen efter föräldrars födelseland varit i stort sett oförändrad sedan

år 2020. Andelen med en utrikes och en inrikes född förälder har varit mer stabil under perioden 2003–2023. Detta gäller alla fyra studerade åldersgrupper.

Diagram 7.5

Födda i Sverige i olika åldersgrupper fördelade efter föräldrarnas födelseland. 2003–2023

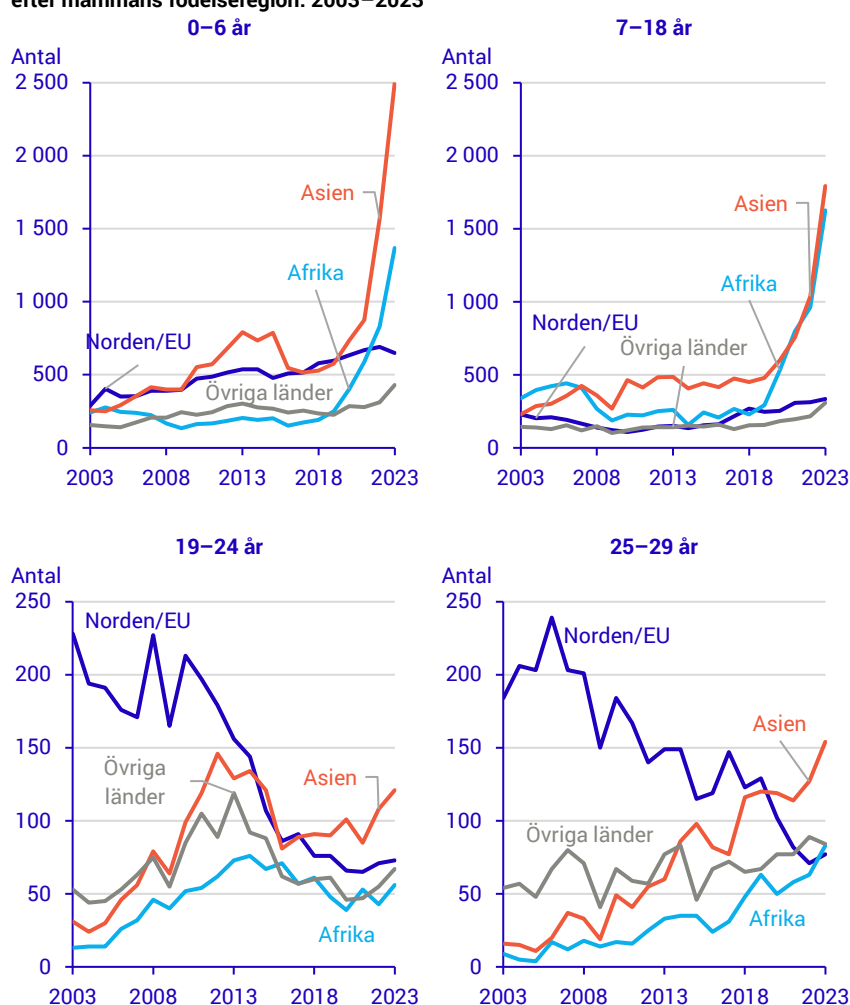
Föräldrarnas födelseregion för utvandrare med två utrikes födda föräldrar

Hittills har visats att den ökade utvandringen bland barn under senare år till stor del beror på en ökad benägenhet att utvandra för barn med två utrikes födda föräldrar. För denna grupp kan det vara intressant att studera vilka länder deras föräldrar är födda i. I diagram 7.6 visas antalet utvandrare födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar uppdelat efter mammans födelseregion. Det ökade antalet under de senaste åren har skett för barn med mammor födda i Afrika och Asien, medan det skett mindre förändringar för barnen med en mamma född i Norden

eller EU eller i gruppen övriga länder (här ingår Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien). Även antalet barn i befolkningen som har två utrikes födda föräldrar och en mamma född i Afrika eller Asien har ökat, men det ökade antalet utvandrare kan inte förklaras av ett ökat antal i befolkningen.

Som jämförelse visas också åldersgrupperna 19–24 år och 25–29 år i diagram 7.6. För dessa åldersgrupper speglar förändringarna över tid till stor del förändringar i befolkningen.

Diagram 7.6
Antal utvandrare födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar i olika åldersgrupper efter mammans födelseregion. 2003–2023

Observera att det är olika skalor i diagrammen.

Bland barnen med en mamma född i Afrika är det vanligast att ha flyttat till ett land i Afrika. Det gäller drygt hälften av barnen både i åldrarna 0–6 år och 7–18 år under senare år. Därefter kommer Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien dit omkring en fjärdedel flyttar.

Bland barnen med en mamma född i Asien är det också vanligt att flytta till ett annat land i Norden eller EU. Omkring 40 procent har flyttat till ett land i Asien och drygt 20 procent vardera till ett land i Norden eller EU respektive till Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien.

I åldrarna 19–29 år är det mindre vanligt att flytta till ett land i Afrika respektive Asien för dem med en mamma född i någon av dessa två världsdelar. För unga med en mamma född i Afrika är det vanligast att utvandra till länder i Europa utom Norden och EU samt Sydamerika, Nordamerika och Oceanien. Det gäller omkring 40 procent, medan mindre än 10 procent har flyttat till ett land i Afrika. För unga med en mamma född i Asien är det vanligast att flytta till ett annat land i Norden eller EU, omkring 40 procent, medan cirka 20 procent har flyttat till ett land i Asien.

Om statistiken

Uppgifterna kommer från Registret om totalbefolkningen (RTB). Uppgift om föräldrars födelse land kommer från variabeln utländsk/svensk bakgrund som finns i RTB från 2002 och framåt. Variabeln har hämtats för den folkbokförda befolkningen den 31 december året innan utvandringen. För födda under året har uppgift om föräldrars födelse land hämtats från registret över födda. Det innebär att uppgift om bakgrund saknas för personer som har invandrat och utvandrat under samma år, och dessa ingår därför inte i statistiken uppdelad efter bakgrund. Andelen av utvandrarerna för vilka uppgift om bakgrund saknas är större i början av perioden och varierar från 3 procent år 2002 till 0,9 procent år 2023.

